

**Copenhagen Business School
Institut for Regnskab & Revision
Cand.merc.aud. –studiet, 2008**

KANDIDATAFHANDLING

REVISIONSPLIGTENS FREMTID

- ET INTERESSENT PERSPEKTIV

Forfatter

Stine Bang Jensen

Vejleder

Peter Gath

Censor

Summary	1
1. Indledning	2
2. Problemformulering.....	2
2.1 Hovedproblemstilling	2
2.2 Problemformulering.....	4
2.3 Formål og opbygning af afhandlingen.....	5
2.4 Metodevalg	5
2.5 Afgrænsning	5
2.5.1 Afgrænsning, teori	6
2.5.2 Afgrænsning, empiri	6
2.6 Risikoområder og fejlantagelser.....	6
2.7 Bruger af opgaven	6
3. Revisionspligt	7
3.1 Definition på revisionspligten	7
3.2 Lempelsen af revisionspligten i 2006.....	7
3.3 § 135 lempelse af de mindste virksomheder	8
4. Lovgivning.....	10
4.1 Årsregnskabsloven	10
4.2 Byggeklodsmodellen	10
4.3 Årsrapporten	12
5. Revisors rolle.....	13
5.1 Offentlighedens tillidsrepræsentant.....	13
5.2 Besvigelser	15

6. Forventnings- og forståelseskløften	17
6.1 Formål	17
6.2 Definition.....	17
6.3 Etik og Moral.....	18
6.3.1 Lov	19
6.3.2 Moral	19
6.3.3. Etik.....	20
6.4. Tillid	21
7. Erklæringsbekendtgørelsen.....	24
7.1 Formål	24
7.2 Definition på en erklæring	24
7.3 Revisors uafhængige påtegning – revision.....	26
7.4 Revisors uafhængige påtegning – review	27
7.5 Revision contra Review	28
8. Eksterne interessenter.....	30
8.1 Indledning.....	30
8.2 Typer af interessenter	32
8.2.1 Långiver	32
8.2.2 Leverandører	32
8.2.3 Kunderne	33
8.2.4 Investorer	33
8.2.5 Myndigheder	33
8.2.6 Medarbejdere	34
8.3 Nyttевærdi & informationsbehov.....	34
9. Globalisering	35
10. Sammendrag, teori	36

11. Empirisk Analyse	40
11.1 Indledning.....	40
11.2 Indledende gennemgang af undersøgelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.....	40
12. Spørgeskemaet	41
12.1 Baggrund	41
12.2 Indledning.....	41
12.3 Revisorer.....	42
12.3.1 Præsentation af revisorerne	43
12.3.2 Usikkerhed og fejlkilder ved revisor som respondent.....	44
12.4 Virksomhederne	44
12.4.1 Præsentation af virksomhederne	45
12.4.3 Usikkerhed og fejlkilder ved virksomhed som respondent.....	46
13. Interviews	47
13.1 Baggrund	47
13.2 Indledning.....	47
13.3 Långiver.....	48
13.3.1 Præsentation af bankinterviews.....	48
13.3.2 Usikkerhed og fejlkilder ved långiver som respondent.....	49
13.4 SKAT.....	49
13.4.1 Præsentation af skatteinterview	50
14. Gennemgang af underteser	50
14.1 Hvilken nytteværdi har de eksterne interessenter af årsrapporten?	50
14.1.1 Delkonklusion	53
14.2 Hvad er revisors rolle i forhold til årsrapportens troværdighed?.....	54
14.2.1 Delkonklusion	57
14.3 Eksisterer der en konkret forventningskløft inden for området?	57
14.3.1 Delkonklusion	60
14.4 Er lovens rammer nyttige og brugbare for virksomhederne og deres interessenter?	61
14.4.1 Delkonklusion	62
14.5 Hvordan forholder de eksterne interessenter sig overfor en ikke revideret årsrapport?	62
14.5.1 Delkonklusion	67

INDHOLDSFORTEGNELSE

14.6 Hvordan vil revisorerne på bedste vis kunne imødekomme en tænkelig udvidelse ⁶⁷ af ÅRL § 135 således, at revisionspligten lempes for alle virksomheder omfattet af regnskabsklasse B?	67
14.6.1 Delkonklusion	68
14.7 Hvad er alternativet til en revideret årsrapport?	68
14.7.1 Delkonklusion	71
15. Konklusion på analyse	72
15.1 Opbygning	72
15.2 Er det danske erhvervsliv beredt på en yderligere lempelse af revisionspligten.....	72
16. Perspektivering	75
16.1 Alternativer ved fravalg af revision.....	75
16.1.1 Virksomhederne	75
16.1.2 Review	76
16.1.3 Orden contra uorden.....	77
16.1.4 Minoritetsbeskyttelse contra frit land.....	77
16.1.5 Skattekontrol	78
16.2 Erhvervs- og Selskabsstyrelsens.....	78
16.3 EU – i dag og i fremtiden	80
16.4 Sammendrag af perspektiveringen	82
Litteraturliste.....	84
Bilag 1 – Byggeklodsmodellen	
Bilag 2 – Begrebsrammen	
Bilag 3 – Revision contra review	
Bilag 4 – Konstruktion af spørgeskema	
Bilag 5 – Spørgeskema Revisor	
Bilag 6 – Spørgeskema Virksomheder	
Bilag 7 – Interview Banker	
Bilag 8 – Interview SKAT	
Bilag 9 – Selvangivelsesblanket	
Bilag 10 – EU lande	
Bilag 11 – EU lande, fakta	

Forkortelser

EoS	Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
EU	Europæiske union
FEE	Den Europæiske revisororganisation/The European Federation of Accountants
FRR	Foreningen for Registrerede Revisorer
FSR	Foreningen for Statsautoriserede Revisorer
IFAC	International Federation of Accountants
IFRS	International Financial Reporting Standards
ISA	International Auditing Standards
RL	Revisorloven
ÅRL	Årsregnskabsloven

Summary

This paper is based on recent years' discussion on further relief from the audit requirements. Proposals for a further relief of the statutory audit have been submitted to the Danish Parliament for consultation, and this is why the discussion is of current interest.

As one of few European countries, Denmark has not taken the opportunity of practising relief of the statutory audit to the same extent than other European countries.

The paper is based on the empirical theory. By means of the theory, discussions are made in relation to the pros and cons, arising from the number of questions on the subject as well as the experience throughout the EU. The analysis includes a questionnaire survey and interviews among the auditors and the companies, as well as among external partners.

The section on theory and experience-based materials show that external partners are essential users of the financial accounts. This being so, their need for information must be taken into account by the companies. As partners show great confidence in the work of auditors, and rely on the audited annual report, their opinion is material for the analysis. Substantiation of the analysis has involved interviews with both credit institutions and public authorities.

The analysis proves that external partners must be taken into consideration, and that it is of great importance for the companies to include the partners' views when deciding upon opting out the audit. The rejection of an audit might result in major consequences in future signals in connection with cooperation partners. The auditors' role is to avoid heavy gaps in understanding and expectations between the meaning of an audit and a non-audit for the company, and for the society in general.

Amendments to section 135 of the Danish Financial Statements Act have not yet been passed, and therefore no predictions can be made on the future. However, EU experience shows that companies equivalent to Danish B-enterprises successfully welcome the relief from the audit requirements, as it might create better chances to compete with other EU companies across the borders.

1. Indledning

I de senere år har der været stor debat omkring hvorvidt revisionspligten skal forblive lovpligtig i Danmark og ikke mindst i hvilken grad. Dette skyldes, at der i størstedelen af det øvrige Europa er foretaget en gradvis lempelse heraf.

Danmark har som et af de få lande i Europa indtil nu¹ bevaret revisionspligten for alle² virksomheder. Tendensen i Europa peger på, at afskaffelsen af revisionspligten på sigt omfatter alle virksomheder i regnskabsklasse B³.

England har, som det førende land i Europa, valgt helt at afskaffe revisionspligten for virksomhederne i den omtalte regnskabsklasse. De øvrige Europæiske lande forventes før eller siden, at ville følge med i denne trend.

I Danmark blev ÅRL § 135 ændret den 1. april 2006, dette med baggrund i ændringerne af EU's 8 direktiv således, at revisionspligten indtil videre er lempet for de helt små virksomheder i Danmark⁴. I det 8 direktiv blev det endvidere indført, at de europæiske lande selv kunne bestemme, hvor grænsen for B-virksomhederne skulle gå, hvorfor Danmark på sigt kan vælge at følge den europæiske udvikling⁵. Den indtil nu foretagende lempelse i Danmark må dermed anses som værende et forsøg på gradvist, at hæve grænserne for virksomhederne i regnskabsklasse B.

2. Problemformulering

2.1 Hovedproblemstilling

Afhandlingen tager udgangspunkt i ændringen af ÅRL § 135, omhandlende lempelse af revisionspligten, der blev vedtaget i april 2006. Hovedproblemstillingen vil blive lagt på hvorledes en yderligere lempelse af revisionspligten vil påvirke de eksterne interessenters nytteværdi af årsrapporten, herunder hvorvidt revisors rolle er afgørende set i forhold til årsrapportens troværdighed.

Der vil indledningsvist blive foretaget en beskrivelse af revisionsbranchen, som den ser ud i dag.

¹ Indtil april 2006

² Har nu lempet de mindste virksomheder i Danmark

³ Se afsnit 4.1 omkring byggeklodsmodellen

⁴ Nettoomsætning 3 mio. kr., balancesum 1,5 mio. kr. og 12 antal ansatte

⁵ Den europæiske maksimale grænse udgør Nettoomsætning 54,5 mio. kr., balancesum 27 mio. kr. og 50 antal ansatte

Teorien bag revisionspligten, byggeklodsmodellen samt revisors arbejde vil blive gennemgået, således at opgaven bygges op omkring den gældende lovgivning. Lovgivningen tager udgangspunkt i årsregnskabsloven og de tilhørende revisionsstandarder, den ny revisorlov samt den ændrede erklæringsbekendtgørelse.

Det primære fokus vil blive lagt på en teoretisk gennemgang af forventnings- og forståelseskløften mellem revisor og de eksterne interessenter, der er brugere af årsrapporten. Teorien vil danne grundlag for, at foretage en empirisk analyse af hvorvidt den påståede forventnings- og forståelseskluft egentlig eksisterer.

Analysen vil tage udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse samt interviews. Der tages udgangspunkt i respondentgrupperne; revisor, SKAT, långivere og virksomhederne, idet deres besvarelser og dermed forventninger, må forventes at differentiere sig fra hinanden, hvilket tilgodeser formålet med afhandlingen. Spørgeskemaerne vil henvende sig til revisor og virksomheden, hvor virksomheden aflægger regnskabet på baggrund af revisors revision. Interviewene vil blive rettet mod långiver og SKAT, som eksterne interessenter.

Der vil med udgangspunkt i erklæringsbekendtgørelsen og de gældende revisionsstandarder blive belyst hvorledes revisors ansvar kommer til udtryk ved afgivelsen af den uafhængige revisors erklæring.

Forskellen mellem revision og review vil på den måde blive belyst, herunder med fokus på revisors rolle og ansvar. Der bliver dermed rettet fokus på hvorvidt de eksterne interessenter behersker, og er bekendt med denne forskel. Endvidere hvorvidt en revision contra et review tilfører merværdi eller ej, til såvel virksomheden som interessenterne.

Inden den empiriske analyse kan gennemføres vil det være relevant, at få belyst hvor revisionsbranchen står nu og hvor den er på vej hen, for heraf, at kunne udtale sig herom i selve analysen.

Med udgangspunkt i ændringen af ÅRL § 135⁶, vedrørende lempelse af revisionspligten for de mindste virksomheder i Danmark, ønskes således belyst hvordan forventningerne til fremtiden vil være ud fra en international perspektivering.

⁶ Jf. ændringerne i ÅRL, april 2006

Der vil i denne sammenhæng blive taget udgangspunkt i den af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen aflagte rapport omkring ”revisionspligten af B-virksomheder”. Rapporten præsenterede emnet, som et oplæg over for regeringen inden selve vedtagelsen af lovændringen.

Analysen vil blive brugt til at præcisere hvordan fremtiden vil se ud i revisionsbranchen. Der vil i denne sammenhæng blive foretaget en mindre gennemgang af de øvrige lande i Europa, hvorved det vil være muligt at få belyst mulige alternativer til revisionen, som vi kender den i Danmark.

2.2 Problemformulering

Med udgangspunkt i ovenstående hovedproblemstillingen og reglerne i de omtalte love, standarder samt bekendtgørelser søges følgende hovedspørgsmål besvaret:

ER DET DANSKE ERHVERVSLIV BEREDT PÅ EN YDERLIGERE LEMPELSE AF REVISIONSPLIGTEN?

Til understøttelse af hovedtesen vil nedenstående underspørgsmål blive gennemgået:

- Hvilken nytteværdi har de eksterne interessenter af årsrapporten?
- Hvad er revisors rolle i forhold til årsrapportens troværdighed?
- Eksisterer der en konkret forventningskløft inden for området?
- Er lovens rammer nyttige og brugbare for virksomhederne og deres interessenter?
- Hvordan forholder de eksterne interessenter sig overfor en ikke-revideret årsrapport?
- Hvordan vil revisorerne på bedste vis kunne imødekomme en tænkelig udvidelse af ÅRL § 135 således, at revisionspligten lempes for alle virksomheder omfattet af regnskabsklasse B?
- Hvad er alternativet til en revideret årsrapport?

Afhandlingens formål er således, at beskrive og forklare interessenternes holdning til en yderligere lempelse og forsøge, at klarlægge hvilke konsekvenser dette vil medføre. Afhandlingen vil belyse hvorvidt der eksisterer en forventnings-/ forståelseskløft inden for området.

Afhandlingen afsluttes med en perspektivering, der vil belyse:

- Hvilke erfaringer har andre europæiske lande i henhold til lempelsen og hvordan fremtiden vil se ud for revisionspligten i Danmark?

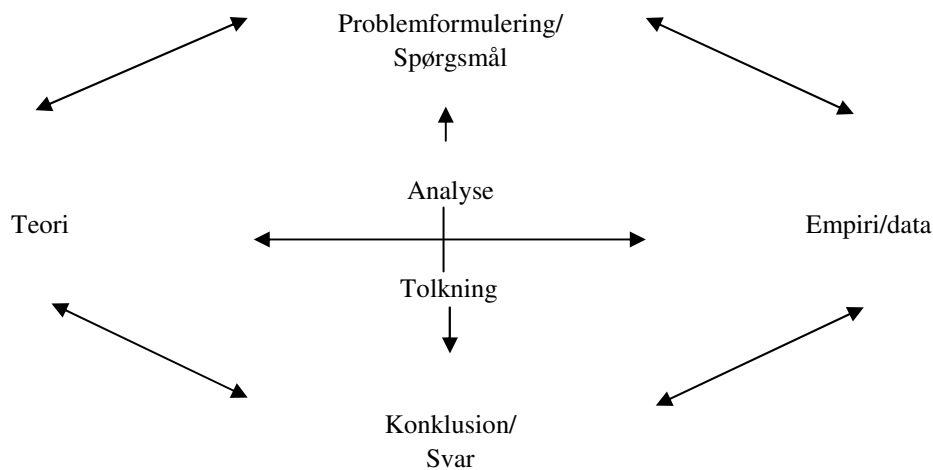
2.3 Formål og opbygning af afhandlingen

Afhandlingens formål er med baggrund i ovenstående, at få diskuteret og besvaret de i problemformuleringen rejste spørgsmål. Dette vil ske med udgangspunkt i nedenstående metodevalg.

2.4 Metodevalg

Metodevalget tager udgangspunkt i Ib Andersens metodebog ”Den Skinbarlige Virkelighed”.

Figur 2.4

Kilde: Andersen, I. ”Den Skinbarlige Virkelighed”, side 29 (2003)

Afhandlingen tager således udgangspunkt i problemformuleringen, som vil bestå af en række spørgsmål. Dernæst præsenteres relevant teori og indsamlet empiri, som bliver analyseret. Dette vil ende ud i en række konklusioner samt be- eller afkræftelser på de indledningsvist stillede spørgsmål.

2.5 Afgrænsning

Afhandlingen vil være underlagt en række begrænsninger og forudsætninger, da der arbejdes indenfor begrænset rammer af tid og plads. Ud fra disse begrænsninger og forudsætninger vil jeg opsætte rammerne, der diskuteres og analyseres indenfor. Derved opnås tilstrækkelig dybde i de behandlede problemområder.

2.5.1 Afgrænsning, teori

Afhandlingen behandler alene lovpligtig revision, regulering heraf samt teorien bag. Revision af særlig lovgivning behandles således ikke. Afhandlingen vil primært beskæftige sig med aktie- og anpartsselskaber i regnskabsklasse B, defineret ud fra ÅRL § 7, stk. 2.

Afhandlingen søger teori i revisionen, hvorfor teorien omkring den teoretiske begrebsramme ikke er essentiel som grundlag for selve analysen. Dele af den teoretiske begrebsramme er derfor vedlagt som bilag til afhandlingen. Det samme gælder for begrebsrammen, der danner grundlag for revisors arbejde. Da afhandlingen primært retter sig mod revision og review, afgrænses afhandlingen derved fra øvrige standarder, erklæringer og bekendtgørelser.

2.5.2 Afgrænsning, empiri

Afhandlingen afgrænser sig fra, at analysere yderligere på lempelsen af de små virksomheder, som allerede har mulighed for at fravælge revision. Således analyseres der ikke på fordele og ulemper heraf. Området præsenteres blot som et oplæg til en yderligere lempelse af revisionspligten.

Emnet for afhandlingen er af politisk karakter, men vil kun i begrænset omfang blive analyseret i forhold til de politiske og holdningsmæssige aspekter.

Der vil ikke i afhandlingen blive foretaget en dybdegående analyse og sammenligning med andre EU lande. Disse omhandler kun uddrag fra rapporter fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen samt lignende rapporter fra Sverige og Norge.

2.6 Risikoområder og fejlantagelser

Den empiriske analyse beror på, udsendte spørgeskemaer og foretaget interviews. Da grundlaget for specielt spørgeskemaerne er udarbejdes i en tidlig fase af afhandlingen, er der en risiko forbundet omkring hvorvidt der bliver spurgt specifikt nok i forhold til den endegyldige analyse.

Endvidere er der forbundet en vis usikkerhed i, at analysere emner, som endnu ikke er vedtaget.

2.7 Bruger af opgaven

Da afhandlingen er en kandidatafhandling med revision som hovedfag, forudsættes det læseren har et indblik i revisionen og de relevante lovgivninger, herunder de hyppigst forekommende begreber og udtryk.

3. Revisionspligt

3.1 Definition på revisionspligten

Revisionspligten i Danmark er defineret ved⁷:

”En virksomhed, der har pligt til at udarbejde årsrapport efter reglerne for regnskabsklasse B, C eller D, skal lade sin årsrapport revidere af en eller flere revisorer”

Den lovpligtige revision må kun udføres af godkendte revisorer og revisionsvirksomheder⁸.

3.2 Lempelsen af revisionspligten i 2006

Det var et politisk indgreb, der i 2006 var den primære drivkraft til lempelse af revisionspligten for de mindste virksomheder i Danmark.

Regeringens indgreb var alene præget af et ønske om, at mindske de administrative byrder hos virksomhederne med 25% inden 2010, hvorfor revisionspligten hos de mindste virksomheder blev ophævet⁹. Der blev den gang talt for og imod en yderligere lempelse i første omgang.

Erhvervs- og økonomiminister Bendt Bendtsen lagde dengang op til, at de nye regler indebar, at den lille håndværks- eller iværksættervirksomhed selv kunne vurdere, om revisionen gav dem en reel merværdi. Denne valgmulighed for de enkelte virksomheder har siden indførelsen været diskuteret kraftigt, idet det til stadighed er uklart hvorvidt de små virksomheder ønsker det mulige fravalg.

Erhvervs- og Økonomiminister Bendt Bendtsen's holdning til denne diskussion er, at virksomhederne ikke har sat sig ind i loven og derfor ikke kan se fordelene¹⁰.

Baggrunden for lovændringen, som vi ser den indtil videre, har været indførelsen af stadig flere revisionsstandarder, som har medført en stigning i de administrative byrder for virksomhederne. Standarderne er en bestræbelse på at styrke den lovpligtige revision og tilføre virksomhederne øgede

⁷ ÅRL § 135, stk. 1

⁸ RL 12, stk. 1 og det 8. direktiv, artikel 2

⁹ Artikel, Når revisionsplikten avskaffedes i Danmark, Caroline Aggestam Pontoppidan, Balans nr. 2/2007

¹⁰ Artikel: ”Virksomheder vil beholde deres revisor” af Frederik M. Juel, 10/4 2006

dokumentationskrav mv. Revisionsstandarderne henvender hovedsageligt sig til store virksomheder, men skal anvendes på alle størrelser af virksomheder, der er underlagt revisionspligt.

3.3 § 135 lempelse af de mindste virksomheder

I dag har de mindste af de danske virksomheder mulighed for fritagelse af revision af deres årsrapport, hvis de i to på hinanden følgende år ikke overskrider to af følgende størrelser¹¹:

- Nettoomsætning på 3 mio. kr.
- Balancesum på 1.5 mio. kr.
- Antal ansatte på 12¹²

Første lempelse omfatter ca. 75.000 virksomheder, hvoraf der er erhvervsmæssig aktivitet i ca. 50.000¹³ af disse. De øvrige virksomheder er holdingselskaber.

I 2004 foretog Erhvervs- og Selskabsstyrelsen en undersøgelse af, hvad en lempelse af revisionspligten ville komme til at betyde. Undersøgelsen tog udgangspunkt i virksomheder, der dengang ville blive omfattet af ovennævnte grænseværdier. Da undersøgelsen blev gennemført omfattede regnskabsklasse B 130.000 virksomheder.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har i dag oplyst, at der er registreret ca. 211.000 aktie- og anpartsselskaber i Danmark. Af disse skønnes ca. 95% at være virksomheder, der kan kategoriseres som regnskabsklasse B virksomheder. Forhøjelsen af regnskabsklasserne, som blev gennemført ved i 2008, medførte alene få hundrede virksomheder der gik fra tidligere at være kategoriseret i regnskabsklasse C til at være i regnskabsklasse B¹⁴.

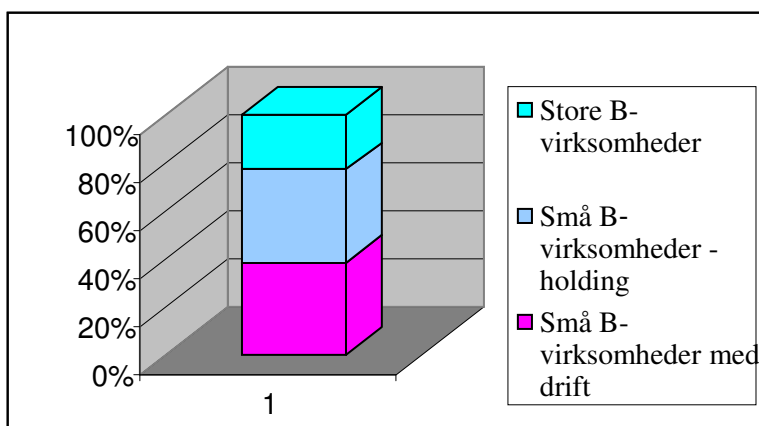
¹¹ ÅRL § 135a

¹² Gennemsnitlige antal helårsbeskæftigede

¹³ Kilde: Erhvervs- og selskabsstyrelsen undersøgelse, 2004

¹⁴ Oplyst af kontorchef Jan Schlegel, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2008

Figur 1 Fordeling af virksomheder i regnskabsklasse B

Kilde: E&S undersøgelse 2005, egen kreation

Figuren er lidt misvisende da virksomhederne, der er holdingselskaber eller tomme selskaber, både kan være fritaget eller underlagt revisionspligt. Dette skyldes, at virksomheder der ejer mere end 20% af en anden virksomhed fortsat har pligt til at lade sin årsrapport revideres¹⁵.

Ønsker virksomhederne¹⁶ ikke at få revideret deres årsrapport, er det et krav, at dette vedtages på den ordinære generalforsamling året forinden, at revisionspligten skal ophøre¹⁷. Fravalget skal for nystiftede virksomheder, fremgå af et stiftelsesdokument, der sendes ind sammen med vedtægterne, til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Vedtægterne må, som følge af et eventuelt fravalg, ikke indeholde bestemmelser om revisionspligt, herunder valg af revisor. At fravalget sker på den ordinære generalforsamling sikrer, at ledelsen i en igangværende virksomhed, ikke kan spekulere i at undlade revisionen. Dette kunne tænkes hvis der eksempelvis var udsigt til et forbehold i revisionspåtegningen.

Virksomheder der fravælger revision, skal fortsat udarbejde og indsende en årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og denne skal fortsat udarbejdes efter reglerne i ÅRL § 22¹⁸. Virksomhederne bør ved et evt. fravalg gøre sig klart, hvilke signaler de ønsker at sende ud til omverden. Dette kan skyldes, at der kan være forskellige reaktioner på hvordan omverden reagerer på en urevideret årsrapport. Her bør virksomhederne især have deres interesser for øje, herunder tilgodese specifikke hensyn til dem.

¹⁵ ÅRL § 135, stk. 3

¹⁶ Gældende for de små virksomheder jf. ovenfor

¹⁷ www.eogs.dk vedrørende krav til "fravalg af revision"

¹⁸ www.eogs.dk vedrørende krav til "fravalg af revision"

4. Lovgivning

4.1 Årsregnskabsloven

Som loven er i Danmark i dag, skal alle virksomheder¹⁹ som hovedregel revideres, ligesom det er et krav, at virksomhederne aflægger deres årsrapport efter årsregnskabslovens krav²⁰.

Revisionen af disse skal udføres med udgangspunkt i de danske revisionsstandarder, RS²¹, der hovedsageligt bygger på de internationale standarder i henhold til IFRS²² og ISA²³.

Det tekniske grundlag for revisors arbejde er primært²⁴:

- Revisorloven i henhold til det 8. direktiv, vedtaget 3. juni 2008
- Danske revisionsstandarder
- Danske regnskabsvejledninger
- Årsregnskabsloven
- Internationale revisionsstandarder
- Internationale regnskabsstandarder

Standarderne har alle til formål, at sikre en høj grad af troværdighed og kvalitet i årsrapporterne, herunder et forsøg på at ensrette disse, i henhold til det 8. direktiv, hvilket er i Europas offentlige interesse.

Danmark anvender RL samt ÅRL som nationalt supplement til det 8. direktiv. Herved er der mulighed for nationale revisionsprocedurer for de enkelte lande i EU. Revisorloven er gældende for revisionen, men omhandler og regulerer også andre erklæringsopgaver over for tredjemand, uanset om de er lovpligtige eller ej.

4.2 Byggeklodsmodellen

Der blev i 2001 vedtaget en ny ÅRL²⁵. Ændringen af loven medførte en inddeling af virksomhederne således, at de på baggrund af deres størrelser bliver delt op i fire forskellige regnskabsklasser²⁶:

¹⁹ Gælder virksomheder i regnskabsklasse B, C og D der ikke om fylder 2 af de 3 grænser om en nettoomsætning under 3 mio. kr., en balancesum under 1,5 mio. kr. og under 12 ansatte

²⁰ jf. ÅRL § 1

²¹ RL og artikel 26 i det 8. direktiv

²² IFRS = International Financial Reporting Standards

²³ ISA = International Auditing Standards

²⁴ FSR, Retningslinier for revisors etiske adfærd (Ethiske regler for revisorer), 1. januar 2007

²⁵ Siden hen delvis ændret i juni 2005 og juni 2008

- Regnskabsklasse A
- Regnskabsklasse B
- Regnskabsklasse C
- Regnskabsklasse D

Regnskabsklasse B²⁷, er defineret ud fra ÅRL §7, stk. 2 og kategoriseres som følger:

- Nettoomsætning 0-72 mio. kr.
- Balancesum 0-36 mio. kr.
- Antal ansatte 0- 50

Regnskabsklasse B omfatter små og mellemstore virksomheder. Klassen omfatter størstedelen af virksomhederne i det danske erhvervsliv og udgør ca. 95%²⁸ af de samlede aktie- og anpartsselskaber i Danmark. Revisionen af årsrapporten er lovpligtig²⁹ og årsrapporten er genstand for revisionen.

Virksomheder omfattet af regnskabsklassen kan vælge specifikke regnskabsposter til fra højere regnskabsklasser. Eks. en pengestrømsopgørelse. Dette skal blot fremgå af den anvendte regnskabspraksis.

I Danmark er ca. 200.000³⁰ virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, hvoraf 35%³¹ er holdingselskaber uden egentlig aktivitet.

EU direktivet opererer med virksomheder med størrelser svarende til de danske B-virksomheder.

De øvrige regnskabsklasser fremgår til sammenligning af bilag 1.

Der stilles forskellige minimumskrav til regnskabsklasserne omkring indholdet af årsrapporten. Virksomheder skal følge den samme regnskabsklasse så længe de i to på hinanden følgende regnskabsår

²⁶ Byggeklodsmodellen, ÅRL § 7

²⁷ Ændring af grænser jf. juni 2008 lov nr. 516 af 17/6 2008

²⁸ Oplyst af Jan Schlegel, kontorchef, EogS, 2008

²⁹ Undtaget den første lempelse og grænserne herfor

³⁰ Oplyst af Jan Schlegel, kontorchef, EogS, 2008

³¹ Kilde: Dansk Industri, "14 spørgsmål omkring revisionspligten" med udgangspunkt i EogS undersøgelsen, marts 2005

overholder to af de tre grænser omkring nettoomsætning, balancesum og antal ansatte. Overskrides dette, skal virksomheden skifte regnskabsklasse.

Som en konsekvens af de tidligere administrative lempelser, er grænserne i byggeklodsmodellen løbende blevet ændret således, at der stilles mindre krav til en større del af de danske virksomheder til deres regnskabsaflæggelse. Flere danske virksomheder vil fremadrettet blive kategoriseret som B virksomhed frem for C virksomhed³². Jan Schlegel fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udtaler dog, at ændringen i 2008 blot har flyttet et par hundrede virksomheder mellem klasserne.

I nærværende afhandling vil der blive lagt særligt vægt på regnskabsklasse B og fremtidens forventninger hertil. Forventningerne vil blive set ud fra virksomhedernes, revisors, samt fra myndighedernes og de øvrige interessenternes synspunkt.

4.3 Årsrapporten

Revisors styrke er, at de gennem den reviderede årsrapport giver virksomhedernes interessenter en sikring af det retvisende billede af virksomhedens årsrapport, samt sikrer at denne er udarbejdet i henhold til lovgivningen. Derved sikrer revisor overfor virksomheden og deres interessenter, at årsrapporten i væsentlighed er korrekt og fuldstændig. Revisorlovgivningen regulerer revisors kerneydelser såsom, revision og erklæringer, hvor der stilles særlige krav til revisors kompetence og adfærd.

I virksomheder med god økonomi spekulerer interessenterne ikke så meget over hvorvidt der er foretaget revision eller ej. Dette ville omvendt være tilfældet i virksomheder med økonomisk krise. Långiverne, eksempelvis bankerne, er derfor særligt interesserede i at sikre, at de underliggende tal er retvisende i forhold til virksomhedens fremtid samt evnen til indtjening.

Årsrapporten³³ er virksomhedens officielle rapport, som er tilgængelig for deres interessenter. Årsrapporten skal primært opfylde interessenternes informationsbehov. Årsrapporten aflægges i henhold til ÅRL og dennes restriktioner, herunder de givne lovkrav i de enkelte regnskabsklasser.

Revisor skal til sikring heraf planlægge og udføre revisionen for, at reducere revisionsrisikoen til et acceptabelt lavt niveau³⁴.

³² Ændring til ÅRL 2008 § 7

³³ I henhold til ÅRL's bestemmelser

Målet med revisionen er i henhold til RS 200, at sætte revisor i stand til at afgive en konklusion om, hvorvidt regnskabet i al væsentlighed er udarbejdet i overensstemmelse med en relevant begrebsramme. Se bilag 2 vedrørende teorien bag den regnskabsmæssige begrebsramme.

Kun derved har revisor mulighed for, at kunne afgive en konklusion omkring det retvisende billede af årsrapporten, herunder at denne er aflagt efter gældende regler og lovgivning.

5. Revisors rolle

5.1 Offentlighedens tillidsrepræsentant

Revisor ses af offentligheden som værende virksomhedens og interessenternes officielle tillidsrepræsentant. Det fremgår af ÅRL³⁵, at en virksomhed som er pålagt revisionspligt, som minimum skal revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor³⁶.

Revisorerne er gennem de seneste årtier blevet opfattet mere og mere som et selvstændigt selskabsorgan, der skal medvirke til at sikre, at de selskabsretlige regelsæt overholdes.

Revisorerne egentlige kompetence er i det væsentligste baseret på erklæringer om fakta. Mange af de små- og mellemstore virksomheder³⁷ benytter revisionsvirksomhederne som forretningsmæssige sparringspartnere og diskuterer strategier og processor med dem. Mens det er mere udbredt hos de større virksomheder at benytte specialiserede virksomheder³⁸. Dette giver revisorerne konkurrence, hvorfor de bør fokusere på, at få rådgivningsopgaverne fra konsulenterne, og derved blive kundernes naturlige sparringspartnere³⁹.

For at revisor kan fastholde sin rolle i samfundet, er det nødvendigt, at branchen ikke går på kompromis med de globale retningslinjer for revisors etiske adfærd: IFAC's Code of Ethics. Disse er gennemført som Etiske Regler⁴⁰ for danske revisorer. De etiske regler er bl.a. blevet til ud fra ønsket om, at sikre en

³⁴ RS 300

³⁵ ÅRL § 135 stk. 1, 1. pkt.

³⁶ Børsnoterede virksomheder skal revideres af en statsautoriseret revisor

³⁷ Regnskabsklasse B virksomheder og C virksomheder

³⁸ Regnskabsklasse D

³⁹ Der er forskel på små og store virksomheder og hvad de skal rådgives omkring, dog skal uafhængighed altid vurderes

⁴⁰ Kilde: "Professionsetik for revisorer", Kjeld Chr. Bøg & Lars Kirtzer, kap. 1, FSR, feb. 2007 samt Revisorhåndbogen 2007

mere uafhængig og kompetent revision, hvilket gør virksomhederne og interessenterne i stand til at få relevant og pålidelig regnskabsinformation.

Retningslinjerne er fundamentet for professionens og branchens adfærd, herunder specielt for den måde, hvorpå revisor dokumenterer overholdelsen af uafhængighedsbestemmelserne. Revisors uafhængighed er et meget centralt område for revisors virke, og der skal ved accept af enhver opgave vurderes, om revisor er uafhængig i forhold til den givne virksomhed. Uafhængigheden⁴¹ skal løbende vurderes.

IFAC⁴² har formuleret fem globale etiske principper, som danner udgangspunkt for de nationale adfældsregler, der hertil inddrager lokal kultur og lovgivning. Retningslinjer er gældende i Danmark for medlemmer af FSR⁴³ og FRR. EU sikrer dermed, at alle revisorer og revisionsfirmaer er underlagt at følge de samme principper omkring etik.

Principperne⁴⁴ vil blive gennemgået en for en nedenfor med udgangspunkt i det 8. direktiv samt FSR's bog omkring professionsetik på internationalt plan. Principperne følger ligeledes de omtalte begreber som Bent Warming-Rasmussen opererer ud fra, jf. afsnit 6.4, tillid.

Integritet

Revisor skal være redelig og ærlig i alle professionelle og forretningsmæssige forbindelser. Dette er væsentligt således, at revisor ikke tilbageholder væsentlige informationer overfor eksterne interessenter, i forbindelse med sit arbejde. Dette er dels overfor klienterne og dels overfor de offentlige myndigheder. Revisor straffes i form af bøder⁴⁵, såfremt dette ikke overholdes.

Objektivitet og uafhængighed⁴⁶

Revisor skal frem for alt være uafhængig og må derfor ikke have interessekonflikter med de virksomheder der revideres. Lovgivningen sikrer, at revisor ikke udfører en lovpligtig revision, såfremt der figurerer et direkte eller indirekte forhold af økonomisk, forretnings- eller ansættelsesmæssig karakter mellem revisor og den respektive virksomhed. Dette understøtter revisors troværdighed som igen understøtter den tillid som revisor skal bevare som offentlighedens tillidsrepræsentant.

⁴¹ Revisorlov § 24

⁴² IFAC = International Federation of Accountants

⁴³ www.fsr.dk

⁴⁴ RS 220, stk. 9

⁴⁵ Straffelovens §§ 150 - 152

⁴⁶ RL § 248 og det 8. direktiv, artikel 22

Professionel kompetence og fornøden omhu

Revisor skal ved levering af professionelle ydelser optræde omhyggeligt og i overensstemmelse med relevante faglige og professionelle standarder. Dette imødekommes ligeledes i den nye revisorlov, hvor der stilles store krav til en statsautoriseret og registret revisors efteruddannelse⁴⁷.

Fortrolighed og tavshedspligt⁴⁸

Revisor er omfattet af bestemmelserne i straffeloven omkring tavshedspligt. Brud på dette vil igen medføre brud på tilliden til offentligheden. Til sikring herfor beskyttes alle oplysninger og dokumenter i forbindelse med den lovpligtige revision fortroligt.

Professionel adfærd

Revisor skal overholde relevant lovgivning og undgå enhver form for adfærd, som forringer professionen. Revisorerne skal herudover følge gældende standarder samt regler om ansvarlighed, honorarberegning og kommunikation.

5.2 Besvigelser⁴⁹

Ordet besvigelser er ifølge den danske retstavning synonym for ordet bedrageri. Bedrage betyder; ”at skaffe sig en fordel ved svindel eller falskhed”. Besvigelser og bedrageri er ifølge straffeloven et bredt begreb, der spænder over hæleri, underslæb, mandatsvig mv.

Revisor har pligt til, at overveje besvigelser og fejl ved revision af årsrapporten⁵⁰. I henhold til standarden er der ved besvigelser tale om en bevidst handling, der kan være begået af såvel ledelsen som tredjemand med henblik på at opnå en uberettiget eller ulovlig fordel.

Når virksomhederne får besøg af revisor har det primært en forebyggende effekt, hvorfor revisor ikke er i den opdagende eller rettende fase i forbindelse med revisionen. Revisor kan ikke opnå sikkerhed for, at væsentlige fejlinformationer i regnskabet opdages. Revisor bør opretholde sin professionelle skepsis⁵¹ ved sin planlægning og udførelse af revisionen og tage højde for at væsentlige fejlinformationer kan forekomme på grund af besvigelser. Såfremt revisor har en formodning om væsentlige risici på

⁴⁷ RL § 4

⁴⁸ RL § 30 og det 8. direktiv, artikel 23

⁴⁹ RS 240

⁵⁰ RS 240

revisionsniveau, skal revisor vælge revisionshandling til at opnå sikkerhed omkring de foretagne kontroller. Disse revisionshandling skal kombineres med forespørgsler og test af kontrollernes funktionalitet⁵².

De to mest kendte besvigelsermetoder inden for regnskabsaflæggelse, som revisor bør have særlig fokus på, er misbrug af aktiver samt regnskabsmanipulation - de såkaldte tilsigtede fejl⁵³. Ved misbrug af aktiver er der risiko for, at virksomhedens aktiver ikke er at finde på virksomhedens adresse. Dette kan være aktiver som bevidst er indkøbt til ledelsens private brug eller hvis en medarbejder direkte har stjålet en værdi fra virksomheden. Dette kan eksempelvis være, at der er stået værdier fra virksomhedens lager. Endvidere kan der være tale om likvide midler til fiktive leverandører, som ender i de forkerte lommer. Størstedelen af de personer, der begår økonomisk kriminalitet, er personer indenfor virksomheden. Revisor skal derfor koncentrere sig om besvigelser, der medfører væsentlige fejlinformation i årsrapporten, såsom en forkert værdi på lageret.

Hovedformålet med regnskabsmanipulation er, at fremstille virksomheden mere positivt end den i virkeligheden er. RS 240 definerer regnskabsmanipulation, som materielle forkerte oplysninger og undladelser i virksomhedens bogholderi, med det formål at bedrage de mennesker, de økonomiske data skal rettes imod⁵⁴. Ved denne form for kriminalitet anvendes årsrapporten til at vildlede interessenterne med henblik på, at bibringe dem en anden opfattelse af virksomheden end det reelle retvisende billede.

Størstedelen af de danske virksomheder er af mindre størrelse og har dermed relativt ukomplicerede regnskabsforhold. Bedrageri opdages dermed i begrænset omfang. Revisor kan kun være med til at forebygge f.eks. medarbejderbesvigelser. Selve revisionsprocessen er ikke egnet til at opklare snyd og bedrageri, herunder ledelsesbedrageri, da det er muligt at holde sådanne transaktioner skjulte for revisor.

Utilsigtede fejl, er lettere for revisor at opdage end besvigelser, da det ikke er bevidste fejl, hvorfor forholdet ikke forsøges skjult. Det er fejl der bliver afsløret af virksomhedens egne kontroller eller af revisor. En utilsigtet fejl kan eksempelvis være en forkert indregning eller måling af et aktiv eller et passiv.

⁵¹ RS 200 og RS 240

⁵² RS 330

⁵³ Anders Schweitz Jensen, "Revisors afdækning af besvigelser", Kap 2, Forlaget Thomson, (2007)

⁵⁴ RS 240, afsnit 8

Det er ikke revisors primære opgave at forebygge besvigelser, men i henhold til erklæringsbekendtgørelsen og RS 240 skal revisor i et rimeligt omfang være opmærksom på forhold, der kan tyde på besvigelser og andre uregelmæssigheder, som er af betydning for interessenterne.

6. Forventnings- og forståelseskløften

6.1 Formål

Med udgangspunkt i problemstillingen ønsker jeg nedenfor, at redegøre for teorien bagved forventningskløften.

6.2 Definition

Forventningskløften kan beskrives, som forskelle mellem de til årsrapporten forskellige interessenters forventninger og revisors udførelse af sine arbejdsopgaver i forbindelse med revisionen. For at opretholde tilliden til revisor er det vigtigt, at offentligheden har viden om revisors arbejde.

Forventningskløften opstår på grund af uoverensstemmelser mellem det, offentligheden forventer, revisor udfører, og det, revisor skal udføre for at leve op til god tidssvarende skik⁵⁵. Hvis de forventninger, der er til revisors arbejde, er urimelige eller uberettigede, vil det undergrave revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant, selvom revisor leverer en professionel ydelse.

Forventningskløften vil i sig selv give en negativ indvirkning på tillidsbegrebet⁵⁶, idet forventningerne til revisor pr. definition brister.

En manglende forståelse til revisors arbejde gør dermed, at forventningerne danner en større kløft mellem revisor og regnskabsbrugeren, da de tror at revisors arbejdsbeskrivelse og handlinger indeholder noget andet end den egentlig gør og de handlinger der udføres. Sker der eksempelvis en skandale, sker der skader på offentlighedens tillid til revisor og dennes integritet, hvilket kommer til udtryk i medierne. Den virkelige årsag er dog tit, at der er tale om forskellige forventninger, der blot sættes i skred af skandaler. Dette kan eksempelvis komme til udtryk når offentligheden misforstår revisors arbejde, så snart en sag går lidt galt. Her ses at medierne straks hænger revisor ud i det, det efter offentlighedens opfattelse, er revisors fejl, at de ikke har afsløret det særlige forhold.

⁵⁵ God revisionsskik i henhold til de danske revisionsstandarder

⁵⁶ Afsnit 6.4, offentlighedens tillidsrepræsentant

Det er derfor vigtig for revisor for at undgå forkerte forventninger til sit arbejde, at imødekomme dette ved at gøre offentligheden klar over hvad en revision består af og ikke mindst hvad den ikke består af.

Teorier beror på, at forventningskløften kan opdeles i en forventningskløft og en forståelseskloft. Dette er som resultatet af en generel manglende forståelse af årsrapporten og dennes bestanddele⁵⁷. I Problemstillingen sker netop denne opdeling. En kløft som følge af modtagerens besvær med at forstå regnskabet og revisionspåtegningen som helhed, og dernæst forventningskløften, som ikke skyldes forståelsesproblemer, men rene forventningsmæssige uoverensstemmelser.

På baggrund af ovenstående teori kan følgende definitioner udledes på henholdsvis forventnings- og forståelseskloften samt forskellen herimellem.

Definitionen på forventningskløften:

”Uoverensstemmelser mellem forventninger af brugerne af revisionsydelsen og det af revisors udførte arbejde”

Definition på forståelseskloften:

”Manglende kendskab til årsrapporten og dennes bestanddele af brugerne til revisionsydelsen, samt revisor, resulterende i misforståelser omkring indholdet af årsrapporten.”

Det fremgår at forventningskløften er et direkte resultat af forskelligartet opfattelse af hvad der opfattes som legitimt i de forskellige samfundsgrupper (læs: interessentgrupper). For en nærmere uddybning henvises til afsnittet om lov, moral og etik⁵⁸, da grundproblemstillingen må være de forskellige forventninger til revisor kontra det revisor ser som værende legitimt med udgangspunkt i lovfæstede standarder og retningslinier.

6.3 Etik og Moral

Etik og moral er centrale og nødvendige emner for forståelsen af hvordan der handles i relation til konkrete problemstillinger, samt generelle udtryk og budskaber omkring accept, indifferens og i særlige henseender afstandtagen til problemstillinger og afgiver af den specifikke information.

⁵⁷ Revision koncept og Teori, kapitel 1 af statsautoriseret revisor Mogens Christensen, afsnit 3, 1996

⁵⁸ Afsnit 6.3

De normer der styrer samfundet kan indenfor regnskabsfærden opdeles i tre forskellige niveauer⁵⁹:

- Lov
- Moral
- Etik

6.3.1 Lov

Moralsk set udgør lov den nederste del af rangordningen, set i forhold til moral og etik. Dette skyldes, at loven står fast og dermed er gældende magt, hvilket dog ikke nødvendigvis er det samme som at sige at den altid vil være rigtig. Lov regulerer de faktiske problemstillinger, men dermed ikke nødvendigvis de bagvedliggende værdier og normer for den enkelte samfundsgruppe (læs: interessentgruppe). Som relation til opgaven kan nævnes årsregnskabslovens regnskabsklasser jf. ÅRL § 7, som i større grad bevæger sig i retning af ophævelse af revisionspligten contra revisionspligt. Dette er et klart eksempel på detailregulering af regnskabsklasser, hvor virksomhederne er pålagt at overholde de paragraffer som årsregnskabsloven pålægger på baggrund af nettoomsætning, balancesum samt antallet af ansatte henover året⁶⁰. Detailreguleringen må såvel som generel lovgivning anses for værende problemområder i relation til forventningskløften.

6.3.2 Moral

Moral er udtrykket for de værdinormer, der ses inden for den enkelte samfundsgruppe (læs: interessentgruppe).

Moralske problemstillinger kommer af en forskellig artet opfattelse af værdier såvel økonomiske som sociale. Moralen indenfor de enkelte grupper reguleres efter hvordan personerne heri forholder sig til hinanden, og vil dermed danne grundlag for hvorledes disse ser omverdenen. I relation til forståelsen af en målgruppe for et givent produkt, kommer en række forståelsesovervejelser, i det det ikke er muligt at fremstille et givent produkt uafhængigt af forståelsen af målgruppens faktuelle værdier. Et banalt eksempel på en sådan adfærd vil være at udbyde sælskindshandsker til dyreværnsmedlemmer i dansk dyreværnsmedlemmer.

⁵⁹ Revision – Koncept & Teori, Svend Ørjan Jensen, 1996 og Bent Warming-Rasmussen En Etisk Udfordring, (1993)

⁶⁰ Regnskabsklasserne B, C og D, ÅRL § 7

Det samme må umiddelbart kunne postuleres at være tilfældet i relationerne mellem regnskabsaflægger, revisor, offentlige instanser, långiver og øvrige eksterne regnskabsbrugere. Det bør her tilføjes at teorien lægger op til, at der pr. definition godt kan være tale om væsentlige flere end tre interessentgrupper, idet man pr. definition godt kan tilhøre både to eller flere grupper. Dog må man som udgangspunkt vægte en eller to grupper som de primære, idet der rent logisk må være en naturlig begrænsning i det enkelte individs mulighed for primære tilknytninger. Hertil har de offentlige instanser, långiver mv. alle primær tilknytning til de eksterne regnskabsbrugere.

6.3.3. Etik

Som følge af de internationale skandaler, hvor revisionsfirmaer er blevet beskyldt for at have glemt deres anstændigheder og være drevet af ”grådighed“, er det nødvendigt for opretholdelse af en profession, som har betydelige samfundsmæssige opgaver, at man generelt arbejder målrettet med at oprette etiske retningslinjer og dermed de krav, man skal stille til hinanden.

Etik skal ikke længere være et skjult budskab, det skal være fremme i dagens lys. Det skal ske i revisionsfirmaernes daglige praksis og gennem den løbende efteruddannelse. Der er etableret offentligt tilsyn med branchen, og kravene bliver ikke mindre fremover.

Etik er de regler der træder i kraft i forbindelse med tvister og lignende i mangel på lovgivning på specifikke områder⁶¹. Det vil sige retningslinier i samfundet, der med rimelighed kan sige noget om hvad der er rigtigt og hvad der er forkert i forhold til enkelte problemstillinger. Svend Ørjan Jensen går umiddelbart fra lovgivningen ned til etikken med underliggende moral, hvorimod en forfatter som Ole Jensen går fra det moralske niveau, idet han siger, at der indenfor den enkelte samfundsgruppe eksisterer et moralkodeks.

Da disse ofte ikke er ens, vil der skulle være en række etiske regler til løsning af problemer, der går på tværs af de enkelte subkulturer. Umiddelbart kommer de to forfattere dog til samme enighed, hvorfor definitionen af etiske retningslinier må være:

”At omdanne konflikt til konsensus gennem en rationel samtale⁶²”.

⁶¹ Revisoretik - Revision teori og koncept, kapital 4 v/statsautoriseret revisor Svend Ørjan Jensen og ”En Etisk Udfordring”, Bent Warming-Rasmussen. Forlaget Thomson 2000

⁶² Revisoretik - Revision teori og koncept, kapital 4 v/statsautoriseret revisor Svend Ørjan Jensen og ”En Etisk Udfordring”, Bent Warming-Rasmussen. Forlaget Thomson 2000

Det er med baggrund i opfattelser af etiske retningslinier vigtigt, at afklare revisors syn på lov, moral og etik set i forhold til regnskabsudarbejder og regnskabsbrugers syn. Dette afspejler sig i interessenternes tillid til revisor, som hurtigt kan ændres over tid.

Dette er også sket på verdensplan som følge af en række erhvervsskandaler, hvor revisor har spillet en væsentlig rolle. Disse har på baggrund af bl.a Enron sagen, som i 2002 rystede USA, haft en indvirkning på tilliden til revisor og revisors påtegninger. Dette skyldes primært at medierne har blæst emnet op således, at det trods er det faktum, at der er tale om internationale skandaler, har negative indvirkninger på Danmark. Den globalisering der er i samfundet i dag, har via informationsteknologi og stigende pressefrihed en så hurtig tilførsel af informationer, at sager som Nordisk Fjer og Enron kommer til de enkeltes analytikeres kendskab globalt set, ligeså hurtigt som det bliver kendt lokalt set. Enkeltsager har påvirket det generelle syn på revisor og hans uafhængigt af det såvel globale som lokale perspektiv.

Der henvises til gennemgang af de etiske regler, jf. afsnit 5.1.

6.4. Tillid

Der vil i nærværende afsnit blive set nærmere på begrebet tillid og hvorledes denne spiller ind i relation til revisors rolle samt den aflagte årsrapport og det dertil udførte arbejde.

Tillid er vigtigt at definere i kraft af den indførte ordlyd i revisorlovgivningen omkring ”offentlighedens tillidsrepræsentant”. Revisors primære opgave er, som følge heraf, at varetage hensynet til virksomhedens omverden, herunder aktionærer, medarbejdere, långiver, myndigheder, kreditorer og investorer. Tillid er ligeledes vigtig at definere i en analysesituation, inden de enkelte respondentgrupper vurderer om de er i besiddelse af denne. Tillid og god revisionskik er de moralske begreber, som forhåbentligt forbinder lov med moral og etik hos den statsautoriserede eller registrerede revisor. Spørgsmålet er, hvad der skal til for at offentligheden kan have tillid til det udførte arbejde, som revisor foretager sig.

At revisor udøver en funktion i offentlighedens interesse betyder, at en større gruppe af mennesker stoler på kvaliteten af revisors arbejde. Denne gode kvalitet opnås ved, at øge regnskabernes integritet og effektivitet, der så samtidig er ensbetydende med et velfungerende samfund⁶³. Som offentlighedens

⁶³ RL § 16, stk. 1 og det 8. direktiv, artikel 9

tillidsrepræsentant og uden økonomisk interesse i den reviderede virksomhed giver revisors påtegning troværdighed til årsrapporten.

Ifølge Bent Warming-Rasmussen⁶⁴ er det generelle udgangspunkt for tillid, at stole på en anden eller sætte lid til tredjemand. At stole på noget er fortrøstningsfuldt. En persons vilje eller evne til at hjælpe samt at varetage ens interesser på bedste måde, herunder at gøre et forsvarligt arbejde for en anden. Dette kan med andre ord defineres som, at tillid i almindelighed forholder sig til enten, at stole på en person og denne persons kompetence eller, at føle tryghed i form af oplevelsen af seriøsitet. Denne tryghed kan sammenlignes med at virksomhed føler overordnet tryghed ved at lade den pågældende revisor varetage personlige interesser, som man vurderer at revisoren sætter højere end den personlige profit revisoren har ved at tjene honoraret.

Revisor agerer som offentlighedens tillidsrepræsentant i henhold til de skrevne lovgivninger og god skik, og bøjer således ikke overfor modstand, hvorfor han overfor omverdenen signalerer tillid. Begrebet tillid bygger på revisors professionalistiske opførsel.

Revisorprofessionen har som mål at skabe tryghed gennem arbejde af høj professionel kvalitet, som udover klientforholdet også er til gavn for samfundet. Det er derfor væsentligt for revisor altid at tilføre troværdighed til information og beslutninger på et uafhængigt grundlag⁶⁵. Arbejdet skal udføres i overensstemmelse med nationale og internationale standarder, efter god revisorskik.

Tillid næret af en person til en anden kan ifølge Bent Warming-Rasmussen defineres således:

”Tillid er udtryk for at en person nærer positive forventninger til en anden persons etiske normer del for hvad han påtager sig til at hjælpe med dels for på den måde han udfører hjælpen via råd eller handlinger⁶⁶”.

Tillid til en revisor og dennes handlinger kan⁶⁷ generelt beskrives med og via overholdelse af følgende begreber:

⁶⁴ Tillidsforholdet og forventningskløften mellem brugerne af revisionsydelsen og den statsautoriserede revisor, Forlaget Thomson, (2001)

⁶⁵ Kilde: ”Professionsetik for revisorer”, Kjeld Chr. Bøg & Lars Kirtzer, kap. 1, FSR, feb. 2007 samt Revisorhåndbogen 2007

⁶⁶ Bermand Barber, ”The Logic And Limits Of Trust”, 1983

⁶⁷ Bent Warming-Rasmussens interview af 1983 jf. ”Tillidsforholdet og forventningskløften mellem brugerne af revisionsydelsen og den statsautoriserede revisor”

- Troværdighed
- Objektivitet
- Uafhængighed
- Kompetence
- Personligt engagement
- Loyalitet overfor minoriteter
- Åbenhed i påtegning
- Forståelighed
- Ærlighed
- Brancheindsigt
- Kritisk indstilling til ledelsen
- Kompromisløshed mht lovgivning

Det at der skaber tillid er en række af ovenstående elementer, idet ikke alle behøver at være til stede, men omvendt kan det siges, at alle bør være til stede, før end interessenterne til årsrapporten kan opleve værdien heraf.

Det at revisor ofte både udfører den lovpligtige revision samt rådgivninger en virksomhed er med til at skade tilliden, idet han således ofte vil få en dobbeltfunktion. Således har han ikke den nødvendige objektivitet og uafhængighed, da der ofte varetages økonomisk rådgivning af en større økonomisk værdi end revisionsydelsen. Det at revisor stort set reviderer den person, der betaler såvel revisionshonoraret som rådgivningshonoraret giver et betydeligt dilemma⁶⁸, som også skader tilliden til revisor. Det er således vigtigt til imødekommelse af denne dobbeltfunktion at revisor etablerer safeguards til sikring af dette.

Som eksempel kan nævnes, at erklæringsteamet i en revisionsvirksomhed er forskellig fra de der udfører rådgivning og omvendt.

Tilliden rammes ligeledes i det der i Danmark ofte ses det faktum, at direktøren også er medlem af bestyrelsen, hvorfor det er et fortvivlende overlap, hvor revisor rapporterer til bestyrelsen om forhold, som et andet af bestyrelsesmedlemmerne har været med i, i form af sin titel som direktør.

Dette gælder især i små og mellemstore virksomheder, hvor direktøren oftest er medlem af bestyrelsen. Her ses ofte at såvel direktør, bestyrelsesmedlem samt hovedaktionær udgøres af en og samme person, hvilket igen er med til at sætte revisors tillidsværdi under et stort pres.

Revisors autoritet er ligeledes blevet mere presset som følge af de skandaler der er set henover en årrække. Dette har bevirket til et generelt fald i hvorledes samfundet ser på autoriteter, hvorfor det er

⁶⁸ "Revisors uafhængighed i dobbeltfunktionen", Bent Warming-Rasmussen, Revision og Regnskabsvæsen nr. 1, 2001

vigtigt at revisor lever op til de værdier, der gør at folk stoler på dem. Offentligheden bedømmer efterhånden mere på de handlinger der foretages mod hvilket emblem der er givet, uanset om det er advokat, revisor eller kontorfuldmægtig.

De ovenfor nævnte værdier danner således kernen af det, som revisoren skal værne om såfremt han stadigvæk ser sig lystet til at være offentlighedens tillidsrepræsentant.

Illustration af den tidsmæssige sammenhæng mellem indvirkningen på forventningskløften og tilliden

Forventning \longrightarrow **Skandale** \longrightarrow **Tillid**

Kilde: egen kreation

Revisionen sikrer ikke årsrapporten mod alle fejl. Interessenterne forventer at et revideret regnskab er 100% korrekt. Denne forventningskløfte kan således skabe en skandale, som fører til at tilliden til revisor i offentligheden daler.

Interessenterne ser og kender muligvis ikke hele sandheden, men kun skandalen hvorefter tilliden til revisor får et knæk. Dette aspekt er ligeledes relevant at drage ind når der i opgaven analyseres nærmere på interessenternes syn på revisionspligten kontra lempelsen af denne.

Da virksomhed og revisor vil have betydelig indflydelse på den tillid som de eksterne interessenter forhåbentlig skal have til årsrapporten, må dette betinge et minimum niveau af forståelse.

7. Erklæringsbekendtgørelsen

7.1 Formål

Formålet med nærværende afsnit er, at belyse revisors erklæringer og forskellen på graden af den sikkerhed der gives i disse. Det primære fokus lægges på forskellen mellem en revision og et review, samt graden af sikkerhed i disse.

7.2 Definition på en erklæring

Revisors erklæringsopgave med sikkerhed, i henhold til begrebsrammen og i forhold til de grundlæggende regler om etik og kvalitetsstyring, kan defineres⁶⁹ således:

⁶⁹ "Revisor - Regulering & Rapportering", 2005, side 149

”En erklæringsopgave med sikkerhed er en opgave, hvor revisor udtrykker en konklusion, der er udformet for at højne troværdigheden af emnet for erklæringen over for de tiltænkte brugere af den pågældende information”

Erklæringer med sikkerhed kan afgives med flere forskellige grader af sikkerhed. Der skelnes således mellem erklæringer med høj grad af sikkerhed og erklæringer med begrænset grad af sikkerhed. Den mest anvendte erklæring afgives med høj grad af sikkerhed, hvilken eksempelvis er revisors påtegning på årsrapporten. Høj grad af sikkerhed gives, når revisor har reduceret revisionsrisikoen til et acceptabelt lavt niveau. Det vil sige når årsrapporten er retvisende uden væsentlige fejl og mangler.

Revisor kan herudover afgive en erklæring med begrænset grad af sikkerhed. Dette ses typisk i forbindelse med review opgaver, herunder assistance i forbindelse med regnskabsopstilling samt øvrige opgaver. Reglerne omkring afgivelse af en erklæring findes i erklæringsbekendtgørelsen.

Bekendtgørelsen er ændret i medfør af den ny revisor lov og den nye erklæringsbekendtgørelse er trådt i kraft pr. 1. juli 2008⁷⁰.

I forhold til årsrapporten ses den væsentligste ændring i, at udtalelsen om ledelsesberetningen nu skal angives i et særskilt afsnit, der skal anføres til sidst i revisionspåtegningen, efter konklusionsafsnittet og eventuelle supplerende oplysninger. Revisor skal således fremover udtale sig om hvorvidt dennes gennemlæsning af ledelsesberetningen⁷¹ har givet anledninger til bemærkninger og ikke længere specifikt revidere denne. Såfremt ledelsens beretning ikke er i overensstemmelse med det reviderede regnskab, skal der i afsnittet af revisor oplyses hvori uoverensstemmelsen består.

Når revisor afgiver en erklæring, er det væsentligt at kravene⁷² hertil overholdes. Det er samtidig et krav, at revisor er tilknyttet en revisionsvirksomhed, der opfylder betingelserne i henhold til erklæringsafgivelsen, jf. RL § 11, stk. 1.

Endvidere er det påkrævet, at revisor opfylder kravene til uafhængighed, herunder resultatuaafhængighed⁷³.

⁷⁰ www.fsr.dk

⁷¹ Bestemmelserne heraf har virkning for regnskabsår, der begynder den 1. september 2008 eller senere

⁷² ”Revisor - Regulering & Rapportering” kap. 1, 2005

Revisor bør i henhold til sit hverv være bevist om hvorvidt et udført arbejde er et erklæringsarbejde eller ej. Såfremt det er et erklæringsarbejde, skal revisor overholde kravene hertil, mens øvrigt arbejde som revisor ikke kan erklære sig på, ligger i skarp konkurrence med advokater, konsulenter og lignede.

7.3 Revisors uafhængige påtegning - revision⁷⁴

Den mest anvendte påtegning er den, som revisor angiver i forbindelse med påtegningen af årsrapporten⁷⁵.

Påtegningen på årsrapporten afgives som udgangspunkt, som en "blank" påtegning. Det vil sige, at den uafhængige revisor konkluderer, at være enig i årsrapportens indhold samt med ledelsens beretning herom. Endvidere vurderer revisor om årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets resultat og finansielle stilling. RS 700 fortolker formålet med den uafhængige revisors påtegning på en fuldstændig årsrapport.

En "blank" påtegning gives når revisor på baggrund af sin revision kan give en konklusion om årsrapporten er aflagt uden væsentlige fejl og mangler og dermed uden forbehold.

Såfremt det ikke er muligt at afgive en "blank" påtegning, er der tale om en modifikation af den uafhængige revisors påtegning⁷⁶.

Såfremt der ikke kan afgives en "blank" påtegning har revisor tre muligheder for modifikation af sin påtegning. Dels forhold der påvirker revisors konklusion og dels forhold der ikke påvirker revisors konklusion.

Forhold der påvirker revisors konklusion kaldes forbehold og disse indtræffer såfremt revisor er uenighed med ledelsen omkring forhold i årsrapporten eller ved manglende revisionsbevis for væsentlige poster i årsrapporten.

Forhold der ikke påvirker revisors konklusion angives som supplerende oplysninger.

⁷³ RL § 24

⁷⁴ Erklæringsbekendtgørelsen § 3 og RS nr. 700

⁷⁵ RL § 11, stk. 1 og det 8. direktiv, artikel 28

⁷⁶ RS 701, afsnit 29-40

De mest anvendte supplerende omlysninger er typisk ulovlige aktionærlån eller tabt selskabskapital. Begge forhold er væsentlige informationer for regnskabsbrugeren, hvorfor revisor har pligt til at oplyse herom.

Den tredje mulighed er, at revisor slet ingen konklusion giver.

Til vurdering af hvorvidt der skal afgives en ”blank” eller en modificeret påtegning på årsrapporten skal revisor i henhold til RS 500 opnå revisionsbeviser, der anvendes som grundlag for revisionskonklusion ved at udføre revisionshandling for:

1. At opnå forståelse af virksomheden og dens omgivelser
2. At teste effektiviteten af kontroller, der forebygger eller opdager og korrigerer væsentlige fejlinformationer på revisionsniveau
3. At opdage væsentlige fejlinformationer på revisionsniveau

Ovenstående revisionshandling udføres af revisor i forbindelse med revisionen således, at revisor opnår den nødvendige overbevisning for at konkludere, og derved påtegne årsrapporten med en uafhængig revisions påtegning.

7.4 Revisors uafhængige påtegning – review⁷⁷

Revisor skal i henhold til erklæringsbekendtgørelsen § 9, forsyne årsrapporten med en erklæring såfremt denne udfører et review. Review foretages ofte ved gennemgang af en personlig ejet virksomhed, herunder ved gennemgang af andre opgaver, der ikke er omfattet af revisionspligten samt ved gennemgang af et perioderegnskab for et selskab. Modtageren af erklæringen for en personlig ejet virksomhed⁷⁸, vil typisk være indehaveren, mens perioderegnskabet primært gennemgås i ledelsens interesse. Det bør nævnes at de offentlige myndigheder og andre interessenter kan have stor interesse for selskabets perioderegnskab.

Erklæringsbekendtgørelsens § 9 vedrører de krav der stilles til ikke reviderede årsrapporter. Review dækker over en gennemgang af en årsrapport, hvor der ikke er foretaget revision. Det er væsentligt, at

⁷⁷ RS 2400/2410

⁷⁸ RS 2400/2410

revisor giver et klart og tydeligt udtryk for at revisionen ikke er foretaget. Reviewet er baseret på de oplysninger, der er givet af ledelsen, hvorfor der er tale om en erklæring med lav grad af sikkerhed.

Før revisor kan afgive en konklusion på sit review, skal denne sikre sig, at der ikke er forhold i årsrapporten, der kan føre til et forbehold. Et forbehold på en ikke-revideret årsrapport, skiller sig ikke meget ud fra de forbehold der tages i forbindelse med udførelse af en revision.

Ved udførelsen af et review, gælder tilsvarende som ved udførelsen af en revision, at erklæringen kan afgives med eller uden forbehold. På samme vis kan revisor afgive en afkræftende konklusion, det vil sige at revisor ikke kan konkludere herpå. Ligeledes er det muligt for revisor at afgive en supplerende oplysning. Denne afgives såfremt revisor ønsker at gøre regnskabslæseren opmærksom på forhold, uden at der tages forbehold herfor.

Revisor har ansvaret for at udtrykke en konklusion⁷⁹ om den virksomhedsretlige årsrapport baseret på det forudgående review. Jævnfør citat fra standarden, kan revisor udtrykke ansvarsfordelingen over for en virksomheds ejer som følger:

”Virksomhedens ejer har ansvaret for årsrapporten. Vort ansvar er på grundlag af vor gennemgang at afgive en konklusion om årsrapporten.”

Revisor bygger hovedsageligt sin konklusion på baggrund af analytiske handlinger, hvorimod han ved en revision foretager afstemninger og kontrollerer dokumentationen af talgrundlaget.

7.5 Revision contra Review

Den basale forskel mellem revision og review er, at revisor ved et review sætter sig i stand til at erklære, om han på basis af sine handlinger⁸⁰, er blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at regnskabet ikke i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med en fastlagt regnskabsmæssig begrebsramme omkring begrænset grad af sikkerhed⁸¹.

I en tidligere udgave af IFAC⁸² beskrives de væsentligste forskelle mellem revision og review således:

⁷⁹ RS 2400, hvor revisor er valgt eller RS 2410 hvor revisor ikke er valgt

⁸⁰ Som ikke giver den samme grad af sikkerhed som revision

⁸¹ RS 2400/2410

”A review engagement is a related services engagement generally utilizing substantive procedures. In such an engagement, there is no requirement to evaluate the system of internal control”.

Det vil sige at arbejder ved et review ikke indeholder en gennemgang af de systemer, der danner grundlag for regnskabstallene. Revisor kontrollerer dog at procedurerne og kontrollerne omkring regnskabsudarbejdelsen er betryggende og fungerer som forventet. Med disse arbejder opnår revisor kun en lille overbevisning om regnskabs fuldstændighed og kan dermed kun afgive en konklusion med en begrænset grad af sikkerhed⁸³. Review baserer sig i høj grad på overordnede analyser og indebærer ikke test af forretningsgange og interne kontroller. Revisor foretager ikke specifikke efterprøvende handlinger og kan derfor ikke i samme omfang, som ved revision, identificere de konkrete og potentielle fejlmuligheder.

Virksomheden lever og overlever kun, hvis tilliden til årsrapporten hos interessenterne består. Det skal understreges, at revisor ved alle erklæringer i tredjemandsituationer, selv dem ”uden sikkerhed“, agerer som offentlighedens tillidsrepræsentant og som udgangspunktet derfor skal overholde de samme uafhængighedsbestemmelser, der er gældende for revisionstilfælde. Dette tilfælde et siden hen forandret som følge af den nye revisorlov, hvor kravene til uafhængighed er lempet i forholdet til erklæringer ”uden sikkerhed”⁸⁴.

Mange revisionsfirmaer ønsker at foretage en individuel vurdering af deres klienters virksomheder således, at de respektive virksomheder opnår hvad der er bedst for dem baseret på hensynet til ejerne, kreditgiverne og andre interessenter. I forhold til Deloitte’s⁸⁵ opfattelse bør virksomheder der ønsker at fravælge revisionen, i stedet for vælge review, da et review ligesom en årsrapport (uden forbehold) giver udtryk for at regnskabet er uden væsentlige fejl eller mangler. Dette er med til at øge troværdigheden hos brugerne af årsrapporten – interessenterne.

Review er således en ”light” model af revisionen. Det at virksomheden kan fremvise, at revisor har afgivet en erklæring er for mange regnskabsbrugere en større sikkerhed end ingen erklæring. Derfor er review et godt alternativ til revisionen.

⁸² IFAC, revisionsvejledninger 1-29, tidligere udgave fra 1990, FSR Forlag – ændret i 1994 men kun i tillæg

⁸³ Revision – Teori & Koncept, Carsten Høj Hansen kap 14, 1996

⁸⁴ RL § 1, stk. 3

⁸⁵ www.deloitte.com

At en virksomhed fravælger revisionen er ikke ens betydende med, at virksomheden ikke ønsker at der skal foretages en grundig gennemgang i form af et review, da det ligger virksomheden frit for at købe sig til ekstra ydelser. På den måde er det muligt dels for virksomhedens interne brug, samt for omverdenen at signalere, at virksomheden ønsker at kontrolleres og derved imødekomme eventuelle fejl og mangler. Et review kan eksempelvis suppleres med følgende:

- Skattemæssig assistance
- Assistance til nedskrivning af aktiver såsom varelagerer, debitorer, igangværende arbejder mv.
- Kontrol af fysisk varelageroptælling
- Gennemgang af anlægskartotek med kontrol af afskrivninger og indregnede værdier
- Foretage uanmeldt beholdningseftersyn

Såfremt revisor er i tvivl omkring hvorvidt regnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler, og revisor derfor ikke vil være i stand til at afgive sin påtegning⁸⁶, vil han således altid udvide sine handlinger med en eller flere af ovennævnte eksempler på handlinger⁸⁷. De oplyste handlinger er normale revisionshandling, hvorfor revisor med fordel ville kunne anbefale en virksomhed med behov herfor, at få foretaget en revision.

Review indebærer ikke samme bevisindsamling og bevisvurdering, som ved revision. Den acceptable risiko skal som minimum være begrænset og revisor vil dermed til en vis grad kunne afsløre væsentlige fejl og mangler. Se de basale forskelle i bilag 3.

8. Eksterne interessenter

8.1 Indledning

Interessentgrupperne har stor tillid til de i årsrapporten indregnede værdier, når årsrapporten er revideret af en revisor, hvilket sikrer det retvisende billede af virksomheden. Virksomhederne stiller dog ofte ikke krav om, at årsrapporterne nødvendigvis skal indeholde disse informationer, da virksomhederne kan henvende sig til leverandører, kunder mv. på andre og mere hensigtsmæssige grundlag. Der bør således medtages i overvejelserne, at den eksterne årsrapport er en formel type af rapportering, da en række lovmæssige krav skal overholdes.

⁸⁶ Med begrænset grad af sikkerhed

⁸⁷ Listen er ikke udtømmende

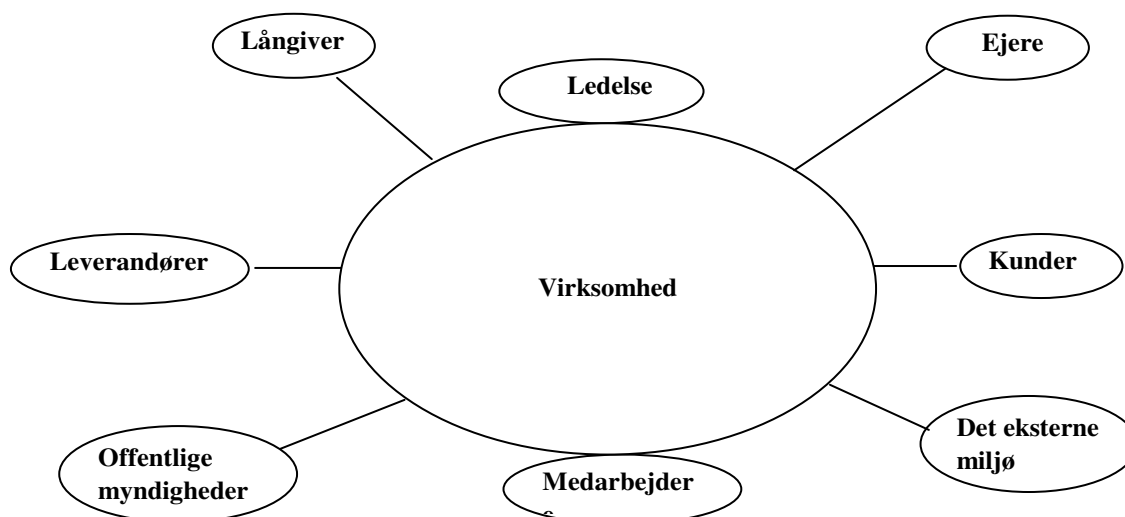
I den danske markedsøkonomi træffes beslutninger om ressource allokering i erhvervslivet decentralt af virksomhederne selv og ikke centralt fra politisk hold som i en centraldirigeret økonomi⁸⁸. Denne opbygning af markedet er årsagen til, at de eksterne interessenter er vigtige dels for virksomhederne og dels for samfundet.

Virksomhedernes informationer via årsrapporten er væsentlige. Dette skyldes, at de danner grundlag for rationelle allokeringsbeslutninger⁸⁹ i samfundet. Her kan eks. nævnes ressourceallokering, ledelsesadfærd i virksomhederne, revisionsomkostningerne i virksomhederne mv.

Det er op til den enkelte virksomhed, at tilpasse deres regnskabssystem efter behov og ambitioner. I henhold til den regnskabsmæssige begrebsramme udarbejdes regnskabet oftest således, at det imødekommer oplysningsbehovet hos en så bred kreds af brugere som muligt, jf. afsnit 4.3.

Fælles for alle interessenterne er, at de stiller ressourcer til rådighed for at få koalitionen (læs: virksomheden) til at fungere. Uden disse ressourcer ville der ikke være nogen virksomhed og dermed ikke noget fungerende samfund. Denne teori følger Koalitionsmodellen⁹⁰ og beskriver at virksomheden fungerer som et overordnet netværk, som er afhængig af den enkelte interessent for at kunne fungere i samfundet.

FIGUR 2 - Koalitionsmodel

Kilde: "Koalitionsmodel", Elling side 34

⁸⁸ Årsrapporten, kap 1, Ole E. Elling, Gads Forlag (2003)

⁸⁹ Allokering = fordeling

Det er således af bekymrende karakter, når lempelserne i især årsregnskabsloven for de mindste virksomheder gør, at informationsniveauet fremadrettet bliver meget begrænset.

8.2 Typer af interessenter

Nedenfor er de enkelte interessenter gennemgået og hver enkelt interessents nytteværdi for virksomheden er oplistet. Formålet med gennemgangen er, at få belyst hvilke interessenter, der er de vigtigste til brug for min empiriske undersøgelse senere i afhandlingen.

8.2.1 Långiver

Långiver, som eksempelvis pengeinstitutterne, modtager løbende årsrapporter fra virksomhederne og anvender disse som grundlag for deres kreditvurderinger. Disse har hjemmel i de fleste pengeinstitutters lånedokumenter.

Långivere benytter også interne kreditmodeller og interne revisionsrapporter i forbindelse med deres samlede vurdering af låneansøgere. Långiveren ser endvidere på ledelsens erfaringer og deres udmeldinger. Først til sidst inddrages årsrapporten, som en del af beslutningsgrundlaget for udlån.

Pengeinstitutterne benytter årsrapporten og lægger stor vægt på, når revisor har givet regnskabet en "blank" påtegning. De har dermed stor tiltro til revisors erklæring, da de herigennem kan få en form for sikkerhed for deres udlån jf. afsnittet vedr. "Den uafhængige revisors erklæring".

Endvidere anvender de årsrapporten som en sikring af, at virksomhedens aktiver er indregnet til den korrekte værdi.

Långiverne indskyder lånekapital og modtager belønning i form af renter, samtidig med at lånet afdrages.

8.2.2 Leverandører

Leverandører som interessentgruppe, anvender virksomhedens årsrapport til vurdering af virksomhedens betalingsværdighed og dermed til sikring af deres pengebinding hos virksomheden, da de som kreditorer sælger deres varer på kredit.

⁹⁰ Elling Årsrapporten – teori og Regulering s. 34, Gads Forlag, 2003

Leverandører har via årsrapporten mulighed for, at følge virksomhedens løbende økonomiske udvikling og dermed vurdere, hvorvidt virksomheden er en god og solid samarbejdspartner, eller om der er væsentlige risici forbundet med et eventuelt samarbejde.

Leverandørerne leverer materialer af forskellig slags til en attraktiv pris og modtager som belønning avancen i forhold til deres omkostninger.

8.2.3 Kunderne

Kunderne kan også figurere som interessant, da de kan anvende årsrapporten til at vurdere om virksomheden finansielt er i stand til effektuere en ordre som er betalt forud for produktionen. Endvidere kan de vurdere forholdene for en regulering af prisfastsættelserne.

Kunderne modtager virksomhedens varer og ydelser som belønning, mod en betaling heraf.

8.2.4 Investorer

Virksomhedernes ejere i form af aktionærer eller anpartshavere anvender årsrapporten som et værktøj til, at vurdere økonomien i den forløbende periode samt til beslutningsgrundlag omkring virksomhedens fremtidige aktivitet. For mange virksomheder er aktionærerne en af de vigtigste brugere af årsrapporten, hvorfor man ønsker at tilgodese specielt deres informationsbehov. Det samme gælder for analytikerne i forhold til de større virksomheder, herunder især de børsnoterede virksomheder.

Investorerne indskyder kapital og får udbytter som belønning

8.2.5 Myndigheder

Myndighederne har som interessant interesse i, at få virksomhedens årsrapport op på et højere niveau, da de som offentlig instans ønsker at følge udviklingen på et samfundsøkonomisk niveau. Endvidere anvender en myndighed som SKAT regnskabet som et supplement til skatte- og momsregnskaber, mens Erhvervs- og Selskabsstyrelsen varetager det juridiske omkring virksomheden.

Myndighederne stiller forskellige faciliteter til rådighed for virksomheden, såsom uddannet arbejdskraft, infrastruktur, transportmuligheder mv., mod at virksomheden betaler moms- og skatter til det offentlige.

8.2.6 Medarbejdere

De ansatte i virksomheden samt potentielle medarbejdere, anvender årsrapporten til at lære virksomheden bedre at kende, samt til undersøgelse af karriere- og uddannelsesmuligheder. De vurderer således hvor attraktiv virksomheden er som arbejdsplads. Medarbejderne kan modsat de øvrige interessenter defineres som såvel eksterne som interne interessenter. De agerer som eksterne når de skal varetage deres personlige interesser i virksomheden (ressourceallokering) mens de er interne når de som chefer træffer beslutninger om resourceforvaltningen i virksomheden.

Medarbejderne yder en arbejdsindsat for virksomheden og modtager lønninger som belønning.

8.3 Nytteværdi & informationsbehov

For at interessenterne kan få dækket deres informationsbehov set i forhold til nytten af den offentlige aflagte årsrapport, må der stilles krav om:

- Relevans og pålidelighed⁹¹
- Forståelighed⁹²
- Sammenlignelighed

De ovennævnte krav skal alle være opfyldte før end interessenterne kan drage nytte af årsrapporten. Revisionens formål er i årets løb at vurdere om regnskabsaflæggelsen er korrekt, og om den er aflagt uden væsentlige fejl og mangler.

Kun derved kan revisor konkludere på sammenhængen mellem regnskabets informationer, samt den dertil hørende lovgivning⁹³ og derved give regnskabet en "blank" påtegning. Formålet er således, at revisionen skaber værdi hos interessenterne ved at forøge troværdigheden og pålideligheden af årsrapporten.

Pålideligheden skal sikre, at oplysningerne afspejler virkelighedens så godt som muligt. Med relevanskravet tænkes på oplysningens tilstedeværelse, som kan føres til ændret beslutning fra

⁹¹ ÅRL § 12, stk. 3 - Ved revisionen undersøges, om forretningsgange og interne kontroller opfylder de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og dermed medvirker til at sikre regnskabets rigtighed

⁹² Skrive i et sprog som er forståeligt for læseren

interessentens side. Det afgørende er, om oplysningen er så væsentlig, at den gør en forskel for interessenten.

ÅRL § 12⁹⁴ opererer med 3 informationsbehov som danner grundlag for årsrapporten.

1. Prognoseopgaven

Denne opgave tager udgangspunkt i de eksterne interessenters forventninger til virksomhedens fremtidsudsigter.

2. Kontrolopgaven

Denne opgave tager udgangspunkt i informationsbehovene bagudrettet. Således har de eksterne interessenter mulighed for at vurdere virksomhedens ansvar evne.

3. Fordelingsopgaven

Denne opgave tager modsat de andre udgangspunkt de interne interessenters informationsbehov og retter sig derved til beslutninger der træffes internt i virksomheden.

Formålet med de ovennævnte opgaver er at få forskellige informationsbehov dækket, således at brugerne af årsrapporten kan anvende denne som beslutningsgrundlag.

9. Globalisering

Revisors rolle har gennem de sidste mange år været genstand for en livlig debat på verdensplan, ikke mindst i EU, hvor debatten har været båret af et ønske om harmonisering af kravene til revisorer og revision på EU-plan.

Dette skete første gang for alvor tilbage i 1996, hvor EU-kommissionen foretog en undersøgelse⁹⁵ af revisors rolle, stilling, ansvar samt uafhængighed i de forskellige europæiske lande. Alt sammen med henblik på mere samarbejde på tværs af grænserne, samt større mulighed for, at investorer uden for egne landegrænser.

⁹³ ÅRL, RL, det 8. direktiv og RS

⁹⁴ Årsrapporten, kap 1, Ole E. Elling, Gads Forlag, 2003

⁹⁵ Grønbogen, 1996

EU er et politisk og økonomisk samarbejde i en international union. Samarbejdet på tværs af grænserne bliver som følge af det internationaliserede samfund vi lever i større og større og EU er som den fælles union med til at sætte regler op for imødekommelse af et endnu tættere samarbejde for sine medlemslande.

Dette gælder ligeledes inden for revision og regnskab, hvor EU ønsker fælles retningslinier. Ændringerne til det 8. direktiv som i maj 2006 blev fremlagt for EU, er siden hen trådt i kraft i Danmark i juni 2008, direktivet indeholder en række bestemmelser, der gør det har været nødvendigt at ændre den danske revisorlov. EU ønsker med direktivet at stræbe til fælles harmonisering på højt niveau.

Revisorloven er ændret således, og reglerne for særlige områder er blevet skærpet. De skærpede regler gavner revisors rolle, som offentlighedens tillidsrepræsentant. Det 8. direktiv har betydet ændringer til den danske revisorlov i form af skærpelse af kvalitetssikring og revisors uafhængighed.

EU kommissionen og FEE⁹⁶ har i juni 2008 udsendt en anmodning om indførelse af en begrænsning i revisors erstatningsretlige ansvar. Således at revisor naturligvis skal holdes passende ansvarlige for deres revision. Dette vil sige at de skal holdes ansvarlige for deres egne handlinger, men ikke i større grad end hvad der er rimeligt. På denne vis vil revisorerne undgå at blive holdt ansvarlig for andres handlinger, som det ses i dag i mange europæiske lande. Revisor vil på denne måde kunne undgå uhyre store erstatningskrav. Begrænsningerne ses allerede i flere europæiske lande - Østrig, Belgien, Tyskland, Grækenland, Slovenien og UK⁹⁷. Erfaringerne viser i disse lande, at ansvarsbegrænsningerne ikke har haft negative påvirkninger på kvaliteten af den udførte revision.

10. Sammendrag, teori

Der er ca. 200.000 virksomheder i Danmark, der er klassificeret som regnskabsklasse B-virksomheder. Virksomhederne kategoriseres med udgangspunkt i deres nettoomsætning, balancesum og antallet af ansatte. Virksomhederne er derved pålagt at følge bestemte restriktioner, som de enkelte klasser forlanger. Der findes fire regnskabsklasser; A, B, C og D. Denne afhandling belyser mulighederne for

⁹⁶ FEE = Den Europæiske revisororganisation/The European Federation of Accountants

⁹⁷ Notat om EU-kommissionens henstilling om revisors ansvar, 12. juni 2008, www.ec.europa.eu

lempelse af revisionspligten af virksomheder i regnskabsklasse B. Den første lempelse blev gennemført i 2006 og omfattede ca. 75.000 af disse virksomheder.

Et fravalg af revision undlader ikke virksomhederne til aflæggelse af årsrapport efter årsregnskabslovens regler. Denne skal fortsat indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Årsrapporten er vigtig i henhold til samarbejdet med de eksterne interessenter. Dette samarbejde styrkes som følges af revisors arbejde, i det revisor via sin professionalisme sikrer, at årsrapporten giver et retvisende billede. Revisionen skaber således troværdighed hos interessenterne.

Tillid er en væsentlig faktor for revisor i hans virke som offentlighedens tillidsrepræsentant. Revisors primære opgave er, at varetage hensynet til virksomhedens omverden og derved forholdet til interessenterne. Dette varetages gennem en høj professionel kvalitet som i sidste ende gavner samfundet som helhed.

Tillid skabes med udgangspunkt i overholdelsen af en række elementer som troværdighed, kompetence, uafhængighed mv., som er grundelementerne for at interessenterne kan opnå en værdi af årsrapporten. Der stilles større krav til revisors autoritet. Forventningerne fra interessenterne er derfor altafgørende for revisors virke, således at der undgås en kløfte herimellem. Derved kan interessenterne fastholde deres tillid til revisor, så revisor igen kan fastholde sin plads i samfundet som offentlighedens tillidsrepræsentant.

Selve revisionsprocessen er ikke egnet til at opklare snyd og bedrageri. Det er og vil fortsat være muligt at holde transaktioner skjulte for revisor. Virksomheder der har i sinde at snyde, vil fortsætte hermed, mens virksomheder i god tro og med respekt for samfundet, vil fortsætte den rette vej.

Revisor afgiver en erklæring, som konklusion på den udførte revision. Revisors uafhængige revisionspåtegning er den hyppigst anvendte af revisors erklæringer og gives med en høj grad af sikkerhed. Revisor afgiver en blank påtegning hvis årsrapporten viser et retvisende billede. Er der forhold som er væsentlige for de eksterne interessenter kan gives en modificeret påtegning. Revisor kan da i henhold til lovgivningen vælge at tage et forbehold for konklusionen eller i mildere grad tilføjer en supplerende oplysning efter deres konklusion.

Revisor afgiver en erklæring med begrænset grad af sikkerhed, når der foretages review i stedet for revision. Arbejdet knyttet til erklæringsafgivelsen bygger primært på ledelsens udtalelser. Der foretages som udgangspunkt ikke revisionshandlinger. Review er et muligt alternativ til revisionen, idet arbejdet fortsat foretages af revisor og der afgives en erklæring. Dermed signalerer virksomheden sikkerhed overfor interessenterne og dermed de eksterne brugere af årsrapporten. Der gælder samme regler for revisors påtegning som ved en revision med hensyn til afgivelsen af en blank påtegning.

Der stilles en række krav til revisor og revisionsfirmaerne, kravene sikrer, at der ikke gives forkerte erklæringer, som ikke viser den hele sandhed.

Den primære forskel på revision og review er, at ved revision påtegner revisor at årsrapporten er retvisende uden væsentlige fejl og mangler. Et review indebærer ikke en bevisindsamling og bevisvurdering i samme grad som revision, hvorfor risikoen for fejl vurderes højere.

Forventnings- og forståelseskløften opstår mellem arbejdet revisor faktisk udfører og det interessenterne forventer der udføres. Der er derfor væsentligt, at revisor gør det klart for interessenterne hvad en revision omfatter og ikke mindst hvad den ikke omfatter. Det samme vil gælde i forskellen mellem revision og et review, hvor det er revisors opgave at oplyse omkring forskellen og dermed udligne forventningerne til regnskabsbrugeren.

Ledelsen beslutter hvorledes årsrapporten dækker interessenternes behov og revisor sikrer at dette gøres i henhold til lovgivningen og skaber således et troværdigt samarbejde mellem virksomhed og interessent.

Interessenterne er grundstene for at virksomheden kan fungere. Hver enkelt interessent skaber værdi for virksomheden og belønnes på den ene eller den anden vis. Långiver opnår renter som belønning for det udlån de yder til virksomheden, mens en medarbejder på anden vis modtager en belønning i form af løn for sin arbejdsindsats som skaber indtjening til virksomheden.

Vedtagelsen af ændringerne til det 8. direktiv har medført en ny mulighed for at se Europa som en union med større internationalt samarbejde. I Danmark har ændringerne medført nye krav til revisorloven, som har gennemgået en ændring. Der ses endvidere nye etiske retningslinier som understøtter lovgivningen og sikrer, at de europæiske revisorer ved udførelsen af deres arbejde bliver pålagt at følge de samme

principper med udgangspunkt i etik. Dette er sammen med de øvrige tilføjelser i revisorloven af juni 2008, med til at imødekomme risikoen for at revisor ikke overholder de etiske og moralske kodeks.

11. Empirisk Analyse

11.1 Indledning

Formålet med den empiriske analyse er at søge hovedspørgsmålet omkring, hvorvidt det danske erhvervsliv er beredt til en yderligere lempelse, be- eller afkræftet.

Analysen indledes med en præsentation af den undersøgelse, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen foretog tilbage i 2005. Analysen blev foretaget, som oplæg til regeringens vedtagelse af den første lempelse af revisionspligten i Danmark. Præsentationen afsluttes med en evaluering af revisionspligtens lempelse foretaget i 2008 med udgangspunkt i regnskabsåret 2006, foretaget af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Forinden selve undersøgelsen vil metodikken for analysens opbygning blive gennemgået sammen med en præsentation af respondenterne og grundlaget for deres udvælgelse.

11.2 Indledende gennemgang af undersøgelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen offentliggjorde i marts 2005 en rapport med titlen ”Rapport om revisionspligten for B-virksomheder (små selskaber)”. Rapporten blev til, som en forundersøgelse til lempelsen af revisionspligten i Danmark med henblik på at lette de administrative byrder i erhvervslivet.

Rapporten taler primært om fordele og ulemper omkring revisionspligten. Formålet var dengang at opnå et grundlag for hvor stor en del af de danske virksomheder, der skulle lempes for at lade sig revidere.

I første omgang kom det på tale, at man ønskede at lempe op til EU's maksimale grænseværdier, men regeringen kunne ikke blive enige herom. Regeringen udvalgte derfor en overvågningsgruppe, som en betingelse for at gå med i forliget om, at lempe de mindste af de danske virksomheder.

Overvågningsgruppen er ledet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og formålet er, at den i samarbejde med SKAT, Politiet og Finansrådet skal foretage en evaluering af en prøveperiode på 2 år. Med udgangspunkt heri skal det herefter besluttes i hvilket omfang de danske virksomheder skal lempes yderligere. Perioderne tager udgangspunkt i regnskabsårene 2006 og 2007. Evalueringen afsluttes 30. juni 2009, hvorfor forslaget til en yderligere lempelse først forventes vedtaget i Folketinget i 2009/10.

Jeg har modtaget et notat fra den ansvarlige i overvågningsgruppen, Jan Schlegel, der har foretaget en evaluering af det første regnskabsår, 2006⁹⁸. Notatet tager således udgangspunkt i de mindste virksomheder, som i 2006 kunne fravælge revisionen.

4,9% af de berettigede virksomheder fravalgte revisionen, mens yderligere 5,2% udtrykker at de har i sinde at fravælge denne i det efterfølgende regnskabsår, 2007. Virksomhederne antages at udgøre 7.500 ud af de i alt 211.000 aktie- og anpartsselskaber⁹⁹, der er registreret i Danmark i 2008. Dette svarer til 3,5% af virksomhederne i Danmark.

Ud af de virksomheder der har fravalgt revisionen, har de 44% fået foretaget review af revisor, mens de resterende har indsendt deres årsrapport uden nogen erklæring. Tendensen tyder på, at desto større virksomhed, desto større sandsynlighed for en revisorerklæring i form af review såfremt revisionspligten fravælges.

Det fremgår samtidig af evalueringen, at knapt 10% af de indsendte ureviderede årsrapporter med erklæring har fejl, mens hele 23% af de ureviderede årsrapporter uden erklæring har fejl. Til sammenligning har 11% af de frivilligt reviderede årsrapporter fejl. Reviewet må derfor umiddelbart virke lige så effektiv som revision. Fejlene kan henføres til manglende oplysninger om anvendt regnskabspraksis, opstillingsfejl samt manglende underskrifter af dirigenten. Ulovlige aktionærlån synes ikke at være nævneværdige i forholdet mellem revision og ikke revision.

Det er endnu ikke muligt at sige noget omkring skattekontrollens resultater, ligesom det ikke er muligt at konkludere ud fra ovenstående, da overvågningsperioden løber over 2 år.

12. Spørgeskemaet

12.1 Baggrund

Spørgeskemaerne tager udgangspunkt i, at det inden for en kortere periode vil blive en realitet, at revisionspligten for virksomheder i regnskabsklasse B vil blive lempet yderligere. Muligheden for fravalg af revision vil kunne komme til at påvirke 95% af de danske aktie og anpartsselskaber. Jeg ønsker i det følgende at be- eller afkræfte mine opstillede hypoteser og med udgangspunkt heri analysere hvad lempelsen vil have af betydning.

⁹⁸ Årsrapporter fra 2006 skal indsendes senest 31/5 2007 og det er afsat et år til evaluering. Det samme gælder for årsrapporten 2007, hvorfor den endelige evaluering foretages 30/06 2009

⁹⁹ Oplyst af Jan Schlegel, EogS, 2008

12.2 Indledning

Analysens formål er med udgangspunkt i den gennemgåede teori, at undersøge respondentgruppernes¹⁰⁰ syn på og holdning til lempelsen af revisionspligten. Eventuelle kritikpunkter af analysens fejl og mangler vil endvidere blive belyst. Den valgte metode og teknik til dataindsamlingen vil fremgå af bilag 4.

Analysen tager ikke udgangspunkt i de samme spørgsmål hos de enkelte respondentgrupper, ligesom metoden hvorpå respondenterne svarer er forskellige. Spørgeskemaerne tager dog alle udgangspunkt i den samme struktur og ønsket med udsendelsen er da også, at få afdækket de i indledningen oplistede hypoteser med udgangspunkt i den teoretiske del af opgaven.

Den samme metodik er gældende hos de interviewede respondenter jf. afsnit 13.3 og 13.4

Formålet med den empiriske analyse¹⁰¹ er således, at be- eller afkræfte de oplistede hypoteser, da de skal danne grundlag for opgavens konklusion. Den samlede konklusion dannes således med base i undersøgelsens delkonklusioner. På denne måde er det muligt at bestemme inferensen, det vil sige at man med udgangspunkt i en lille population¹⁰² kan foretage en samlet vurdering af totalpopulationen¹⁰³.

Dette foretages ved, at rette henvendelse til en del af revisorerne i Danmark, et udpluk af virksomhederne i regnskabsklasse B, samt ved at interviewe en del af interessenterne. På den måde er det muligt at danne sig et indtryk af hele Danmark og deres forventninger til revisionspligten og en lempelse heraf. Det er derfor væsentligt, at de personer der udvælges som respondenter i populationen er repræsentative for analysen således, at resultaterne er i brugbare konklusioner.

I forbindelse med udvælgelsen af respondenterne til spørgeskemaerne er der taget udgangspunkt i følgende interessentgrupper:

12.3 Revisorer

Revisoren som en respondent er valgt, idet jeg finder det interessant at få belyst revisors syn på hvad lempelsen vil betyde for dem. Dels for branchen og dels for erhvervslivet generelt. FSR og Erhvervs- og

¹⁰⁰ Respondenterne: virksomhederne og revisorerne

¹⁰¹ Udsendte spørgeskemaer og foretagende interviews

¹⁰² Summen af alle enheder

Selskabsstyrelsen vil i analysen blive draget ind som sparringspartnere til branchen, for at høre deres bud på processen. Jeg ønsker endvidere at få belyst de risikofaktorer, der er forbundet med hensyn til alternativer til revisionen, samt hvorvidt tilliden til årsrapporten svækkes i forhold til offentligheden. Mulighederne omkring hvorvidt revisor kan bevare sin status som offentlighedens tillidsrepræsentant ønskes endvidere belyst.

Analysedelen med revisorerne som respondenter, skiller sig lidt ud i forhold til analysen af regnskabsbrugere. Dette skyldes, at revisor har en anden synsvinkel på revisionspligten, da revisionen udgør en stor del af revisors hverdag. Revisorerne sælger revision som en ydelse og den udgør dermed en del deres levebrød. Endvidere har revisorerne i kraft af deres hverv, en viden til hvad en lempelse af pligten til revision vil komme til at betyde for branchen, for brugerne af årsrapporten samt for samfundet generelt.

Formålet med spørgeskemaerne er, at få belyst revisorerne holdning til en yderligere lempelse af revisionspligten i Danmark. Revisorerne skal tage stilling til deres egen hverdag og til samfundet generelt.

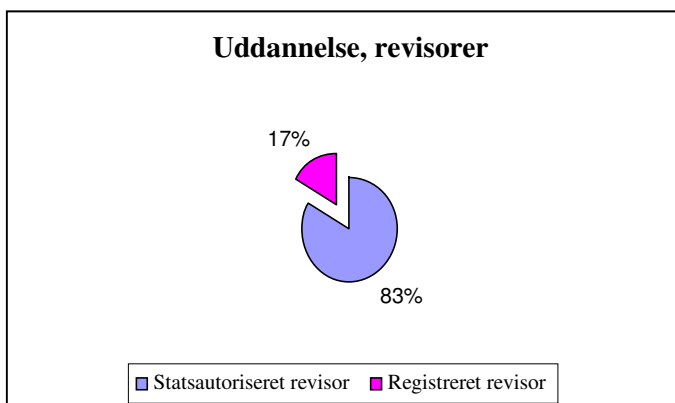
12.3.1 Præsentation af revisorerne

Respondenterne er udvalgt efter deres uddannelsesniveau og det er udelukkende revisorer med endt uddannelse, i forhold til lovgivningen¹⁰⁴, der er adspurgte. Der er således kun sendt spørgeskemaer til statsautoriserede og registrerede revisorer. På den måde styrkes kvaliteten af besvarelserne, idet niveauet må formodes at være højere, end fra revisorer uden endt uddannelse. Dette understøttes ligeledes ved, at revisorer med endt uddannelse har flere års anciennitet og dermed større viden omkring de, i spørgeskemaerne stillede spørgsmål. Støj ved besvarelserne minimeres herved i bedste omfang.

¹⁰³ Ib Andersen, Dataindsamling og spørgeteknikker, kap 5, (2006)

¹⁰⁴ Jf. kravene i EU's 8. direktiv

Figur 3

Kilde: Egen kreation ud fra revisorspørgeskema besvarelserne

Denne figur afspejler godt fordelingen af statsautoriserede og registrerede revisorer i Danmark, hvor stadigvæk flere vælger uddannelsen som en statsautoriseret revisor frem for uddannelsen som registreret revisor.

Grundlaget for spørgeskemaet er vedlagt, jf. bilag 5.

12.3.2 Usikkerhed og fejlkilder ved revisor som respondent

Revisor er i kraft af sin profession farvet. Det vil sige, at revisor i sine besvarelser må antages at være påvirket af, at de skal tage stilling til deres egen beskæftigelse.

Der må endvidere formodes, at være en usikkerhed omkring hvorvidt de adspurgte revisorer dækker revisorerne generelle holdning i Danmark og hvorvidt denne kommer korrekt til udtryk i besvarelserne. Interviews af udvalgte revisorer ville være en mulighed for at minimere denne usikkerhed.

12.4 Virksomhederne¹⁰⁵

Virksomhederne er en vigtig respondent i analysen, da de i fremtiden står overfor at skulle træffe et valg mellem revision eller ikke revision¹⁰⁶ af deres årsrapport. Jeg ønsker derfor, at belyse virksomhedernes kendskab til den mulige lempelse af revisionspligten, herunder muligheder og konsekvenser. Det er interessant, at høre hvor meget virksomhederne selv har undersøgt mulighederne, hvad de mener det vil betyde for deres virksomhed, samt om de kender forskellen på revisors påtegninger.

¹⁰⁵ Som opfylder kravene for regnskabsklasse B-virksomheder

¹⁰⁶ Såfremt lempelsen bliver en realitet for deres virksomhed

Virksomhederne er vigtige brugere af årsrapporten og det er derfor interessant at foretage en analyse af deres syn på en lempelse af revisionspligten. Således vil det i analysen være muligt at se hvorvidt virksomhedens forventninger er i overensstemmende med revisor og de eksterne interessenters.

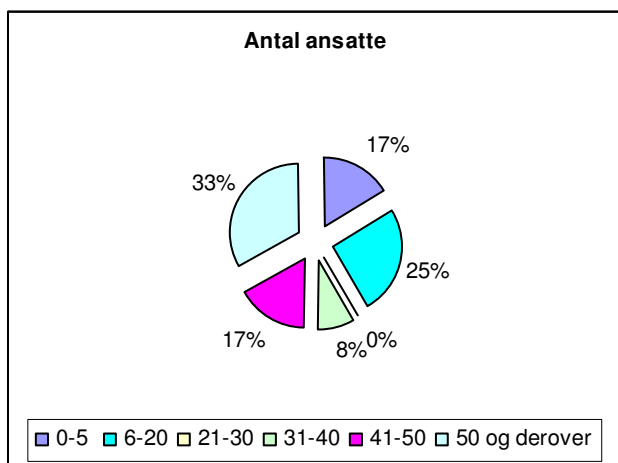
Formålet med analysen er, at få belyst hvilken rolle revisor spiller for virksomhederne i deres hverdag, hvor meget de vægter en revideret årsrapport, hvor meget de kender til revisionspligten, samt hvad en lempelse heraf vil betyde for deres virksomhed og dennes omverden.

12.4.1 Præsentation af virksomhederne

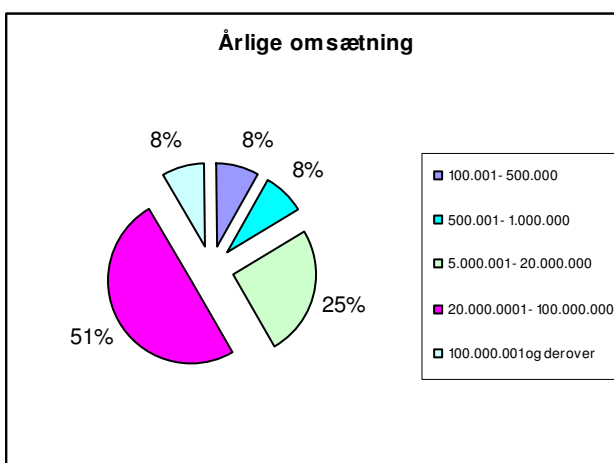
Spørgeskemaerne er sendt ud til kendte virksomheder med "attention" til kompetente medarbejdere/ejere. Således sikres at respondenterne forstår hensigten med spørgsmålene og derved må standarden for besvarelsene formodes at være højt.

Alle de udvalgte respondenter arbejder alle i virksomheder omfattet af kravene for regnskabsklasse B virksomheder¹⁰⁷. Respondenterne er enten ejere eller regnskabschefer i virksomhederne, idet det vil være dem, der på sigt skal tage stilling til et fravalg.

Figur 4

Figur 5

Kilde: Egen kreation ud fra virksomhedsspørgeskema besvarelsene

Som det ses ovenfor er størstedelen af virksomhederne i den høje ende af regnskabsklasse B. Halvdelen af virksomhederne har flere end 40 ansatte, heraf har 2/3 mere end 50 ansatte. Dette antal er en af

¹⁰⁷ Må ikke overskride 2 af følgende 3 grænser i 2 på hinanden følgende år. Nettoomsætning 72 mio. kr., balancesum 36 mio. kr., antal ansatte 50

grænserne for EU's maksimale grænseværdier. To af de tre grænseværdier må ikke overskrides i to på hinanden følgende år, hvorfor en virksomhed med 50 ansatte stadigvæk kan komme i betragtning til en lempelse. En mulig lempelse vil blot kræve, at virksomheden har en nettoomsætning under ca. 54,5 mio. kr. og en balancesum på mindre end 27,2 mio. kr.¹⁰⁸.

Det fremgår at halvdelen af virksomhedernes årlige omsætning ligger mellem 20 og 100 mio. kr. Dette viser ikke et klart billede set i forhold til EU's grænse for nettoomsætningen, da det ikke er muligt ud fra besvarelsen, at vurdere hvilke af virksomhedernes omsætning der ligger over eller under grænsen. Endvidere ses at 8% af virksomhederne har en årlig omsætning over 100 mio.kr. Dette skal igen ses i forhold til de øvrige grænser. Denne analyse vil ikke komme yderligere ind på hvorvidt de adspurgte virksomheder vil holde sig inden for regnskabsklassens maksimale grænser, da det ikke har relevans for opgaven. Der er endvidere for stor usikkerhed forbundet hermed.

At respondenterne udgør den høje del af regnskabsklassen er interessant, idet virksomhederne danner et bedre grundlag for revision, end de mindre virksomheder i samme regnskabsklasse. Således er det spændende at se hvor meget den reviderede årsrapport betyder for dem, samt hvilken rolle revisor spiller for deres virksomhed.

Grundlaget for spørgeskemaet er vedlagt, jf. bilag 6.

12.4.3 Usikkerhed og fejlkilder ved virksomhed som respondent

Virksomhederne der har besvaret spørgeskemaer, er alle underlagt revisionspligt og har derfor ikke tidligere skulle tage stilling til en lempelse heraf, hvorfor deres kendskab må vurderes med en vis usikkerhed.

Flere af virksomhederne er klienter i det revisionsfirma hvor jeg er ansat. Dette forhold kan have haft afsmittende virkning på deres besvarelser, da de ikke med sikkerhed har givet udtryk for deres egentlige holdninger.

¹⁰⁸ EU's øvrige maksimale grænser, som ikke må overskrides i to på hinanden følge regnskabsår

13. Interviews

13.1 Baggrund

Det er på baggrund af, at lempelsen af revisionspligten inden for en kort periode vil blive en realitet for virksomheder i regnskabsklasse B og dermed vil blive frivilligt for størstedelen af de danske virksomheder, jeg ønsker at be- eller afkræfte mine opstillede hypoteser og med udgangspunkt heri analysere hvad lempelsen har af betydning.

Der vil i dette afsnit blive foretaget interviews med det primære formål at få belyst forventningskløften mellem revisor og regnskabsbrugere med udgangspunkt i en lempelse af revisionspligten.

13.2 Indledning

Der vil i nærværende afsnit blive beskrevet hvordan interviewerne foretages. Analysens formål er med udgangspunkt i ovennævnte teori, at undersøge respondentgruppernes¹⁰⁹ syn på og holdning til lempelsen af revisionspligten.

Jeg har bevidst valgt at foretage interviews ved en del af min analyse, da interviews giver en god indgangsvinkel til områder man ikke har meget kendskab til. Som Ib Andersen skriver, er der i nogle tilfælde brug for en erstatningsobservatør, også kaldet en informant, der har førstehåndskendskab til bestemte forhold. Interviewerne foretages som almindeligt standard interviews. Spørgsmålene er fastlagt på forhånd og hver af respondentgrupperne vil få stillet de samme spørgsmål. Således er det muligt at sammenholde besvarelsene inden for de respektive respondentgrupper. Grundlaget for konklusionen bliver derved mere troværdig.

Jeg har indledt mine interviews¹¹⁰ med en kort præsentation af mig selv, samt en indledning til formålet med min analyse. Derved sikrer jeg, at den interviewede forstår hensigten med mit interview og jeg opnår de bedst mulige besvarelser til brug for min analyse.

I forbindelse med udvælgelsen af respondenterne til spørgeskemaerne er der taget udgangspunkt i følgende interessentgrupper:

¹⁰⁹ Interessenterne: SKAT og långiver

¹¹⁰ Har foregået ansigt til ansigt samt som telefoninterviews

13.3 Långiver

Långiver er i teorien vurderet som en vigtig interessent for mange virksomheder, hvorfor deres holdning til den forventede lempelse er interessant for min analyse.

Mine interviews vil være rettet mod ledelsen hos de danske banker for at høre, hvor højt de vægter den reviderede årsrapport og om de ser nogle alternativer hertil. Endvidere vil jeg høre, hvad der lægger til grund for deres kreditvurderinger, samt hvor meget de vægter deres personlige kendskab i forhold til det økonomiske kendskab til de enkelte virksomheder.

Analysen tager udgangspunkt i de i teorien gennemgåede områder, som vurderes relevante for revisionspligten. Dette ses i forholdet til nytten af revisionspåtegningen, samt revisor som offentlighedens tillidsrepræsentant.

Der er foretaget interviews, da spørgsmålene retter sig til de ansvarlige i bankerne. De sidder med den bestemmende indflydelse, og kender til bankernes holdninger og syn på fremtiden. Et interview sikrer samtidig, at den udvalgte selv svarer og at der ikke svares af andre. Risikoen ved et spørgeskema undgås dermed.

13.3.1 Præsentation af bankinterviews

Der er i nærværende afsnit foretaget interviews af et par af Danmarks største banker. Følgende fire personer er interviewet:

Nordea

- Karl-Johan Andersen, target manager i København

Danske Bank

- Jens Jørgen Jensen, underdirektør i Finanscenter Sjælland Nord

Syd Bank

- Erik Særmark, erhvervsrådgiver, Erhvervscenteret i København

Jyske Bank

- Henrik L. Bak, erhvervsrådgiver, Hellerup

Udklip af bankernes forskellige udsagn og holdninger vil blive inddraget, hvor det har relevans for den enkelte tese. Danske Bank ønsker af hensyn til bankens konkurrenceevne og tavshedspligt omkring

deres holdninger, ikke deres citater medtaget i analysen. Dette respekteres, hvorfor citater herfra udeholdes.

13.3.2 Usikkerhed og fejlkilder ved långiver som respondent

De interviewede bankfolk er alle ansat i de nævnte respektive banker, og er som følge heraf påvirket af bankens overordnede holdninger, hvorfor dette alt andet lige må komme til udtryk i deres svar. Endvidere er de bevidste omkring, at der er foretaget interviews med andre banker, hvorfor de måske er mere forsigtige i deres besvarelser, så de ikke skiller sig for meget ud fra mængden.

Grundlaget for interviewet er vedlagt, jf. bilag 7.

13.4 SKAT

Den offentlige myndighed repræsenteres ved SKAT, som er valgt som primær respondent. For at sikre et kompetent interview, er der taget kontakt til en specialist inden for revision og den skattemæssige indsigt heraf.

SKAT er interessent og bruger af årsrapporten. De som offentlig myndighed sikrer således, at den enkelte virksomhed afregner de skatter som de er påkrævet i henhold til lovgivningen.

Det er væsentligt for min analyse, at høre holdningerne fra den ledende part, der har indflydelse på hvad der vil ske og hvordan SKAT vil imødekomme en yderligere lempelse.

Selvangivelsen der udfyldes i forbindelse med årsrapporten, lægger stor vægt på hvorvidt årsrapporten er udarbejdet af en statsautoriseret revisor, og om der er angivet en "blank" påtegning, samt hvorvidt der har været assistance fra revisor til opgørelse af den skattepligtige indkomst. Det vil derfor være passende at høre, hvordan SKAT vil foretage ligning af en ikke revideret årsrapport og ikke mindst hvor grænsen går i henhold til vurderingen af en virksomhed.

I forbindelse med undersøgelsen fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. afsnit 11.2, har Erhvervsbladet foretaget en rundspørge blandt de kommunale skattechefer i landet. Denne viser, at 80%¹¹¹ af de adspurgte skattechefer mener, at de mindre virksomheder bør fortsætte med at have en revisor til at påtage deres regnskaber. SKAT betragter ikke revisionspligten som en byrde, men nærmere som et

¹¹¹ Artikel: Skattechefer vil bevare revisionspligten, Erhvervsbladet.dk, af Frederik M. Juel, 16/3 2005

offentligt gode. De ser årsrapporten, der påtegnes af revisor som pålidelig, hvilket er væsentligt i kontrollen af, at virksomhederne betaler det rigtige i skatter og afgifter. Revisionspligten koster de små selskaber omkring 1,7 mia. kr.¹¹² om året. SKAT mener, at denne besparelse hurtigt vil blive overgået af de negative sider der er ved at fjerne revisionspligten.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen medvirker ved deres kontrol til beskyttelse af aktionærerne og kreditorerne, som har penge til gode i virksomheden.

13.4.1 Præsentation af skatteinterview

Jeg har foretaget et interview med chefkonsulent Eva Jochimsen fra SKAT. Eva Jochimsen har været meget involveret i arbejdet med lempelsen, som vi ser den i dag, og sidder med i en overvåningsgruppe bestående af bl.a. SKAT, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Politiet og Finansrådet. Gruppen skal overvåge de to første år hvor det har været muligt for de mindste virksomheder¹¹³ at benytte lempelsen. Således skal gruppen analysere virkningen af lempelsen i revisionspligten for regnskabsårene 2006 og 2007. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen leder overvåningsgruppen. Overvågningen var en betingelse for, at regeringen kunne få flertal for forslaget.

13.3.2 Usikkerhed og fejlkilder ved SKAT som respondent

Eva Jochimsen sidder med i overvåningsgruppen og holdningerne her kan have en afsmittende effekt på hendes besvarelser, hvilket kan have både positiv og negativ effekt. Hun kan ligeledes være hæmmet af sin rolle, hvorfor hun ikke har kunnet sige den hele sandhed.

Grundlaget for interviewet er vedlagt jf. bilag 8.

14. Gennemgang af underspørgsmål

Afhandlingens hovedspørgsmål omkring, hvorvidt det danske erhvervsliv er beredt til en yderligere lempelse, søges besvaret i den empiriske analyse. Underspørgsmålene er i nærværende afsnit analyseret til grundlag for konklusionen heraf.

14.1 Hvilken nytteværdi har de eksterne interessenter af årsrapporten?

Revisor har i form af sin profession et andet syn på årsrapporten end de øvrige interessenter. En stor del af revisors arbejde består således i, at udføre lovpligtig revision, som grundlag for årsrapporten.

¹¹² Artikel: Revision er et offentligt gode, Erhvervsbladet.dk, af Frederik M. Juel, 2/9 2005

Muligheden for fravalg af revisionen vil alt andet lige have betydning for revisionsbranchens samlede omsætning, som vil lidt et tab. Revisors rolle er baseret på uafhængighed i forhold til den enkelte virksomhed, hvorfor revisor ikke har økonomisk interesse i virksomhedens årsrapport, bortset fra revisors honorering. Nyttteværdien må antages at være af anden betydning for revisorerne, da de ser årsrapporten og revisionen, som deres næringsvej. Revisor er som offentlighedens tillidsrepræsentant, vant til at have monopolstatus, da lovgivningen kræver at revisor påtegner årsrapporten.

Revisors styrke er, at kunne give virksomhedernes interessenter en sikring af et retvisende billede af virksomheden. Endvidere sikre revisor at årsrapporten er udarbejdet i henhold til lovgivningen.

Det er ikke revisors, men ledelsens ansvar at årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lovgivningen. Revisor har ansvaret for revisionen¹¹⁴ samt at udtrykke sin konklusion i en revisionspåtegning. Der findes ikke nogle undersøgelser af hvorvidt revisors arbejde har en forebyggende effekt. Der er dog undersøgelser der viser, at revisor kun har mulighed for at afsløre besvigelser i 2% af tilfældene.

De øvrige interessenter, i modsætning til revisorerne, har direkte økonomisk interesse i årsrapporten. 60% af de adspurgte virksomheder svarer i analysen, at de primært anvender deres årsrapport i forbindelse med kreditvurdering. Endvidere anvendes den, som grundlag for indgåelse af samarbejdsaftaler, med såvel kunder som leverandører.

Halvdelen af revisorerne er i deres besvarelser enige i denne antagelse, da de ser bankerne som en væsentlig bruger af årsrapporten. De mener dermed, at bankerne i deres kreditvurdering vægter det økonomiske kendskab højt, og betragter årsrapporten som et vigtigt redskab hertil.

Den overordnede holdning i bankerne er, at det økonomiske kendskab vægtes højere end det personlige kendskab. De ønsker tal frem for personer og søger derfor altid økonomisk indsigt. Dette gælder både ved rådgivning og långivning. De kan således ikke nøjes med oplysningerne i selvangivelserne, de skal se tal.

¹¹³ Nettoomsætning 3 mio. kr., balancesum 1,5 mio. kr. og 12 antal ansatte - siden indførelsen i 2006

¹¹⁴ Når denne er underlagt revisionspligt

Som Erik Særmark fra Sydbank udtaler:

”Tider hvor vi kæmper om at få kunderne går vi også aktivt ud. Vi vil hellere selv finde kunderne end kunderne kommer til os. Så sætter vi os ind i den slags kunder som vi ønsker at have og sætter os ind i deres økonomi, så vi lærer dem at kende. Så kendskabet spiller selvfølgelig meget ind, så vi ved hvilke mennesker vi har med at gøre.”

Til sammenligning kan det udledes af rapporten fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at 48%¹¹⁵ af alle B-virksomheder har banklån, hvoraf 67% af ejerne kautionerer personligt for virksomhedens banklån. 25% af virksomhederne er selvfinansierede.

Revisionsbranchen skal tage stilling til hvad der bør foretages for, at interessenternes informationsbehov tilgodeses bedst muligt. Derved opnås den bedste nytteværdi af årsrapporten. Det er op til virksomhederne selv, hvordan de i årsrapporten ønsker at tilgode interessenternes informationsbehov. Det er revisors ansvar at interessenterne har tillid til, at årsrapporten giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Således kan interessenterne få en overbevisning af det grundlag de indgår et samarbejde med virksomheden på baggrund af.

Vurderingen af informationsbehovet kan afhænge meget af den enkelte virksomhed og signaler de udsender i forhold til deres omverden. Eksempelvis behøver en økonomisk stabil virksomhed ikke vægte en kreditvurdering lige så højt, som en virksomhed med knapt så stabil økonomi. En virksomhed i vækst kan dog have brug for meget kapital. Samtidig kan de være afhængige af et overbevisende grundlag, overfor mulige samarbejdspartnere, hvorfor årsrapporten spiller en stor rolle i forhold til tilliden.

Regnskabsmanipulation ses som en væsentlig faktor i forhold til revisionen. Revision sikrer virksomhederne, at den offentlig tilgængelige årsrapport er retvisende og derfor ikke er forbundet med væsentlige fejl og mangler. Revisors arbejde sikrer i en vis grad, at der ikke sker manipulation med regnskabsposternes indregninger og målinger¹¹⁶.

Alle de store banker i Danmark er inden for de seneste to år blevet underlagt nye kapitalkrav, i form af de såkaldte Basel II regler. Regelsættet har medført, at bankerne nu har en anden indgangsvinkel i deres

¹¹⁵ Oplysninger fra 2006, Erhvervs- og Selskabsstyrelsens rapport

¹¹⁶ ÅRL – i henhold til hvilken regnskabspost

kreditvurdering¹¹⁷ af virksomhederne, i det den reserve¹¹⁸ som bankerne skal have som sikkerhed ved det enkelte udlån, er afhængigt for den enkelte kundes kreditværdighed. Der foretages således en individuel vurdering af en virksomhed til at promovere kreditværdigheden samt vurdere hvor stor en andel af egenkapitalen, der skal reserveres hos virksomheden. Bankerne anvender ratingmodeller til vurdering heraf. Årsrapporten indgår som en nødvendig faktor i disse modeller, hvorfor det spiller en utrolig stor rolle at denne er retvisende. Førhen skulle bankerne blot sikre sig en egenkapitalprocent på 8% af udlånet, og kunne derved mere frit vurdere grundlaget.

En anden væsentlig interessant er de offentlige myndigheder De ser årsrapporten som en faktor blandt mange. Årsrapporten er eksempelvis ikke afgørende for SKATs arbejde. SKAT læner sig langt fra op ad regnskabsoplysningerne på selvangivelsesblanketten alene. Overordnet set vægter revisors bistand til årsrapporten ca. 1:60 i forholdet til SKAT's samlede risikovurdering. Eva Jochimsen, SKAT København, udtaler:

”Vi vurderer ud fra en række faktorer og vurderer således virksomhedens risikoprofil. Vi vurderer bl.a. på om de indberetter og betaler skatter og afgifter til tiden. Endvidere ser vi på regnskaber, moms, afgifter, indkomstskatter og kontrolresultater 3 år tilbage i tiden og vurderer således risikoen som summen af problemerne. Der foretages en overordnet risikovurdering for samtlige virksomheder.”

Faktorerne vægter forskelligt fra virksomhed til virksomhed, så det er lettere for SKAT at have fokus på de risikofyldte områder. SKAT vurderer faktorerne på samme vis, som når revisor foretager revision, således at fokus rettes mod de væsentlige områder.

14.1.1 Delkonklusion

Årsrapporten er et vigtigt redskab for virksomhedens eksterne interessenter, hvorfor de bør tilgodeses, så de opnår den bedste nytteværdi af årsrapporten.

Revisorerne og 60% af virksomhederne ser långiver som en væsentlig bruger af årsrapporten. Denne vurdering må anses som i overensstemmende med bankernes udtalelser, hvor de gør klart at de søger økonomisk kendskab. Bankernes informationsbehov er at søge en overbevisning af virksomhedernes kreditværdighed med udgangspunkt i årsrapporten.

¹¹⁷ Der er her tale om de større engagementer, i det modellen er for omfattende ved helt små engagementer

¹¹⁸ Egenkapitalprocent: den procentdel af virksomhedens egenkapital som banken skal have stillet som sikkerhed

Ved større leverandøraftaler danner årsrapporten samtidig grundlag for samarbejdsaftalerne, som en garanti for betalingsevnen.

Årsrapporten er en faktor blandt mange, hvorfor SKAT's nytteværdi kun vægter 1:60 i deres samlede risikovurdering. SKAT foretrækker dog revision, da denne letter deres arbejde og derved er ressourcebesparende.

Det kan derved besvares bekræftende, at årsrapporten har en stor nytteværdig hos interessenterne.

14.2 Hvad er revisors rolle i forhold til årsrapportens troværdighed?

Revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant og revisor sikrer overfor virksomheden, at årsrapporten i væsentlighed er korrekt og fuldstændig og uden væsentlige fejl og mangler. Revisor påtegner årsrapporten med sin uafhængige påtegning, som højner troværdigheden af virksomheden hos interessenterne.

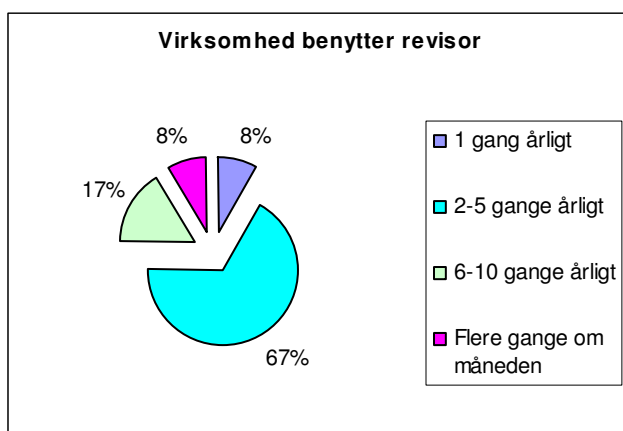
Revisor har i dag monopol på sin rolle og kan derfor ikke erstattes af andre i forbindelse med afgivelse af erklæringer. Hver 5. af de adspurgte revisorer mener ikke, at revisors rolle vil blive påvirket af en lempelse af pligten til revision, mens 72% mener det vil få en mindre grad af betydning. Dette må ses i forhold til, at lempelsen vil kunne betyde at revisors rolle ændres, såfremt der i fremtiden ikke længere er lovkrav til, at årsrapporten skal påtegnes af en godkendt revisor.

SKAT har større tillid til grundlaget hos virksomhederne, når der er foretaget revision. Dette letter deres arbejde, da revisor som uvildig person har foretaget en gennemgang, der sikrer at væsentlige fejl og mangler er rettet. Eva Jochimsen, SKAT København, tilføjer:

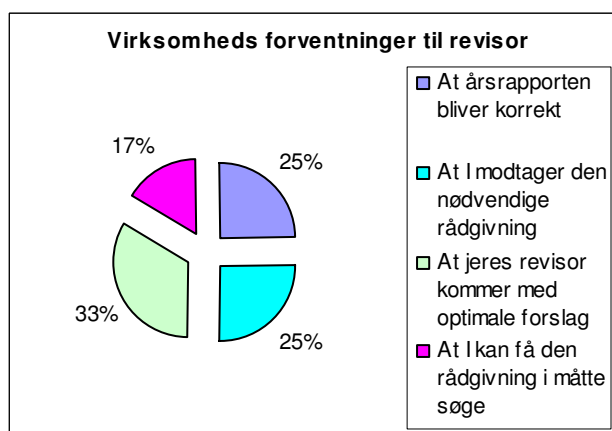
"Vi har den holdning, at vi fortsætter ud fra det grundlag, der er fra revisors side. Således at vi arbejder i forlængelse af det grundlag, der foreligger, alt afhængigt af om der er foretaget revision eller ej. Er der foretaget revision fortsætter vi som følge af dette. Er der ikke foretaget revision må vi grave et spadestik dybere."

Tillid betyder meget hos SKAT, da tiltroen til revisors arbejde, som nævnt ovenfor gør deres arbejde lettere. SKAT får et indtryk heraf, når de dykker ned i materialet og vurderer, hvor stor tillid de kan vægte ud fra den afgivne påtegning. Da skatterevisorer stræber på at fortsætte ud fra revisors arbejde, vægter de meget revisionen på den enkelte sag. De har et overordnet kendskab til de fleste revisionsfirmaer og ved som regel, hvor fejlene kan ske.

Figur 6

Figur 7

Kilde: Egen kreation ud fra revisorspørgeskema besvarelsene

Figureerne giver et billede af, at virksomhederne benytter deres revisor til andet end lovpligtig revision. Som vi kender revisor i dag, er de ikke blot personer der foretager revision, men snarere konsulenter, der enten selv eller ved brug af egne specialister, yder alt fra bogføringsmæssig assistance til udarbejdelse af skatteopgørelser. En væsentlig ydelse for revisor, er den regnskabsmæssige assistance som spænder bredt. Da revisorerne eller nærmere revisionsfirmaerne har kompetencen til at spænde så bredt, har de også muligheden for at tilbyde samlede pakkeløsninger. Her kan revisor via sit arbejde skabe en tilfredsstillende revisionsmæssig overbevisning om, hvordan virksomheden fungerer. Dette kan ske ved udførelse af afstemninger, opgørelser, bogføring mv.

2/3 af virksomhederne anvender deres revisor 2-5 gange årligt. Det vil sige at virksomhederne ikke kun anvender deres revisor i forbindelse med den årlige revision. Kun 8% af virksomhederne ser kun deres revisor som en del af den lovpligtige revision.

Fordelingen tyder på at virksomhederne anvender deres revisor til andet end revision, hvilket ligeledes kommer til udtryk i figur 7, hvor virksomhederne giver udtryk for deres forventninger til deres revisor. Kun 1/4 prioriterer en korrekt årsrapport frem for anden rådgivning. De resterende foretrækker at sparre mere med revisor således, at de modtager den nødvendige rådgivning og dermed arbejder i retning mod optimeringer for virksomheden. De sikrer derved, at deres virksomhed fungerer på bedste vis, dels i forhold til deres egen indtjening og dels i forhold til interessenterne. Dette skal ses i forhold til såvel konkurrenter som samarbejdspartnere.

Det skal til ovenstående tilføjes, at flere af virksomhederne har kommenteret i deres besvarelser, at de forventer, at revisor opfylder alle de givne svarmuligheder i spørgsmålet. Således, at revisor sikrer en korrekt årsrapport, nødvendig rådgivning, optimale forslag såvel som, at de modtager den rådgivning de ellers måtte søge.

Virksomhederne ser revisor som en vigtig rådgiver for deres virksomhed, også når det ikke gælder i forholdet til revision. Dette må siges at være positivt set med revisors øjne, da det bekræfter deres mening om, at revisors rolle ikke ændres, som følge af muligheden for fravalg af revision. Revisor bør fortsat søge, at optimere virksomhederne ved forslag omkring eks. opbygning af en koncern, spaltning, generationsskifte eller anden rådgivning, som kan virke nyttige for virksomhedernes virke.

Til yderligere belysning af virksomhedens syn på revisor, har virksomhedernes i spørgeskemaerne taget stilling til rollen:

Overfor virksomheden

- Korrekt af læggelse af årsrapporter
- Yde høj ekstern kompetence
- Overholdelse af lovgivning
- Optimal skatteplanlægning
- Skabe tillid internt og eksternt
- Fremadrettet udvikling og rådgivning

Overfor samfundet

- Sikre troværdige og korrekte årsrapporter
- Sikre troværdige og korrekte skattegrundlag
- Kontrollere lovgivningen overholdes
- Myndighedernes forlængede arm
- Undgå misbrug af virksomhedernes økonomi
- Vagthund!

Der er en overordnet sammenhæng mellem synet på revisors rolle i virksomheden og i samfundet. Dette er positivt set i forhold til at revisors rolle er, at agere som offentlighedens tillidsrepræsentant. Revisor skal i sin professionalisme agere ens i den enkelte virksomhed og i det forhold han agerer overfor samfundet. Revisor skal derved have den samme indgangsvinkel og den samme uafhængighed i begge henseender.

Generelt er revisor en tryghed for bankerne, da de er enige om at revisor har et bedre kendskab til lovgivningen og dermed sikrer, at aktiver og passiver er indregnet og målt korrekt i virksomhedens årsrapport.

Det er vigtigt, at revisor overholder de etiske retningslinjer, ligesom revisor ikke stiller uretfærdige krav til virksomheden og derved udnytter sin honorering¹¹⁹. Dette modstrider revisors rolle i samfundet. Revisors rolle indebærer overholdelse af etiske adfærdskrav, såsom objektivitet, uafhængighed, professionel kompetence, fortrolighed og tavshedspligt. Disse skal primært ses i forhold til rollen i virksomheden.

Virksomhederne har tilføjet, at en ulempe ved revisors monopolistiske rolle er at revisionshonorarerne er for dyre. Dette skal ses i forhold til, at revisor i henhold til teorien, ikke har lov til at kræve urimelige betalinger for sit arbejde. Det er derfor lovgivningen, der fastsætter niveauet for honoreringen.

14.2.1 Delkonklusion

Revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant og revisor sikre, at årsrapporten i væsentlighed er korrekt og fuldstændig.

Revisor skaber tryghed for interessenterne, og bankerne er enige i at revisors bedre kendskab til lovgivningen skaber troværdighed.

Revisor er myndighedernes forlængede arm, hvorfor SKAT har større tillid til grundlaget hos virksomhederne, når der er foretaget revision. Tilliden mindsker omfanget af SKAT's arbejde og virker derfor ressourcebesparende for samfundet.

2/3 af virksomhederne anvender deres revisor 2-5 gange årligt hvilket indikerer, at virksomhedernes tiltro til revisor er stor og, at de derved benytter deres revisor som rådgiver for virksomheden.

Konklusionen på revisors rolle må bekræftes som værende troværdigheds skabende i såvel virksomheden som i samfundet. Revisors etiske adfærd sikrer virksomhedens signalering overfor interessenterne og omverdenen.

14.3 Eksisterer der en konkret forventningskløft inden for området?

Forventnings- og forståelseskølften blev i teori afsnittet vurderet som væsentligt i forholdet mellem revisors arbejde og de forventninger interessenterne har hertil, samt interessenternes forståelse heraf.

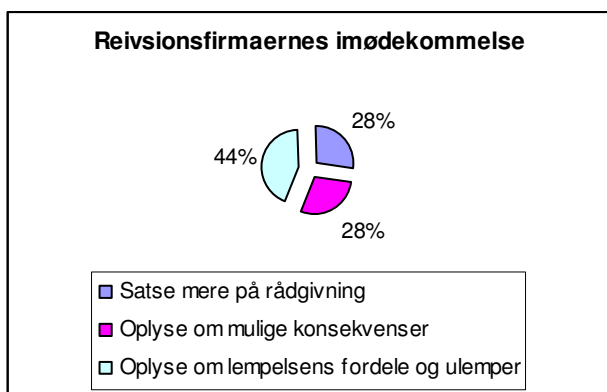
¹¹⁹ Afsnit 6.4, tillid

Revisorerne i spørgeskemaet blevet bedt om, at tage stilling hvad et fravalg af revisionen vil betyde i forhold til de eksterne interessenter.

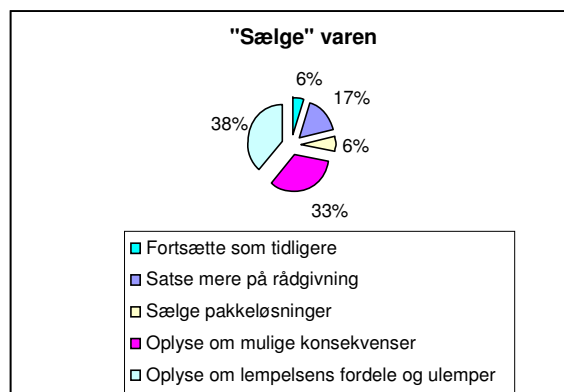
Forventningskløften kommer til udtryk, når virksomhederne eller interessenterne har andre forventninger til revisors arbejde, set i forhold til det arbejde revisor egentlig udfører. Revisor udfører sit arbejde i henhold til lovgivningen. Da arbejdet ofte er af høj faglig standard kan dette virke meget teoretisk, hvorfor kløften mellem parterne opstår.

En yderligere lempelse af revisionspligten, vil alt andet lige medføre forståelsesmæssige barrierer, som vil skabe misforståelser og falske forventninger. Til imødekommelse heraf er det vigtigt, at revisor i et tidligt stadie oplyser virksomhederne om de konsekvenser samt fordele og ulemper der er forbundet med lempelsen. Derved risikerer revisor ikke, at virksomhederne og interessenterne har en anden forventning til hvilket arbejde der udføres, i forhold til det arbejde revisor udfører.

Figur 9

Figur 10

Kilde: Egen kreation ud fra spørgeskema besvarelserne

Det ses af ovenstående figurer, at revisorerne i stor grad er enige om, at virksomhederne skal oplyses omkring hvad en lempelse vil betyde for revisionen, eller mangel på samme. Det må formodes at være en fornuftig stillingtagen til imødekommelse af lempelsen.

Virksomhederne er ikke, ligesom revisorerne, blevet spurgt direkte ind til hvorvidt de har en holdning til om lempelsen bliver en realitet eller ej. De kan ikke forventes, at den have nødvendige kompetence til besvarelse heraf. Spørgsmålene drejer mere i retning af, hvad de forstår ved en revideret contra ikke-revideret årsrapport.

Virksomhedernes forventninger kommer til udtryk ved virksomhedernes svar på deres forventninger til årsrapporten¹²⁰. ¼ af virksomhederne forventer deres årsrapport er retvisende, mens 1/3 forventer at den dækker interessenternes informationsbehov, og derfor er brugbar med henblik på et samarbejde hermed.

Størstedelen prioriterer ønsket om, at imødekomme interessenternes behov. Ingen af respondenterne har svaret at årsrapporten kun laves fordi lovgivningen kræver dette. Trods besvarelserne, vil der fortsat være forskel i respondenternes opfattelse af forventningerne til revisors arbejde og årsrapporten.

Virksomhederne virker overordnet set indstillet på, at bevare revisionen af deres årsrapport, trods muligheden for fravalg heraf. Dog svarer flere af virksomhederne positivt omkring muligheden for besparelser, da de i flere tilfælde omtaler revisionshonorarerne som lidt for dyre.

Muligheden for besparelser modstrider viljen til revision og ønsket om troværdig signalering over for interessenterne og samfundet generelt.

En svensk undersøgelse viser, at 6,45%¹²¹ af de danske virksomheder med mulighed for fravalg af revision har benyttet sig heraf. Halvdelen har fravalgt denne på baggrund af revisors opfordring, mens den anden halvdel har gjort det for at spare.

Virksomhedernes iver for besparelser kan godt trække i retning af, at de ved et valg i fremtiden, kan vægte besparelsen højere end revisionen. En forståelseskløft omkring hvad et fravalg af revisionen vil betyde, kan derved komme til udtryk.

Knap halvdelen af virksomhederne svarer, at en lempelse vil betyde muligheder for besparelser, mens 1/3 ikke mener det vil få nogen betydning. Det vil være væsentligt for revisor, at gøre det klart for interessenterne hvad en lempelse vil betyde og revisor bør derfor rådgive om det bedste valg for virksomheden set i forhold til interessenternes informationsbehov, og derved tillid til virksomheden. Besparelserne kan virke altoverskyggende i forhold til den signalværdi virksomheden ønsker over for sine interessenter.

¹²⁰ Det i spørgeskemaet kun er muligt at klikke ud fra én af mulighederne da denne opbygning sikre det bedst mulige analyse grundlag, da flere valgmuligheder skaber støj, hvorfor virksomhederne ikke har haft mulighed for at vælge flere forventninger, hvilket godt kan være tilfældet

¹²¹ www.regeringskansliet.se

I dag viser erfaringer hos SKAT, at mange af de små virksomheder sommetider har svært ved at skelne mellem revision, rådgivning og anden assistance. De tror af den grund, at hvis et fravalg af revisionen, er et fravalg rådgivning og anden assistance ligeså. De forstår derfor ikke, at de har mulighed for assistance i forbindelse med review, regnskabsopstilling, skattemæssig assistance mv. selvom de vælger revisionen fra.

Eva Jochimsen, SKAT, tilføjer:

”Revisoren bør være bedre til at tydeliggøre hvad assistance og review kontra revision betyder og ikke mindst hvad et fravalg vil få af konsekvenser.”

Dette indikerer atter vigtigheden af revisors rolle overfor virksomhederne omkring rådgivning og vejledning. Revisorerne bør derfor være forberedt til, at råde den enkelte virksomhed så snart muligheden byder sig. Derved undgås unødige forvirringer, og færre virksomheder træffer de forkerte valg, ligesom de ikke stiller urealistiske forventninger til deres revisor.

14.3.1 Delkonklusion

En yderligere lempelse af revisionspligten vil medføre forståelsmæssige barrierer, som vil skabe misforståelser og fejlagtige forventninger, hvorfor revisors rådgivning og oplysninger herom vurderes som meget væsentlige.

Erfaringer hos SKAT kan bekræfte dette på baggrund af lempelsen som vi kender i dag. Flere virksomheder tror således, at et fravalg af revisionen betyder et fravalg af alle revisors ydelser. SKAT understreger, at det er vigtigt at revisor imødekommer virksomhederne ved at oplyse dem om, at træffe de rigtige valg. Revisor undgår da misforståelser mellem dem og virksomhederne.

Virksomhederne ønsker overordnet set revisionen bevaret samtidig med, at halvdelen af dem ser fordele i besparelserne ved at fravælge den. Dette er modstridende og peger i retning af, at der vil opstå en forventnings- og forståelskløft omkring følgerne af revision contra besparelsen heraf.

Forståelskløften må siges at eksistere, og kun revisor kan være med til at minimere forventningskløften til hvad en lempelse af revisionspligten vil betyde for virksomhederne.

14.4 Er lovens rammer nyttige og brugbare for virksomhederne og deres interessenter?

Virksomhederne i analysen kategoriseres alle som regnskabsklasse B. Det tekniske grundlag for revisors arbejde tager primært udgangspunkt i årsregnskabsloven, revisorloven samt revisionsstandarderne, der har afsæt i den internationale lovgivning. Således optimeres ønsket om et fælles EU og konkurrencen på tværs af landene skærpes.

Jan Schlegel, kontorchef hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen oplyser, at der er ca. 211.000 aktie- og anpartsselskaber i Danmark, hvoraf han vurderer 95% af disse, som regnskabsklasse B-virksomheder.

Da størstedelen af de danske virksomheder¹²² kan kategoriseres som regnskabsklasse B virksomheder, kan det diskuteres i hvor stort omfang, der i det hele taget er brug for revision i Danmark. Dette skyldes, at flere af virksomhederne ikke er af væsentlig størrelse, sammenholdt med de øvrige europæiske lande, hvor revisionen er lempet. Denne diskussion skal ses i forhold til revisionsstandarderne og de krav der stilles til revisionspligtige virksomheder.

Flere af revisorerne tilføjer, at en lempelse af revisionspligten vil medføre lavere erklæringsrisiko og dermed lavere erstatningsansvar for revisorerne. En revisor mener samtidig, at ansvarsområdet vil blive mere realistisk set i forhold til det arbejde revisor udfører. Den lave erklæringsrisiko og det lavere ansvar skal ses i forhold til, at virksomhederne fravælger revisionen og vælger et alternativ som eksempelvis review. Det vil ifølge revisorerne ikke betyde den store forskel, under forudsætning af at revisor fortsat skal assistere med review og anden assistance.

SKAT har uafhængigt af lempelsen ændret strategi således, at de nu også lægger stor vægt på forebyggelse og forenkling frem for alene opdagelse. *”Tidligere foretog vi en traditionel skatterevision, hvor vi valgte ud og kontrollerede for at lave resultater herudfra”* Formålet med den nye strategi er, at forsøge at undgå der bliver lavet fejl. Den nye strategi bygger på adfærdsforskning, hvor den enkelte virksomheds adfærd vurderes. SKAT imødekommer virksomhederne ved i højere grad, at fortælle dem om reglerne ved hjælp af vejledninger, hvor der er risiko for fejl. SKAT ønsker således, at bruge flere ressourcer på de virksomheder, der ikke kan eller vil finde ud af det. *Som Eva Jochimsen tilføjer: ”Vi ønsker jo ikke at genere virksomhederne mere end højst nødvendigt.”*

¹²² 95% jf. EogS

Den nye strategi afspejler sig ligeledes i selvangivelsen. Virksomhederne er heri inden for de sidste par år blevet pålagt at udfylde flere regnskabsoplysninger. Til gengæld skal regnskaberne og specifikationerne ikke længere indsendes til SKAT. SKAT udvælger i højere grad virksomhederne ved en elektronisk risikoanalyse ud fra disse regnskabsoplysninger. I bilag 9 (Selvangivelsesblanket) fremgår det hvilke regnskabsoplysninger, der skal udfyldes. Alle virksomheder skal oplyse, hvorvidt de har modtaget revisorbistand til udarbejdelsen af årsrapporten, samt om de har fået assistance med opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

14.4.1 Delkonklusion

Revisionsstandarderne i Danmark sætter større krav til revisors arbejde, hvilket betyder højere revisionshonorarer. Revisorerne mener, at ansvarsområdet er for stort sammenholdt med det arbejde der udføres i forhold til virksomhedernes størrelse.

En revisionsstandard rettet mod B-virksomheden må antages som et godt alternativ til lempelsen. Størstedelen af virksomhederne i Danmark kategoriseres som regnskabsklasse B, hvorfor standarderne er for omfangsrige og en ny standard vil være en nyttig indgangsvinkel hertil.

SKAT's nye strategi går samtidig i retning af forebyggelse frem for opdagelse, hvorfor de agerer som en forebyggende funktion frem for en rettende funktion i samfundet.

Lovens rammer vurderes på baggrund af virksomhedernes størrelser for omfangsrige og en mere simpel standard anses som et potentielt alternativ.

14.5 Hvordan forholder de eksterne interessenter sig overfor en ikke revideret årsrapport?

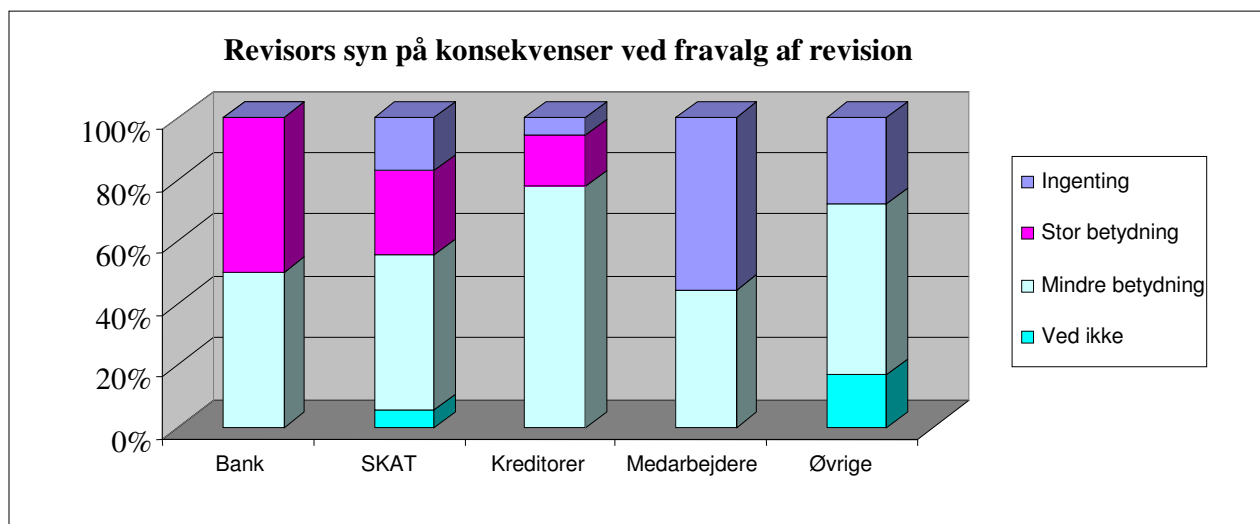
Revisorerne mener ikke, at en lempelse af revisionspligten vil have en stor betydning for revisors arbejde. 85% af de adspurgte revisorer mener således, at lempelsen vil have betydning i begrænset omfang.

Revisorerne er i spørgeskemaet blevet bedt om, at tage stilling til hvad et fravalg af revisionen vil få af konsekvenser overfor de forskellige eksterne interessenter.

Virksomhederne har i lighed med revisorerne taget stilling til hvad et fravalg af revisionen vil få af betydning for de eksterne interessenter. Det vil danne grundlag for en mere dybdegående analyse, da

revisorernes syn vil blive sammenholdt med interessenternes forventninger. Denne betragtning skal ses i forlængelse af væsentligheden omkring forventnings- og forståelsesk løften.

Figur 10

Kilde: Egen kreation ud fra revisorspørgeskema besvarelserne

Halvdelen af revisorerne tror, at et fravalg af revisionen vil få konsekvenser med stor betydning over for bankernes vurdering af virksomhederne. Dette skal ses i forhold til bankernes økonomiske kendskab ved deres kreditvurdering af virksomhederne. De øvrige revisorer mener, at det vil have en mindre grad af betydning.

Formodningen omkring bankernes holdning, stemmer godt overens med bankernes syn på den reviderede årsrapport. Karl Johan Andersen, Nordea København, udtaler:

”Uanset om der er revisor på eller ej så skal regnskabet afgives i henhold til regnskabsloven osv., men der er altså forskel på om der er en revisor eller ej. Fordi en virksomhed uden videre kendskab til lovgivningen har ikke de samme forudsætningen for at aflægge en årsrapport som revisor har. Dette betyder også, at vi i flere tilfælde kræver det hos dem, hvor der ikke er revisionspligt, at revisor kommer ind over.”

Bankerne skal sikre sig, at de ikke udsættes for et falsk grundlag for deres overbevisning af virksomhedens kreditvurdering. Dette kan eksempelvis være i form af falske fakturaer som forhøjer indtjeningen, forkerte budgetter og perioderegnskaber eller dokumenter med bevidst fejlagtige oplysninger. Bankerne sikrer således, at de grundlag der kreditvurderes på baggrund af, er retvisende.

En anden væsentlig faktor for bankerne, er revisors påtegning på årsrapporten, som de har stor tillid til. Bankerne anvender den som en erklæring på, at tallene i regnskabet er retvisende og Karl Johan Andersen, Nordea tilføjer; ”*det er da det første man skal læse hvis man er en ordentlig kreditmand*”. Det lyder dog fra en anden af de interviewede, at revisionspåtegningen ofte kan blive lidt for teoretisk, hvorfor de ofte søger supplerende informationer i andet materiale.

Erik Særmark, Sydbank København:

”Man er bange for at udtrykke noget negativt fra revisorens side. Det vil sige, at vi selvfølgelig skal læse den og vi skal prøve at forstå hvad der ligger bag ved den. Men det er jo stort set kun hvis der har været manglende bogføring eller ulovligt aktionær lån at revisoren skriver noget om det i deres påtegning. Det skal virkelig være slemt før end der står noget om det i revisionspåtegningen, så jeg synes at revisionspåtegningen i dag er blevet alt for teoretisk og alt for meget afskrift efter de standarder der bliver fastsat.

¾ af revisorerne mener, at review med mindre grad af sikkerhed, vil have betydning for troværdigheden i forbindelse med en kreditværdighed. Dette begrundes med, at revisorerne er bekendte med bankernes overbevisning omkring at regnskabet er retvisende og at det vil have en betydning såfremt sikkerheden heraf nedjusteres.

Virksomhederne skal således forstå, at bankerne som eksterne interessenter, opnår tillid til regnskabsposternes pålidelighed via revisionen. Foretages der ikke revision vil det betyde, at bankerne skal foretage yderligere handlinger for at sikre, at deres udlån ikke baseres på forkerte informationer.

Bankerne benytter sig ofte af revisionsprotokollatet til understøttelse af vurderingen. De ser protokollatet som fyldestgørende i forhold til informationsbehovet, da det fortæller om nøjagtigheden og rettigheden i årsrapporten, samt grundlaget for revisionen.

Bankerne ser også meget fremad, da de mener at en virksomhed godt kan forbedres hvorfor årsrapporten ikke er udtømmende. Bankerne lægger stor vægt på budgetter men de kræver samme overbevisning, hvorfor de kan kræve revision heraf.

Virksomhederne er i deres besvarelser enige om, at en ikke-revideret årsrapport vil få konsekvenser overfor deres eksterne interessenter. ¼ af virksomhederne tror, at et fravalg af revisionen vil få negative

konsekvenser. Umiddelbart tyder dette på en forståelseskluft mellem revisionen og konsekvenserne ved et fravalg heraf. Da ¾ af virksomhederne ikke mener, at det vil få negative konsekvenser.

Til yderligere behandling heraf, har virksomhederne redegjort for hvad de forstår ved revisors påtegninger og graderne af sikkerhed i disse. 90% af respondenterne vurderer generelt revisors påtegning som væsentlig. De formodes derfor at prioritere revision højt, da den giver en høj grad af sikkerhed. Men kun lidt over halvdelen af virksomhederne svarer, at de vægter påtegningens grad af sikkerhed, som meget vigtig. 1/3 vægter derimod graderne af sikkerhed middel. Dette er et tegn på at virksomhederne ikke formår at skelne mellem revision og eksempelvis review.

Da review endnu ikke er særligt udbredt, kan det ikke forventes at virksomhederne har grundlag for at udtale sig herom. Revisor anvender samtidig i større omfang erklæringer med begrænset grad af sikkerhed i andre erklæringsøjemed, hvorfor virksomhederne ikke kan forventes at kende forskellen i forhold til revision.

Revisorerne mener i stor udstrækning¹²³, at det vil have en mindre grad af betydning for SKAT's arbejde, hvorvidt de har en revideret contra en ikke-revideret årsrapport. Hver 3. revisor mener slet ingen betydning det vil få for SKAT.

Eva Jochimsen, SKAT København, udtaler:

"Der er ikke noget odiøst i, at der ikke er foretaget revision, for vores arbejde. Det kan selvfølgelig være en indikator, der gør, at den lige får det til at vippe frem for en anden. Revisionen kan gøre en forskel, men kun som en faktor blandt mange!"

Når SKAT går dybere ned i virksomheden og tester grundlaget, anvender de den samme metode som revisor gør ved deres revision. Således foretager SKAT interviews, vurderinger, test, svaghedsrevision mv. på samme måde som ved en revision.

Disse faktorer vægter forskelligt fra virksomhed til virksomhed, så det er lettere for SKAT at have fokus på de risikofyldte områder. I forholdet mellem en "blank" og en modificeret påtegning, betyder en modificeret påtegning større risiko. Der også forskel mellem, at revisor tager et forbehold og at revisor

¹²³ 50%

giver en supplerende oplysning. Det er ikke sikkert, at en supplerende oplysning har betydning for skatten, eks. hvis oplysningen handler om noter.

Der er hos revisorerne en stor enighed omkring, at konsekvenserne hos kreditorerne og samarbejdspartnerne generelt vil være af mindre eller ingen betydning. Årsagen er, at kreditorerne betragtes som en långiver, med en kortvarig kredit. Dette skyldes at kreditorerne tilbyder virksomhederne en kredit, som typisk udgør løbende måned + 30 dage. Således sikrer kreditorerne, at de ikke har udestående pengebindinger. Kreditorerne anses mere som samarbejdspartnere end som långivere, og de leverer derfor en vare mod en relativ hurtig betaling. Der kan dog være en risiko forbundet ved større varesalg, hvorfor leverandøren ofte forlanger aconto betalinger, hvorved større pengebindinger undgås.

Revisorerne vurderer ikke at medarbejderne vil blive påvirket af et fravalg af revisionen. Dette skyldes, at medarbejderne modsat de øvrige interessenter, i større grad må anses for interne interessenter. Dette vil være tilfældet når der er tale om allerede ansatte medarbejdere. Ses på potentielle medarbejdere, kan en årsrapport være interessant, da den fortæller om virksomhedens økonomiske historie. Dette forhold vil kræve en vis økonomisk forståelse hos medarbejderen for at gennemskue om der ligger revision bag denne eller ej.

Muligheden for regnskabsmanipulation er en væsentlig faktor i forhold til revisionen. Ved en revision sikrer virksomhederne, at den årsrapport der er tilgængelig for de eksterne interessenter giver et reelt billede af virksomheden. Revisors arbejde mindsker risikoen for manipulation med regnskabsposterne, således at posterne værdiansættes korrekt i regnskabet¹²⁴.

Virksomhederne er afhængige af, at interessenterne er villige til at samarbejde, da de tilfører forskellige afkast til virksomheden i henhold til koalitionsmodellen, jf. afsnit 8.1. Manipulerer virksomhederne med regnskaberne, betyder det fejlagtige signaler. Dette ødelægger virksomhedens troværdighed overfor omverdenen og dermed overfor interessenterne og samarbejdet.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har foretaget en forespørgsel af virksomhedernes holdning til en yderligere lempelse af revisionspligten for B-virksomheder i Danmark. Knap 60% af virksomhederne

¹²⁴ ÅRL § 13 og 33

vil foretrække en lempelse eller en helt afskaffelse af revisionspligten. Det ses dog at det primært er de mindre virksomheder der går ind for afskaffelsen.

14.5.1 Delkonklusion

85% af revisorerne mener, at en ikke-revideret årsrapport vil være af begrænset betydning for de eksterne interessenter, mens halvdelen tror at det vil have stor betydning over for bankernes vurdering af virksomhederne. Virksomhederne er enige i denne betragtning.

Bankerne ser revisionen, som altafgørende og har ikke i sinde at slippe denne.

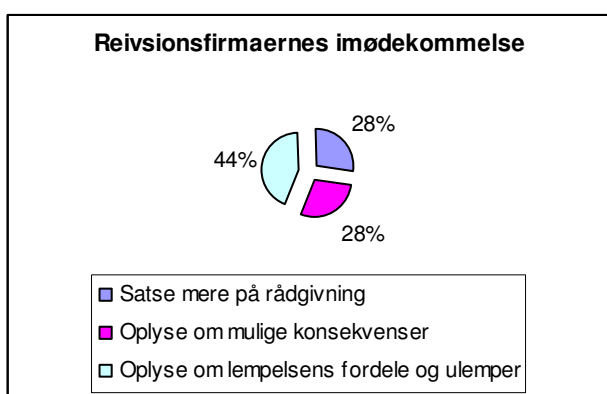
SKAT ser revisionen som en faktor blandt mange, men foretrækker denne da den er ressourcebesparende for dem og derved letter deres arbejde.

Revisionen vægter derfor tungest hos bankerne som ekstern interessent, hvilket virksomhederne umiddelbart er bevidste omkring. Det er revisors opgave at rådgive omkring et muligt fravalg af revisionen, for derved at undgå for store forventnings- og forståelseskløfter.

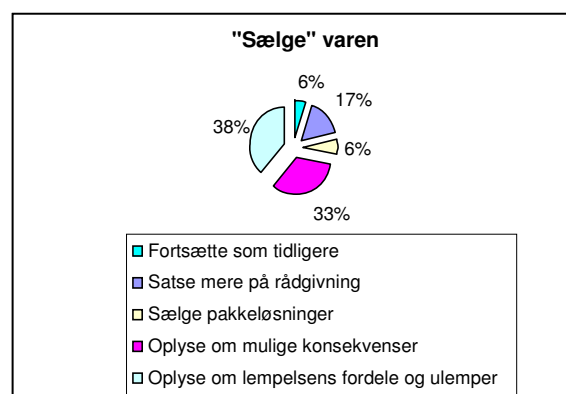
14.6 Hvordan vil revisorerne på bedste vis kunne imødekomme en tænkelig udvidelse af ÅRL § 135 således, at revisionspligten lempes for alle virksomheder omfattet af regnskabsklasse B?

Revisorerne skal, som følge af deres rolle, agere som rådgiver overfor virksomhederne og må derfor ikke gå ind og præge virksomhederne til at træffe beslutninger. For at imødekomme lempelsen er det vigtigt, at revisor i et tidligt stadie oplyser virksomhederne om de konsekvenser, samt fordele og ulemper der er forbundet hermed. Således undgår revisor, at virksomhederne har en anden forventning til hvad en ikke-revideret årsrapport vil betyde for dem, i forhold til det arbejde revisor udfører.

Figur 11

Figur 12

Kilde: Egen kreation ud fra revisorspørgeskema besvarelsene

Revisorerne udtrykker i ovenstående figurer, at de er bevidste omkring deres rolle i forhold til revision. De er således i stor grad enige om, at det er deres job, at sørge for at virksomhederne rådgives omkring de forhold der er forbundet med et fravalg af revision.

14.6.1 Delkonklusion

Revisors orientering omkring lempelsen er altafgørende for et fortsat godt og tæt samarbejde med virksomhederne og deres interesser i fremtiden. Revisor undgår på denne vis unødige misforståelser qua store forventnings- og forståelseskølfter.

14.7 Hvad er alternativet til en revideret årsrapport?

Da en yderligere lempelse endnu ikke er en realitet, er det endnu ikke vedtaget i hvilket omfang der lempes samt hvilke alternativer der byder sig.

Mulighederne afhænger af, hvorvidt lempelsen vil kræve en årsrapport med ellers uden en påtegning fra revisor. Det vil sige om revisor skal forblive monopolist på markedet eller om fri konkurrence tillades.

Forbliver markedet monopolistisk vil det betyde, at et fravalg af revisionen vil skulle erstattes af et review. Lempelsen vil da medføre besparelser hos virksomhederne, da revisor ikke foretager så dybdegående arbejdshandlinger, som ved revision. Virksomhederne betaler således kun for at revisor påtegner årsrapporten med en begrænset grad af sikkerhed.

Kræver lempelsen derimod ikke, at revisor afgiver en erklæring ved at påtegne årsrapporten, vil der blive lagt op til et marked med fri konkurrence. Det vil betyde, at revisor skal konkurrere om at assistere virksomhederne med bogholdere, konsulentydelser og lignende.

Revisorerne er i spørgeskemaet blevet bedt om at komme med alternativer til revisionen. Review må anses som revisors bedste bud. Det er dog væsentligt om kravene kræver en godkendt¹²⁵ revisor eller ej. Som en af respondenterne udtaler; *"alle kan kalde sig revisorer, så der er mange! Men der er ingen alternativer til godkendte revisorer"*. Flere af revisorerne ser da bogholderne som alternativer til revisorerne, da de vil kunne overtage de mindre virksomheder, uden krav til uddannelse. Revisorerne ser generelt negativt herpå, da de mener kvaliteten af årsrapporten vil falde.

¹²⁵ Med uddannelse i henhold til det 8. direktiv, svarende til statsautoriserede eller registrerede revisorer

Review skønnes, at kræve et timeforbrug svarende til 70% af timeforbruget der anvendes ved revision. Det betyder, at prisen er tilsvarende 30% lavere, jf. undersøgelse foretaget af Deloitte¹²⁶.

Revisorerne er generelt enige om, at der vil blive set en yderligere lempelse af revisionspligten i Danmark. Denne antagelse skyldes, at det er politisk besluttet at skabe administrative lettelser for virksomhederne. Da forslaget fortsat ligger til høring hos Folketinget, er det endnu svært for den enkelte revisor at komme nærmere ind på hvor lang tid der skal gå før en lempelsen bliver en realitet i Danmark.

SKAT ønsker generelt at opnå den samme sikkerhed af deres arbejde, uanset om der ligger revision til grund eller ej. Således vil et grundlag uden revision, alt andet lige kræve ekstra ressourcer fra SKAT's side.

39% af revisorerne tror, at kontrollen hos SKAT vil være ændret uanset om der foretages revision eller review. SKAT ser ikke review som ressourcebesparende for dem, da regnskabsgrundlaget ikke bliver kontrolleret som ved revision. SKAT skal derfor fortsat grave et spadestik dybere for at undersøge sikkerheden i regnskabsgrundlaget. SKAT tilføjer dog, at erfaringerne i mange tilfælde viser, at det for de fleste virksomheder er godt at have en revisor, hvorfor de ikke lægger skjul på, at det kan være en stor hjælp. Omfanget af revisors tilstedeværelse skal dog ses som individuel hos den enkelte virksomhed.

SKAT's risikovurdering hjælper med at fordele de ressourcer, der er stillet til rådighed afhængigt af hvor dybt SKAT skal grave. SKAT vil bestræbe sig på, at lægge deres kræfter hos de virksomheder som har brug for hjælp. Enten grundet manglende vilje eller evne. Således vil der kun blive foretaget stikprøver hos de virksomheder hvor tingene kører og at ressourcerne optimeres bedst muligt - med eller uden revision¹²⁷.

Bankerne har ikke i sinde at slippe revisionen, men de kan dog godt se muligheder i at revisor alene foretager et review. Det bør tilføjes, at bankerne ikke har et stort kendskab til review, hvorfor de ved nærmere kendskab måske ikke ser en mulighed heri.

¹²⁶ EogS rapport hvori Deloitte foretog forskellige undersøgelser, 2005

¹²⁷ Kaldet "Tax Compliance"

Der er primært to muligheder, som bankerne ser som alternativer til sikkerhed for deres udlån. En mulighed er, at ejeren (ledelsen), der oftest har kontakten til bankerne, vil blive bedt om at kautionere for et lån til virksomheden således, at han hæfter personligt. En anden mulighed er, at hæve udlånsrenten således, at det bliver dyrere at opnå et lån, når der ikke foreligger en revideret årsrapport. De to muligheder vil være aktuelle såfremt banken vurderer kunden med en risikoprofil og derfor ønsker at kunden skal lade sig revidere, men at kunden nægter.

Erik Særmark, Sydbank København, udtaler:

”Banken har ikke i sinde at lempe kravene til deres kunder og samarbejdspartnere. De ønsker ingen politiske signaler. Såfremt en virksomhed ikke vil lade sig revidere så vil banken som udgangspunkt kræve at kunderne skal stille mere i sikkerhed overfor banken og derved hæfte personligt, hvilket de færreste ønsker at gøre. Vi har i sinde at bede dem udfylde en kautionserklæring som får de fleste til at vælge revisionen frem for dette. Så vi forventer ikke at ændre vores procedure, det er op til kunden selv hvordan vi skal gribe det an. Og dette afhænger igen af vores tillid til såvel kunden som den tilknyttede revisor.”

Karl Johan Andersen, Nordea København, tilføjer:

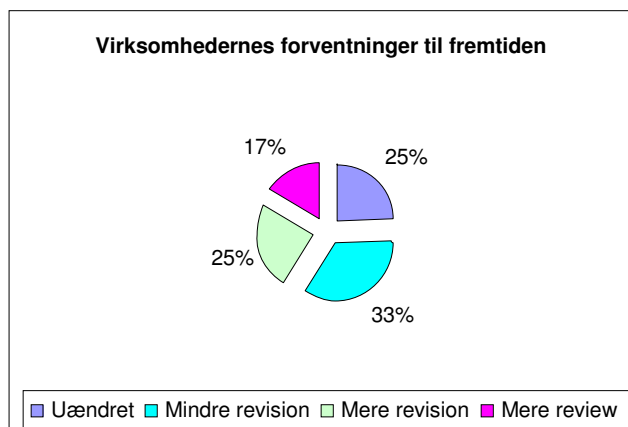
”Ja, man kan forestille sig at man kan kræve lidt mere i rente eller at man som sikkerhed over for bank kautionerer personligt såfremt man ikke kan forelægge den nødvendige dokumentation. Så enten sikkerhed ellers andre priser!”

Henrik L. Bak, Jyske Bank, indskyder:

”Jyske Bank opererer allerede i dag med at ejerne af virksomhederne skal kautionere. Således sikre vi, at de selv tror på den idé hvortil de ønsker at låne penge. Derved signalerer de tiltro overfor banken i det givne projekt.”

Virksomhederne har i modsætning til revisorerne ikke kompetence til at se alternativer til revision. De har derfor svært ved at udtale sig om hvorvidt alternativer vil få konsekvenser. Dette kommer til udtryk i undersøgelsen, hvor kun 35% af virksomhederne mener, at et fravalg vil få konsekvenser for virksomheden og signalværdien for interessenterne og omverdenen generelt.

Figur 13

Kilde: Egen kreation ud fra virksomhedsspørgeskema besvarelserne

Generelt har virksomhederne et bredt syn på hvad fremtiden vil bringe. Hver femte tror på mere review, mens $\frac{1}{4}$ forventer et uændret billede i forhold til i dag. Dette kan betyde to ting. For det første, at lempelsen ikke vil ændre på forholdet af, at virksomhederne fortsat vil lade sig revidere. For det andet kan det betyde, at virksomhederne ikke tror at lempelsen bliver en realitet.

14.7.1 Delkonklusion

Review er et oplagt alternativ til revisorens hverdag og revisorerne ser derfor ikke en lempelse som et stort problem for deres hverdag. Dog med det forbehold, at årsrapporten fortsat skal påtegnes af revisor blot med en begrænset grad af sikkerhed.

Går markedet fra monopolistisk til et frit marked, indbyder det til konkurrence fra eksempelvis bogholdere, da årsrapporten da ikke længere skal påtegnes af revisor med godkendt uddannelse. Revisor har en negativ holdning hertil, da kvaliteten vil falde og det vil betyde mere bedrageri i samfundet, hvilket vil smitte af på interessenterne.

Alt tyder på at virksomhederne gør stor brug af deres revisor og at revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant betyder meget i virksomhedernes forhold til deres eksterne interessenter.

Hvorvidt review vil være et godt alternativ er lidt svært at konkludere på, idet besvarelserne peger i retning af, at virksomheder ikke formår at skelne helt mellem forskellen på revisors grader af sikkerheder i deres påtegning. Dog tyder det på, at flere af virksomhederne hælder lidt til at revisorhonorarerne er dyre, hvorfor et review kan være et muligt alternativ.

Review er ikke et ressourcebesparende alternativ for SKAT, da det ikke er et lige så overbevisende grundlag, som revision er. De er derfor, ligesom ved en hel afskaffelse nødsaget til at grave et spadestik dybere, hvilket vil kræve flere ressourcer.

Det tyder endvidere ikke på, at bankerne har i sinde at slippe revisionen. De kunne allerede under interviewerne blive enige om alternativer, der stiller ejerne - som nægter revision - i en dårlige situation. Så med andre ord vil bankerne have styrken til at kræve revision uanset hvad fremtiden vil bringe, da revision øger kreditværdigheden over for banker og långivere.

SKAT er positiv i deres holdninger omkring en lempelse og understreger, at det er Folketinget der træffer beslutninger om hvorvidt der skal lempes. En lempelse hvor revisor ikke er et krav, vil betyde mere arbejde for SKAT, som igen vil kræve flere ressourcer til det offentlige. Erfaringerne hos SKAT viser, at det er godt for virksomhederne at have en revisor og at dette ofte kan være en stor hjælp.

Det kan således bekræftes, at der findes en række alternativer til revisionen. Disse ønskes afprøvet i be- eller afkræftelsen omkring hvorvidt det danske erhvervsliv er beredt til en yderligere lempelse.

15. Konklusion på analyse

15.1 Opbygning

Konklusionen på afhandlingen vil kun i begrænset omfang være opsummerende, idet teoriafsnittet indeholder en samlet opsummering og hvert af underspørgsmålene i analysen en delkonklusion. Konklusionen vil sammenholde teorien bag de for afhandlingen opstillede problemstillinger, for derudaf at kunne be- eller afkræfte hvorvidt det danske erhvervsliv er beredt på en yderligere lempelse.

15.2 Er det danske erhvervsliv beredt på en yderligere lempelse af revisionspligten?

Indførelsen af ÅRL § 135 har fra starten været tiltænkt at skulle foregå i etaper. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen leder - som det kontrollerende organ - en overvågningsgruppe, der analyserer udfaldet af reaktionerne vedrørende bortfald af revisionspligten, for de mindste virksomheder. Intentionen er, at lovens rammer skal udvides gældende samtlige B-virksomheder.

Den empiriske analyse bekræfter, at de eksterne interessenter har en stor nytteværdi af årsrapporten. Revisorerne og 60% af virksomhederne ser långiver som en væsentlig bruger af årsrapporten.

Långiverne må siges, at være den eksterne regnskabsbruger der anvender årsrapporten mest og som ikke har i sinde at give slip på revision. Da 48% af B-virksomhederne i Danmark har banklån, har bankerne som ekstern interessent styrken til at kræve revision.

Bankerne har i lighed med flere af virksomhederne ikke kompetence til, at se alternativer til revisionen. Virksomhederne ser dog mulighed i besvarelser, men vægter fortsat tilliden overfor interessenterne som mere væsentlig. Man kan dog frygte, at virksomhederne i deres iver efter at opnå en økonomisk besparelse helt fravælger revisionen.

Virksomhederne skal oplyses om, at fravalg af revision fortsat vil give dem mulighed for at benytte revisor til andre ydelser, herunder review og regnskabsmæssig assistance.

For at opretholde tilliden til revisor, er det vigtigt at offentligheden har viden omkring revisors arbejde. Oplyser revisor ikke herom, opstår en forventningskløft, som giver en negativ indvirkning på tillidsbegrebet, idet forventningerne til revisor pr. definition brister.

Forvirringerne omkring revisors arbejde og indholdet heraf, kan dog frygtes at skabe misforståelser og fejlagtige forventninger til revisors arbejde, hvorfor en forventnings- og forståelseskløft må ventes at opstå ved en yderligere lempelse af revisionspligten.

Fravælger virksomhederne revisionen kan det medføre fejl i de aflagte årsrapporter. Dette skal ses i forhold til de mindste virksomheder. Omfatter den fremtidige lempelse hele regnskabsklasse B, vil denne alt andet lige også omfatte større virksomheder.

Større virksomheder har ofte et mere omfattende kontrolsystem og besidder flere regnskabsmæssige kompetencer. Herved er disse virksomheder bedre i stand til at eliminere besvigelser og fejl i virksomhedernes regnskabsinformationer. Erfaringer viser, at virksomheder der anvender deres revisor laver mindre fejl, hvilket en evaluering fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på baggrund af regnskabsåret 2006 bekræfter.

Revisor skaber tryghed for interessenterne, og bankerne er i analysen enige om, at revisors bedre kendskab til lovgivningen skaber mere troværdighed. Revisors uafhængighed og etiske adfærd sikre virksomhedernes signalering overfor interessenterne og omverdenen

Revisor er myndighedernes forlængede arm, hvorfor SKAT har større tillid til grundlaget hos virksomhederne, når der er foretaget revision. Tilliden mindsker omfanget af SKAT's arbejde og virker derfor ressourcebesparende for samfundet.

Revisionsstandarderne i Danmark sætter større krav til revisors arbejde, hvilket betyder højere revisionshonorarer. Revisorerne mener, at ansvarsområdet er for stort sammenholdt med det arbejde der udføres i forhold til virksomhedernes størrelse. Revisorerne bedste bud på et alternativ til revision, er derfor et review.

Review er et oplagt alternativ til revisorens hverdag og revisorerne ser derfor ikke en lempelse som et stort problem for deres hverdag. Dog med det forbehold, at årsrapporten fortsat skal påtegnes af revisor blot med en begrænset grad af sikkerhed.

Går markedet fra monopolistisk til et frit marked, indbyder det til konkurrence, da årsrapporten da ikke længere skal påtegnes af revisor med godkendt uddannelse. Revisor har en negativ holdning hertil, da kvaliteten af årsrapporten vil falde og det vil betyde mere bedrageri i samfundet, hvilket vil smitte af på interessenterne.

Review er ikke et ressourcebesparende alternativ for SKAT, da det ikke er et lige så overbevisende grundlag, som revision er. De er derfor, ligesom ved en hel afskaffelse nødsaget til at grave et spadestik dybere, hvilket vil kræve flere ressourcer.

Jeg fandt i analysen frem til at størstedelen af de danske virksomheder kan lempes i forhold til EU's 8. direktiv. Da lovens rammer vurderes som alt for omfattende til størrelserne på de danske virksomheder, kan en vedtagelse af en mere simpel revisionsstandard være et alternativ til lempelsen.

Derved kan de danske virksomheder fortsat få revideret deres årsrapport og derved signalere en høj grad af sikkerhed overfor interessenterne.

For at sikre virksomhedernes samlede koalitions interesser vurderer jeg derfor, at en yderligere lempelse er realistisk, såfremt der opstilles realistiske alternativer eller at ydelserne tilpasses således, at der gives en tilstrækkelig sikkerhed til interessenterne for, at der fortsat opnås pålidelig og relevant regnskabsinformation. Revisors orientering omkring lempelsen er derfor altafgørende for et fortsat godt og tæt samarbejde med virksomhederne og deres interessenter i fremtiden.

En yderligere lempelse vil medføre større virksomheder og derved større risici, hvorfor regnskabskvaliteten skal forsøges opretholdt.

16. Perspektivering

Da størstedelen af de danske virksomheder¹²⁸ kan kategoriseres som regnskabsklasse B virksomheder, kan det diskuteres i hvor stort et omfang der er brug for revision i Danmark. Dette skyldes, at virksomhederne som er omfattet af denne regnskabsklasse, ikke alle er af væsentlig størrelse set i forhold til de øvrige europæiske lande, hvor revisionen ikke er et krav. Denne diskussion skal ses i forhold til revisionsstandarderne og de krav der stilles til revisionspligtige virksomheder.

16.1 Alternativer ved fravalg af revision

En yderligere lempelse af revisionspligten i Danmark vil kræve et alternativ hertil, der giver en vis grad af sikkerhed for virksomhederne og dermed borteliminerer væsentlige fejl og mangler i årsrapporten.

Virksomhederne vil fortsat efterspørge mange ydelser hos revisor og det bør være virksomhedernes eget valg, i hvor stort omfang de ønsker at lade sig lempe for fortsat revision. Alt andet lige bør kravene være mindre krævende. Et alternativ er, at revisors arbejde mindskes og ændres betydeligt hvorved revisor har mulighed for at give en erklæring med mindre grad af sikkerhed. Årsrapporten skal dog fortsat give passende nytteværdi for interessenterne således, at der tilføres et relevant beslutnings grundlag.

16.1.1 Virksomhederne

Såfremt virksomhederne reelt skal kunne imødekomme muligheden for at fravælge revisionen, skal der tilføres nødvendig viden til virksomheden. Det må formodes, at de største af virksomhederne i regnskabsklassen har den fornødne viden og kapacitet til imødekommelse heraf. For de mindre virksomheder kunne man forestille sig, at de ville kunne modtage et kursus inden for regnskab og regnskabssystemer. Dette kunne eksempelvis udbydes af en brancheorganisation således, at kurserne har fokus på den enkelte branche og årsrapporten blev skræddersyet herefter. Virksomhederne kan på den måde opnå besparelser, såfremt loven tillader, at der ikke er behov for revisors erklæring. Man kunne samtidig forestille sig, at brancheorganisationen kunne foretage stikprøver af de aflagte årsrapporter og bogføringen bag. Endvidere vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kunne kontrollere og rette den enkelte organisation, såfremt niveauet ikke lever op til deres forventninger.

¹²⁸ 95% , oplyst af Jan Schlegel, kontorchef, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2008

En anden lempelse vil, som det bl.a. ses i Holland, være at der sker automatisk indsendelse af årsrapporten og selvangivelsen. Virksomhedernes regnskabsprogrammer skal da opkobles til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og SKAT. Revisor ville fortsat kunne afgive en erklæring herpå, dette kræver blot yderligere byrder for virksomheden.

16.1.2 Review

Review er et alternativ til revisionen hvor revisor fortsat erklærer sig, men på et mindre grundlag og derved med en anden grad af sikkerhed. Dette giver mulighed for en mindre lempelse, da der fortsat skal være grundlag for en erklæring.

En mulighed ville være, at gøre review lovpligtigt i stedet for revision. Således at arbejdshandlingerne følger RS 2400/2410¹²⁹. Derved vil der fortsat opnås en vis grad af sikkerhed i virksomhedernes årsrapporter, uden disse revideres.

En anden mulighed ville være review +, som skal ses som en mellemting mellem revision og review. FSR har lagt dette ud som et muligt alternativ, da de ønsker at der foretages mindre gennemgang af virksomheden, men fortsat gives en erklæring med høj grad af sikkerhed. Muligheden er endnu ikke afprøvet og den må siges at være modstridende set i forhold til revision, da der ikke ligger den samme sikkerhed til grund for erklæringen. Dette kan således skabe mistillid hos interessenterne.

Et alternativ til denne mulighed ville være at lempe kravene til revisionen således at der udformes en RS til brug for de mindre virksomheder¹³⁰. Der er kommet hjemmel herfor i EU¹³¹, således at de mindre virksomheder bliver lempet for revisionen i henhold til revision efter alle RS standarderne. Det er vigtigst for de mindre virksomheder, at der foretages centrale substanshandlinger frem for dokumentationskrav. Den Europæiske Revisionsforening, FEE mener at man skal ”Think-Small”¹³² i RS’erne og først derefter implementere de større krav, der stilles til de store virksomheder. Der ønskes på denne måde en højere grad af sikkerhed.

¹²⁹ Afhængigt af om revisor er valgt eller ej

¹³⁰ Virksomheder der er omfattet af kravene i regnskabsklasse B

¹³¹ Lov endnu ikke vedtaget i Danmark

¹³² Et af EU Kommissionens Small Business Act, 10 principper

Et yderligere alternativ vil være, at den anvendte regnskabspraksis gøres ens for de mindre virksomheder, således vil virksomhederne lettere kunne opstille en årsrapport og det vil kræve mindre ressourcer at kontrollere denne. Dette alternativ ses i dag i Tyskland.

Ved at erstatte revisionspligten med en reviewpligt, på den ene eller den anden måde, vil virksomhederne forsat pålægges administrative byrder. Derved vil virksomhederne med orden i sagerne blive straffet af byrden. Et eventuelt review vil således blive en pligt og ikke en ret, hvormed man er lige vidt.

16.1.3 Orden contra uorden

Denne mulighed skal tilgodese virksomhederne med orden i sagerne således, at disse ikke straffes med unødvendige byrder. Dette vil kunne gennemføres ved, at eksempelvis en uvildig part godkender en virksomhed med orden til at kunne fravælge revisionen. Virksomheden skal derved besidde en række kvalifikationer, som sikrer at de er i stand til at aflægge en årsrapport som loven foreskriver, og dette uden væsentlige fejl og mangler. Man kunne forestille sig, at virksomhederne i en periode på to år skal indsende en årsrapport uden væsentlige fejl og mangler. Herefter kan enten revisor, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller de offentlige myndigheder godkende virksomheden til at have muligheden for fravalg af revisionen. Dette vil opfordre virksomhederne til at etablere en velfungerende økonomifunktion. Der vil dog være en ulempe ved at revisor skal afgøre hvorvidt virksomhederne kan varetage regnskabsaflæggelsen, da der er tale om modstridende interesser.

Metoden er overensstemmende med SKAT's strategi, der retter sig mod virksomheder der ikke kan eller vil lære at indberette og betale rettidigt. Derved undgår de at bruge deres ressourcer på velfungerende virksomheder. Her foretager de blot stikprøver til bekræftelse af deres antagelser.

16.1.4 Minoritetsbeskyttelse contra frit land

Minoritetsbeskyttelse ses i England og Finland. Dette tilgodeser den enkelte aktionær, som kan kræve revision såfremt han ejer minimum 10% af aktierne eller 1/3 af stemmerettighederne. Sverige tilføjer, at deres land har aftale frihed og derved er et frit land. Dette betyder at det er op til aktionæren om han ønsker at være en del af en virksomhed uden revision. Det samme gælder for de øvrige interessenter.

Det samme vil formentlig kunne gælde i Danmark, hvor det vil være oppe til den enkelte aktionær at beslutte hvorvidt de ønsker at være en del af en virksomhed uden revisor. Det formodes dog at danske

virksomheder med en bestyrelse i større grad vil vælge at fastholde revision, da det mindsker deres ansvar over for virksomheden.

16.1.5 Skattekontrol

En anden mulighed er den vi ser den i Tyskland. Her har skattemyndighederne den overordnede kontrol af de mindre af landets virksomheder. Dette betyder at folk i Tyskland med mindre uddannelse udgør en større andel end dem med den af 8. direktivs krævede uddannelse¹³³.

16.2 Erhvervs- og Selskabsstyrelsens

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen lægger i deres rapport tilbage fra 2005 op til modeller til brug for en yderligere lempelse af revisionspligten. Fire forskellige modeller som lempelsen kan fastsættes ud fra:

1. Grænser for størrelsesværdier
2. Mindre omfattende kontrol
3. Selskabsformen
4. Noget-for-noget ordning

AD 1 Grænser for størrelsesværdier

Denne model bygger på det der allerede er set i mindre grad i Danmark, hvor lempelsen fastsættes ud fra landets virksomhedstyper på baggrund af nettoomsætning, balancesum og antallet af ansatte. Modellen vægter på hvor store administrative byrder der er for de enkelte grupper af virksomheder.

Det må formodes at en yderligere lempelse i Danmark vil omfatte alle B-virksomheder således, at Danmark i større grad følge de øvrige EU lande.

AD 2 Mindre omfattende kontrol

Der lægges i denne model op til, at revisionen erstattes af et review således, at revisor stadigvæk er inde og kontrollere virksomheden, men i mindre grad. Forskellen er at revisor ikke foretager de samme dybdegående afstemninger, hvilket kommer til udtryk i påtegningen, hvor der erklæres med en begrænset grad af sikkerhed. Revisor lægger primært sine arbejdshandlinger i forespørgsler. Virksomheden har dog mulighed for at vælge ekstra arbejdshandlinger til, lignende dem der ses ved en revision. Dette kunne eksempelvis være i form af kontrol af lageroptælling, debitorafstemning mv.

¹³³ Som vi kender den i Danmark i form af hhv. statsautoriserede og registrerede revisorer

Modellen følger eksemplet hvor revisionspligten erstattes af en reviewpligt eller FSR's ønske om et review +. Modellen afhænger af om lempelsen vil kræve en erklæring fra revisor eller ej.

AD 3 Selskabsformen

En udvidelse af lempelsen kunne forestille sig at omfatte alle anpartsselskaber, således at regnskabsklasse B-virksomheder ikke kan fritages for revision såfremt de er aktieselskaber. Hensigten med anpartsselskaber er, at disse er de mindste af virksomhederne i det danske erhvervsliv. Anpartsselskaberne udgør 58%¹³⁴ af de samlede regnskabsklasse B-virksomheder samt 73% af de samlede virksomheder i Danmark, så en lempelse heraf vil medføre en stor lettelse. En lempelse af hele regnskabsklasse B vil omfatte 95% af virksomhederne.

Tilsvarende model ses allerede i Østrig og Portugal.

Modellen undlader således den tunge del af B-virksomhederne i Danmark. Men da størstedelen af disse allerede har velfungerende økonomifunktioner bør problemet med regnskabsafleggelse ikke være størst for disse virksomheder. Risikoen for regnskabsmanipulationer vil dog være af væsentligere betydning for virksomheder af denne størrelse. Her kunne en godkendelse af virksomheden være et muligt supplement.

AD 4 Noget-for-noget princippet

Jf. udtalelse fra regeringen¹³⁵:

”Ideen med at belønne virksomheder med orden i eget hus og straffe virksomheder med uorden kan med fordel bruges af alle de sammenhænge, hvor det offentlige optræder som myndighed med kontrolopgaver. Det gælder blandt andet på beskæftigelsesområdet, fødevarerområdet, miljøområdet, økonomi- og erhvervsområdet. Belønningen kan være af forskellig karakter. Lige fra fravær af sanktioner, fritagelse for gebyr, mindre kontrol til større frihed og mere fleksibilitet.”

Følges dette princip vil man eksempelvis kunne belønne virksomheder med orden i sagerne ved at tilbyde dem en fritagelse for revision. Dette vil automatisk give flere ressourcer til at koncentrere sig om virksomheder uden orden i sagerne. Dette bør foretages ved at virksomhederne godkendes efter en årrække med eksempelvis en blank revisionspåtegning.

¹³⁴ Rapport fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2005

¹³⁵ ”Noget for noget”, februar 2004, side 14, Regeringen

Denne betragtning må siges at være lig muligheden for ”orden contra uorden i sagerne”. Den kræver blot at det er en uvildig person der varetager godkendelsesprocessen, så den ikke modstrider interesser af nogen art.

16.3 EU – i dag og i fremtiden

Regeringen ønsker, at imødekomme konkurrencemulighederne i EU ved at reducere de administrative byrder, som det allerede ses de fleste steder i EU. I Europa er 90%¹³⁶ af de små virksomheder undtaget for revisionspligten. De eneste lande hvor der fortsat er revisionspligt på B-virksomheder er i Danmark, Sverige og på Malta.

De oplyste grænser for lande medlem af EU må ikke overstige to af følgende tre grænser¹³⁷ to år i træk:

- Nettoomsætning 8.800.000 € svarende til mio. kr. 66
- Balancesum 4.400.000 € svarende til mio. kr. 33
- Antal ansatte 50

EU arbejder således med regelforenklning og opfordringer om lempelser af de administrative byrder. Derved øges konkurrenceevnen mellem landene, samt sker stimulering af Europas økonomi. Udviklingen går i retning af, at der på den ene side stilles højere og mere sofistikerede krav til årsrapporten og der ønskes mere kvalificerede revisorer. På den anden side yder lovgivningen valgfrihed hos små virksomheder i forhold til revisionen.

Vedtagelsen af ændringerne til det 8. direktiv har medført en ny mulighed for at se Europa som en union med større mulighed for internationalt samarbejde. I Danmark har ændringerne medført nye krav til revisorloven som har gennemgået en ændring.

Revisorerne er i deres profession bekendte med hvad der sker i EU. De internationale IFRS standarder er årsag til, at der er mere fokus på internationalt plan end tidligere. Danmark har bevæget sig fra et nationalt land med nationale vejledninger til et mere internationalt land i EU, hvor alle lovgivninger reguleres efter internationale lovgivninger og standarder. En revisor kommenterer i analysen ”Danmark

¹³⁶ Kilde: Dansk Industri, ”14 spørgsmål omkring revisionspligten” 2006

¹³⁷ Det 8. selskabsdirektiv – reglerne vil træde i kraft 5. September 2008

bør harmoniseres efter reglerne i EU.” Dette må netop siges at være det billede der præger Danmark. Dette er bl.a. kommet til udtryk ved, at revisorloven og erklæringsbekendtgørelsen i juni 2008 blev ændret på baggrund af EU’s ændringer til det 8. direktiv.

Globalisering sætter væsentlige aftryk i de danske virksomheder og ikke mindst i revisionsvirksomhederne. Overfor et åbent samfund er der således ikke noget valg, og vi må deltage på fulde kraft. Dette vil højne Danmarks konkurrence med det øvrige EU og verden.

Erfaringer fra andre europæiske lande viser at omsætningen på revisionsdelen vil falde, men at der derimod vil være større efterspørgsel på rådgivningsdelen. Dansk Industri påpeger dog, at da man for nogle år siden littede på revisionspligten i England, anvendte virksomhederne kun de nye regler gradvist¹³⁸.

FSR har kommenteret på en meddelelse fra EU Kommissionen omkring enklere erhvervsbetingelser for selskaber inden for selskabsret, regnskabs og revision¹³⁹. Her vurderer de hvad der bør være offentligt og hvad som ikke bør, samt hvordan man bør forholde sig til de allerede fortagende lempelser set i forhold til de europæiske regelsæt.

FSR mener, at man i erhvervslivet bør tage hensyn til interessenterne og deres behov for informationer omkring virksomhedens økonomiske forhold. Med hensyn til lempelsen er FSR modstander af at lempelsen af revisionspligten skal omfatte regnskabsklasse C, da de finder de usandsynligt at deres årsrapporter ikke er i for væsentligt grad over for de eksterne brugere heraf. Her tilføjes at man forsat bør analysere på de hidtidige lempelser i Danmark set i forhold til EU. De lempelser, som EU Kommissionen overvejer, harmonerer ifølge FSR ikke regeringens handlingsplan for risikovillig kapital. De danske virksomheder af denne størrelse er afhængige af deres investorer, hvorfor de som virksomhed har bedst gavn af at investorerne bevarer tilliden til markedet via fortsat adgang til troværdige informationer som bl.a. opnås via virksomhedernes årsrapporter.

I bilag 10 er flere af de europæiske lande gennemgået med henblik på at få et overblik over hvor langt man er i de respektive lande, for at danne et grundlag for hvorledes lempelsen er grebet an og hvad der anvendes af alternativer hertil¹⁴⁰.

¹³⁸ Artikel: Virksomheder vil beholde deres revisor af Frederik M. Juel, 10/4 2006

¹³⁹ www.fsr.dk, 29/8 2007

¹⁴⁰ Flere af de benyttede fakta er taget fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsens rapport som er tilbage fra 2006 samt tilsvarende rapporter fra Sverige og Norge

EU landene kan opdeles i to kategorier når det angår revisionspligten. De lande der ønsker en relativ høj kontrolindsats og dem som ikke gør. Frankrig og Tyskland¹⁴¹ hører til den førstnævnte kategori, dog uden at der afgives en revisionspåtegning i regnskaberne. De fører andre kontrolinstanser i stedet for, som sikrer et korrekt grundlag.

16.4 Sammendrag af perspektiveringen

Det vurderes som overordnet sandsynligt at hele regnskabsklasse B på sigt får mulighed for at fravælge revisionen, hvilket både vil medføre fordele og ulemper. Erfaringerne i de øvrige europæiske lande viser, at lempelsen ikke har været et problem, hvor revisionspligten gennem lang tid har været indskrænket til mellemstore og store virksomheder.

For at imødekomme en yderligere lempelse af revisionspligten bedst mulig, bør der opstilles en række alternativer til virksomhederne. En mulighed er at virksomhederne uddannes til selv at forestå regnskabsudarbejdelsen. Eller at dem der kan bevise at de har orden i sagerne skånes mens dem der har uorden straffes i form af lovpligtig revision. En tredje mulighed kan være at revisor afgiver en erklæring i form af review med mindre grad af sikkerhed. Mulighederne er mange og har alle fordele og ulemper.

Større virksomheder har ofte egen økonomifunktion og dermed de nødvendige regnskabsmæssige kompetencer, hvilket gør dem i stand til at udarbejde regnskaberne selv. Revisor bliver derfor udelukkende anvendt til at revidere og ved et fravalg vil det betyde store besparelser herfor.

For at imødekomme denne form for besparelse hos de mindre virksomheder, kan en lempelse af kravene til revision medføre dette i form af en ny revisionsstandard. Alternativt kan den anvendte regnskabspraksis ændres så kravene til årsrapporten lempes. Dette ses allerede i Tyskland.

En samlet overordnet vurdering viser, at landene der er medlem i EU alle går i samme retning. Langt størstedelen af virksomhederne i de lande, hvor der er lempet på revisionspligten, har fravalgt at lade sig revidere. Erfaringerne fra England viser, at grænserne for lempelsen i forhold til størrelsen af virksomhederne stiger over tid.

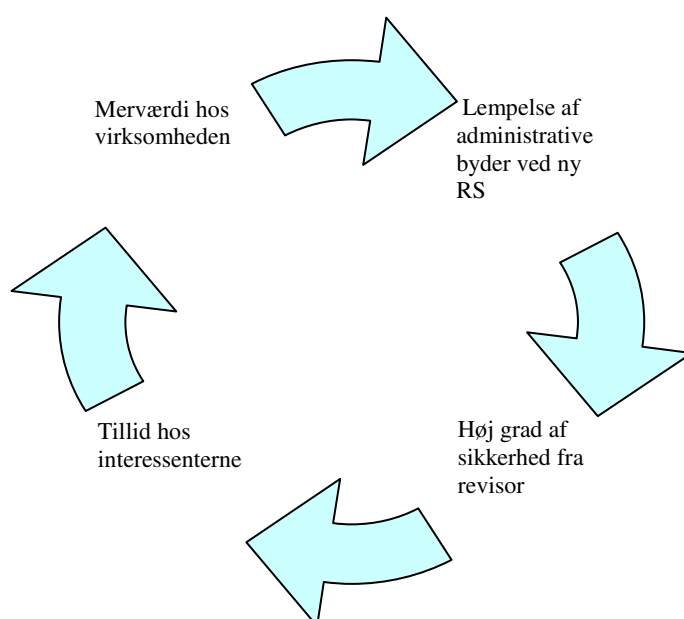
¹⁴¹ Artikel: Revision er et offentligt gode, Erhvervsbladet.dk, af Frederik M. Juel, 2/9 2005

Jeg synes, at man i beslutningen skal have kvaliteten af årsrapporten samt risikoen for øgede besvigelser for øje. Fremtiden vil først og fremmest afhænge af om en årsrapport aflagt i regnskabsklasse B skal påtegnes af revisor eller ej. Uden en erklæring vil alle kunne aflægge et regnskab. Dette indbyder til regnskabsfabrikker, som vil skabe usikkerhed hos interessenterne.

Jeg fornemmer, at bankerne holder fast i deres politik. Da de allerede har samarbejde mange af virksomhederne, vil de ved en forlængelse heraf, skulle forlange revision. Dette vil alt andet lige få mange virksomheder til at vælge revision, da de ikke har anden udvej.

Erfaringerne i EU er positive, men EU Kommissionen har en lempelse af revisionsstandarderne undervejs, hvilket jeg ser som en yderst positiv mulighed til, at tilgodese de administrative byrder. Således sparer virksomhederne samtidig med, at revisor har grundlag for en erklæring med høj grad af sikkerhed, som skaber tillid hos Interessenterne og i sidste ende merværdi hos virksomhederne.

Illustration af fremtiden (egen kreation)

LITTERATURLISTE

Bøger

- Andersen, Ib "Dataindsamling og Spørgeteknikker"
Forlaget Samfundslitteratur, 1. udgave 2006
- "Den skinbarlige virkelighed"
Forlaget Samfundslitteratur, 2. udgave 2003
- Barber, Bernard "The Logic And Limits Of Trust"
New Jersey, 1983
- Bøg, Kjeld Chr. og Kirtzner Lars "Professionsetik for revisorer"
FSR, januar 2007
- Christensen, Ørjan Jensen, Høj Hansen mv. "Revision – koncept & Teori"
Forlag FSR, 1996
- Elkjær, Jørgen Ravn og Hjulsager, Kristian "Årsrapport og virksomhedsanalyse"
Forlaget Thomson, 4. udgave, 2004
- Elkjær-Larsen, Jens Kristian "Troværdighed til Revision"
Forlaget Thomson, 1. udgave, 2002
- Elling, Jens O. "Årsrapporten – teori og regulering",
Forlaget Gjellerup, 2. oplag, 2003
- FSR "Revisionsstandarder, Revisionsvejledninger og Revisionsudtalelser"
FSR, januar 2008
- Füchsel, Gath, Langsted og Skovby "Revisor – Regulering & Rapportering"
Forlaget Thomson, 1. udgave, 2005
- Jensen, Anders Schweiz "Revisors afdækning af besvigelser"
Forlaget Thomson, 2007
- Langsted, Andersen og Christensen "Revisoransvar"
Forlaget FSR, 4. udgave, 1997
- Warming-Rasmussen, Bent "En etisk udfordring"
Forlaget Thomson, 2000
- "Revisor som offentlighedens tillidsrepræsentant"
Forlaget Thomson, 1. udgave, 2001
- "Revisors uafhængighed i dobbeltfunktionen"
Revision og Regnskabsvæsen nr. 1, 2001
- "Tillidsforholdet og forventningskløften mellem Brugeren af revisionsydelsen og den statsautoriserede revisor",
marts 1990
- Økonomi- og Erhvervsministeriet "Revisorlovgivningen – I internationalt perspektiv"
Beretning nr. 1478, oktober 2006

LITTERATURLISTE

Artikler

- Bendtsen, Bendt "Dygtighed gør det ikke alene"
Økonomi- og Erhvervsministeriet, Revision og Regnskabs, Nr. 2, februar 2003
- Brøndum, Rikke "10.000 virksomheder har fyret revisorerne"
Revision og Regnskabsvæsen, Nr. 5, 2008
- Buch, Lars og Andersen, Lotte Reduktion af revisionspligten"
Revision og Regnskabsvæsen, Nr. 6, 2006
- Dansk Industri "14 spørgsmål omkring revisionspligten"
www.di.dk, marts 2005
- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen "Fravalg af revision"
www.eogs.dk, 11-07-2008
- Juel, Frederik M. "Revision er et offentligt gode"
www.erhvervsbladet.dk, 02-09-2005
- " Skattechefer vil bevare revisionspligten"
www.erhvervsbladet.dk, 16-03-2005
- "Virksomheder vil beholde deres revisor"
www.erhvervsbladet.dk, 10-04-2006
- Kiertzner, Lars " Ændringer i ÅRL med fokus på ophævelse for små af revisionspligten virksomheder omfattet af regnskabsklasse B"
NTS, Nr. 2, 2006, side 84-90
- " Det danske forslag til ophævelse af revisionspligten for små af revisionspligten virksomheder omfattet af regnskabsklasse B"
NTS, Nr. 3, 2007, side 99-108
- Madsen, Allan "Fastholdelse eller fravælges revisionen?"
INSPI, Nr. 11, 2007, side 16-19
- Pontoppidan, Caroline Aggestam "Når revisionspligten avskaffades i Danmark"
BALANS, Nr. 2, 2007, side 31-35
- Regeringen "Noget-for-Noget"
Februar 2004
- Smidt, Tina Berggren "Ny formand for FSR"
Revision og Regnskabsvæsen, Nr. 6, juni 2008

Rapporter

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
- ”Rapport om revisionspligt for B-virksomheder (små selskaber)”, 2005
- Brancheorganisationen for revisorer, FAR SRS
- ”Den samhällseconomiska nyttan av revision”
www.farsrs.se
September 2007
- Grønbog
- ”Den Lovpligtige revisors rolle, stilling og ansvar i Den Europæiske Union”, 1996
- Regering., Sverige
- ”Statslig utredning”
www.regeringskansliet.se
april, 2008
- Svenskt Näringsliv
- ”Revisionspligten i små aktiebolag”
www.svensktnaringsliv.se
marts 2005
- Norges offentlige utredninger, NOU
- ”Revisionsjensplikten for små foretak”
OSLO, 2008

Afhandlinger

- Amadid Noreddine
- ”Indførelsen af RS 240 (ajourført) – og dens Betydning for revisionen”
December 2007
- Hansen, Mads og Jørgensen, Peter
- ”Procesorienteret revision og besvigelser”
December 2003
- Johansen, Brian og Wessel-Tolvig, Jacob
- ”Konsekvenser ved lempelse af revisionspligten For små og mellemstore selskaber”
Februar 2007
- Kristensen, Sanne og Nielsen, Nana
- ”Lempelse af revisionspligt og besvigelser – fra et Interessentperspektiv”
Maj 2008

Hjemmesider

www.deloitte.com
www.ec.europa.eu
www.eogs.dk
www.erhvervsbladet.dk
www.fsr.dk
www.ft.dk
www.kpmg.com
www.retsinformation.dk
www.skat.dk

Herudover er vedtagne love, bekendtgørelser, vejledninger mv. anvendt

Byggeklodsmodellen

Regnskabsklasse A

- Nettoomsætning 0-7 mio. kr.
- Balancesum 0-14 mio. kr.
- Antal ansatte 0- 10

Denne klasse omfatter virksomheder med personligt ansvar og små virksomheder med begrænset ansvar. Aflæggelse af årsrapporter er frivillige og udelukkende til virksomhedens eget brug.

Regnskabsklasse C¹⁴²

- Nettoomsætning 72-286 mio. kr.
- Balancesum 36-143 mio. kr.
- Antal ansatte 50-250

Omfatter store og mellemstore virksomheder. I denne klasse er der lige som for regnskabsklasse B lovpligtigt at aflægge en årsrapport. Denne klasse omfatter alle de større danske virksomheder, der ikke er børsnoterede. I denne klasse skelnes der mellem store virksomheder og mellemstore virksomheder. Der er således to under klasser i denne regnskabsklasse.

Regnskabsklasse D

Denne regnskabsklasse omfatter alle børsnoterede og statslige aktieselskaber¹⁴³ uanset størrelse.

Der stilles forskellige krav til de nævnte regnskabsklasser omkring hvad årsrapporten som minimum skal indeholde. Virksomheder følger den samme regnskabsklasse så længe de i to på hinanden følgende regnskabsår overholder to af de tre satte grænser.

Som en konsekvens af de tidligere administrative lempelser er grænserne i byggeklodsmodellen løbende blevet ændret, således at der stilles mindre krav til en større del af de danske virksomheder omkring

¹⁴² Ændring af grænser jf. juni 2008 lov nr. 516 af 17/6 2008

¹⁴³ Aktieselskaber ejet af et statsligt aktieselskab, som jf. AL § 2a indgår under regnskabsklasse D

deres regnskabsaflæggelse. Således vil flere danske virksomheder fremadrettet nu blive kategoriseret som B virksomhed frem for C virksomhed¹⁴⁴.

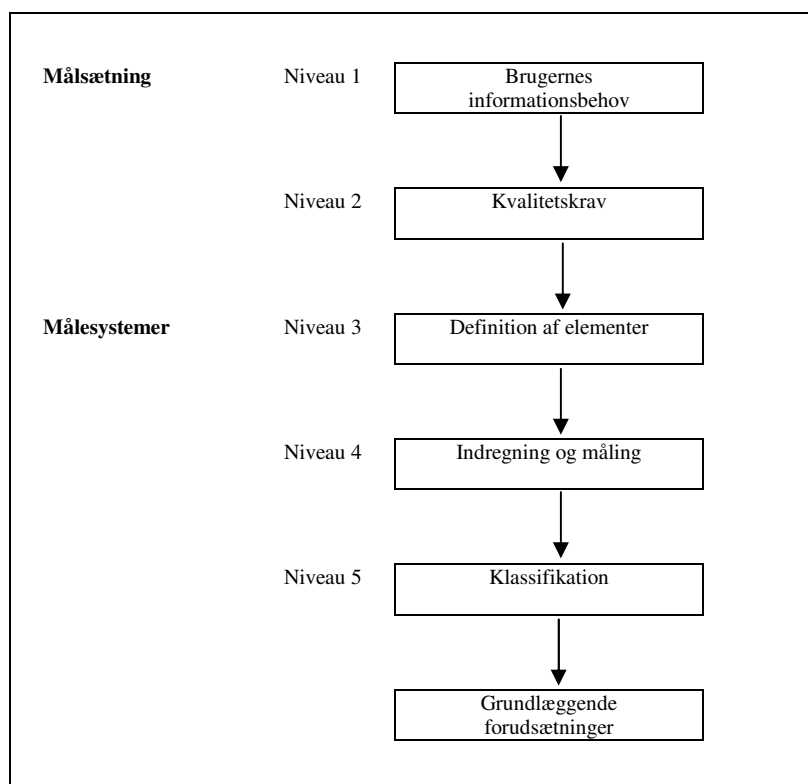
I denne analyse vil der blive lagt særligt vægt på regnskabsklasse B og fremtidens forventninger hertil. Forventningerne vil ses ud fra dels virksomhedernes synspunkt, fra revisors synspunkt, samt fra myndighedernes og de øvrige interessenternes synspunkt.

¹⁴⁴ Ændring til ÅRL 2008 § 7

Begrebsrammen

Begrebsrammen tilgodeser de respektive interessentgrupper og imødekommer deres formål med den offentlige aflagte årsrapport og dermed deres informationsbehov. Behovet vil oftest være af økonomiske og virksomhedspolitiske hensyn, samt for beslutninger i forhold til virksomheden¹⁴⁵. Formålet med begrebsrammen er for virksomhederne, at opnå størst mulig nytteværdi for brugerne af årsrapporten. Modellen nedenfor viser opbygningen af begrebsrammen med sine 5 niveauer. De vil kort blive gennemgået. Begrebsrammen ligger til grund for erklæringsopgaverne som jeg vil komme nærmere ind på i afsnit 7 omkring erklæringsbekendtgørelsen.

Figur A Begrebsrammen

Kilde: Elling, side 161

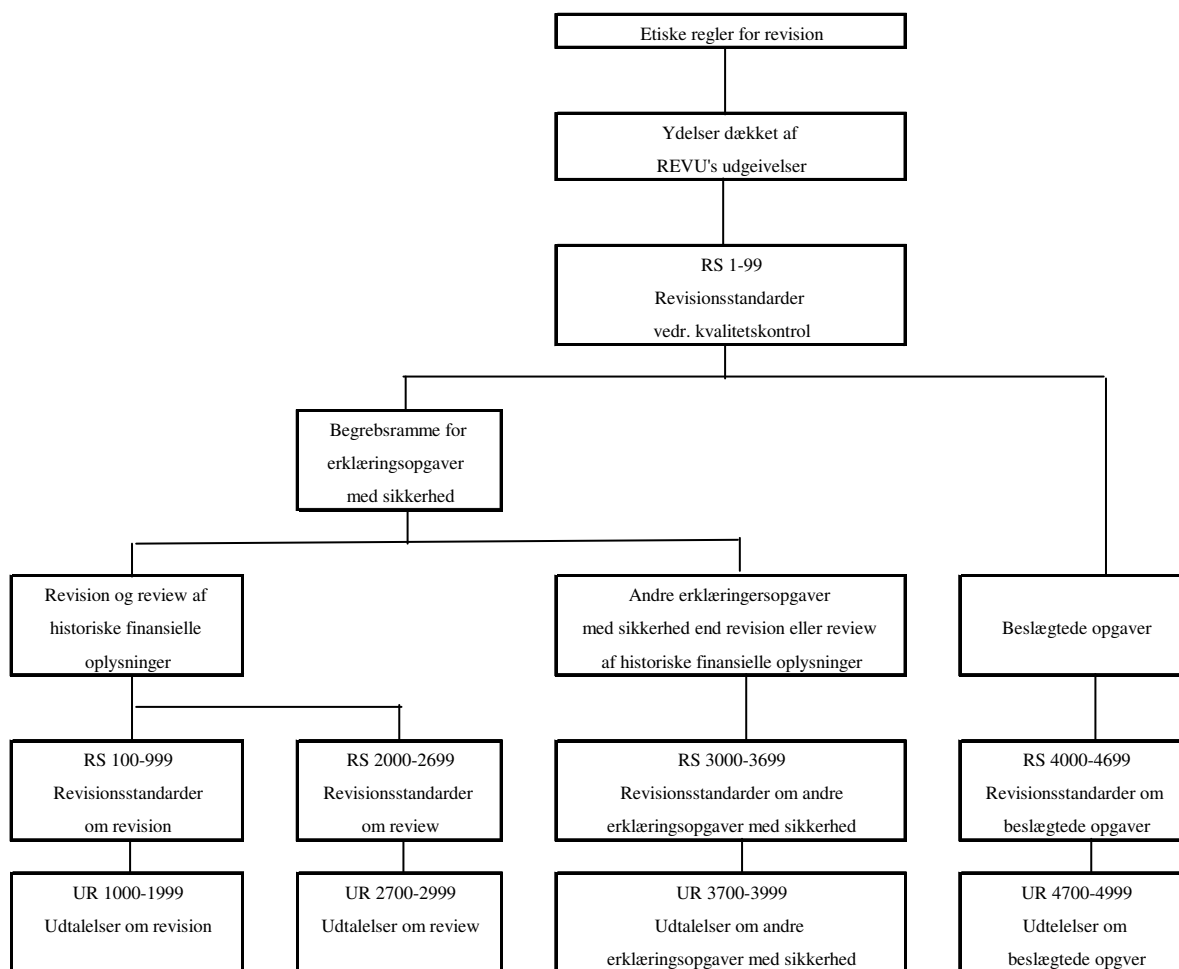
Målsætningen der gives for niveau 1 og 2 danner tilsammen grundlaget for revisors retvisende billede. De to niveauer tilfører årsrapportens brugere den bedst mulige nytteværdi¹⁴⁶. Niveau 3-5 udgør de krav der stilles i henhold til årsrapportens indregning og måling af regnskabet bestanddele. Begrebsrammen skelner jf. ”Revisor regulering & rapportering” mellem to typer af sikkerhed i relation til

¹⁴⁵ ÅRL § 12, stk. 2

¹⁴⁶ Dække interessenternes informationsbehov

erklæringsopgaver, nemlig høj grad af sikkerhed samt begrænset grad af sikkerhed. Det er ikke alle opgaver, som udføres af revisorer, der er omfattet af begrebsrammen for erklæringsopgaver.

Figur B Revisionsstandarderne

Kilde: "Revisionsstandarder", RS Forord, side 7

Begrebsrammen viser ovenfor sammenhængen af revisionsstandarderne i henhold til en erklæringsopgave. Denne har fokus på revisionspåtegningen i årsrapporten, da denne har den største betydning for offentligheden og dermed den største betydning for revisors tillid. Begrebsrammen sikrer at revisionen indledes og gennemføres ens for alle regnskaber i det alle revisorer skal anvende denne ramme, tilpasset den enkelte virksomhed efter dennes størrelse, risikoprofil og behov¹⁴⁷. Kravene i

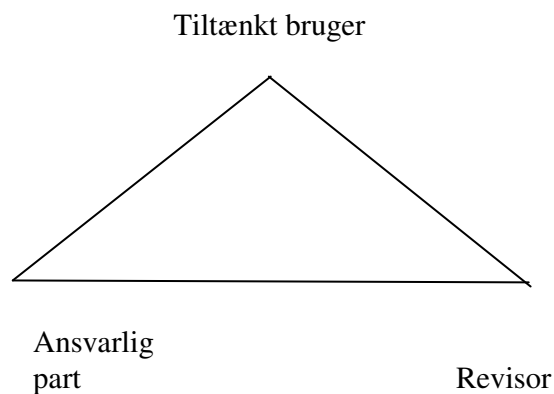
¹⁴⁷ Afsnit 4.2

begrebsrammen afgør formen og indholdet af regnskabet og er grundlaget for et fuldstændigt regnskab¹⁴⁸.

Begrebsrammen opstiller følgende elementer:

1. Trepartsforhold
2. Erklæringsemnet
3. Egnede kriterier
4. Tilstrækkeligt og egnet bevis
5. En skriftlig erklæring

AD 1 Trepartsforhold

Kilde: Revisor Regulering & Rapportering side 155

Som det fremgår af figuren er der i erklæringsforholdet tale om tre implicerede parter:

- Revisor

Revisor er i erklæringsforholdet en praktiserende revisor, som inden opgaven accepteres, skal sikre sig at den faglige kompetence er tilstrækkelig. Såfremt revisor ikke har den fornødne kompetence er det hans opgave at skaffe den via specialister inden for det specifikke erklæringsemne.

- Den ansvarlige part

Den ansvarlige part er den person, der er direkte ansvarlig for erklæringsemnet. Det er den ansvarlige part der er opdragsgiver over for revisor. Dette behøver dog i henhold til begrebsrammen ikke altid at

¹⁴⁸ RS 200, stk. 35

være tilfældet. Den ansvarlige part er oftest den der har ansvaret for et regnskab eller en anden erklæringsopgave. Som eksempel kan nævnes en bestyrelse.

- Den tiltænkte bruger

Den tiltænkte bruger er dem, som revisor henvender sig til i sin erklæring. Ifølge IFAC¹⁴⁹ er det ved, en revisionspåtegning virksomheden hvortil årsrapporten adresseres til, som ifølge de internationale standarder er aktionærerne eller bestyrelsen. I Danmark adresseres til aktionærerne. Dette strider lidt i mod de øvrige interessenters behov, da de ligeledes anses som brugere til den aflagte årsrapport.

AD 2 Erklæringsemnet

Der findes flere forskellige erklæringsemner og indholdet af erklæringerne kan have forskellige betydninger. Det er dog væsentligt, at det er muligt at indhente tilstrækkeligt og egnet bevis, der understøtter revisors konklusion.

AD 3 Egnede kriterier

Egnede kriterier er dem, som revisor anvender til at vurderer eller måle erklæringsemnet ud fra. Dette kunne eksempelvis være de grundlæggende forudsætninger¹⁵⁰, som skal være opfyldte fra revisors side ved en revision. Se skal så munde ud i at revisor afgiver en revisionspåtegning. De egnede kriterier skal være tilgængelige for de tiltænkte brugere, for på den måde at give dem mulighed for at forstå, hvordan erklæringsemnet er vurderet og målt.

AD 4 Tilstrækkeligt og egnet bevis¹⁵¹

Det er revisors formål at opnå tilstrækkeligt og egnet bevis for afgivelsen af en erklæring, således at grundlaget herfor ikke indeholder væsentlige fejl og mangler. Dette imødekommes gennem revisors arbejde med såvel revisions- som reviewopgaver.

AD 5 En skriftlig erklæring

Revisors erklæringsarbejde skal afsluttes med at revisor afgiver en skriftlig erklæring med en konklusion på det udførte arbejde, hvor revisor udtrykker erklæringsemnet og kriterierne. Revisor

¹⁴⁹ IFAC = International Federation of Accountants

¹⁵⁰ ÅRL § 13 såsom relevans, fuldstændighed, pålidelighed, neutralitet og forståelighed

¹⁵¹ RS 500

afgiver en erklæring med høj grad af sikkerhed i forbindelse med en fuldendt revision¹⁵² og med en begrænset grad af sikkerhed ved et fuldendt review¹⁵³.

Det er ledelsens ansvar at definere den regnskabsmæssige begrebsramme, som skal anvendes ved udarbejdelsen og aflæggelsen af regnskabet. Revisor skal derefter afgøre om denne er forsvarlig. Denne godkendes fra revisors side ved indgåelse af revisionsaftalen i henhold til RS 210.

Det gælder, som hovedregel, at revisor vælger hvorledes han ønsker at følge de danske revisionsstandarder, RS eller de internationale revisionsstandarder, ISA. Er han ved valg heraf, nødsaget til at overholde alle de for revisionen relevante standarder inden for samme grundlag. Det vil sige at vælges eksempelvis de danske revisionsstandarder, da skal disse følges til punkt og prikke og de kan således ikke suppleres med de i ISA gældende regler.

¹⁵² RS 700

¹⁵³ RS2400/2410

REVISIONSUDVALG FRR

1.9.2003

UDARBEJDET AF: PED

Side 1 af 2 sider

Beskrivelse af væsentlige forskelle i arbejdshandlinger
ved udførelse af henholdsvis revision & review mv.

Nr.	Arbejdshandling / Opgave	Revision	Udvidet Review	RS 910 Review
1	Grad af sikkerhed	> 95%	ca. 80%	60 – 65%
2	Revisionsmål / kontrolmål:	X	X	X
2.1	Værdiansættelse	X	X	X
2.2	Tilstedeværelse	X	X	(X)
2.3	Ejendomsret	X	X	X
2.4	Præsentation	X	X	X
2.5	Periodisering	X	X	X
2.6	Fuldstændighed	X	(X)	(X)
3	Løbende revision	X	-	-
4	Opgavens planlægning:	X	X	X
4.1	Planlægningsnotat	X	X	X
5	Opgavens udførelse:	X	X	X
5.1	Systemrevision / test af interne kontroller	X	-	-
5.2	Forespørgsler og analyser	X	X	X
5.3	Bilagskontrol	X	X	(X)
5.4	Gennemgang af Edb-anvendelse	X	X	X
5.5	Uanmeldt beholdningseftersyn	X	(X)	-
5.6	Saldomeddelelser	X	(X)	(X)
5.7	Varelagerkontrol	X	X	(X)
5.8	Engagementsforespørgsel	X	X	-
5.9	Bilbogs- & tingbogsoplysning	X	X	X
5.10	Kontrol af ledelsens overholdelse af formalia	X	X	-
5.11	Kontrol af opbevaring regnskabsmateriale	X	X	-
5.12	"Kontrol" af besvigelser	X	-	-
5.13	Regnskabsassistance	X	X	X
5.14	Kontrol af regnskabets form og indhold	X	X	(X)
5.15	Delkonklusion på væsentlige områder	X	X	X
6	Opgavens afslutning:	X	X	X
6.1	Hovedkonklusion på den udførte opgave	X	X	X
6.2	Revisors påtegning/erklæring	X	X	X
6.3	Revisionsprotokollat	X	-	-
6.4	Rapportering / oversigt over ikke rettede fejl	X	-	-
6.5	Ledelsens regnskabsberetning (ledelsens udtalelse)	X	X	X
6.6	Generalforsamling	X	X	-

Konstruktion af spørgeskemaet

Formålet med, at konstruere et spørgeskema, skal ses i forlængelse af min problemstilling hvor jeg ønsker at søge be- eller afkræftelse af mine besvarelser fra respondenterne. I medfør af min hovedproblemstilling ønsker jeg svar på; hvorledes lempelsen af revisionspligten vil påvirke de eksterne interessenters nytteværdi af årsrapporten samt hvorvidt revisors rolle er afgørende set i forhold til årsrapportens troværdighed.

Jeg ønsker med udgangspunkt i den bagvedliggende teori at undersøge hvorvidt forventningerne til revisor og revisors indflydelse på samfundet er i overensstemmelse med interessenterne til den eksterne årsrapport. I spørgeskemaerne beder jeg respondenterne¹⁵⁴ om at tage stilling til en række udsagn. De vil i flere henseender have mulighed for at uddybe deres svar og holdninger.

For at konstruere et spørgeskema kræves såvel teoretisk som almen baggrundsviden, denne viden skal give retningslinier for hvad der skal spørges til, hvem spørgsmålene er rettet til, hvordan spørgsmålene skal formuleres osv. Der henvises til teori afsnittet som danner det eksisterende grundlag for analysen.

At foretage en analyse der tager udgangspunkt i eget virke er ikke en ubetinget fordel, i det der kan være en række betænkeligheder herved. Den primære ulempe er at man som revisor søger bekræftelse af egne værdier og fordomme. Det skal hertil tilføjes at der kan være en stor fordel i at analysere eget hverv, da adgangen til data er lettere tilgængelig, ligesom respondenterne er en naturlig del af ens hverdag.

Spørgeskemaerne er udformet som et kvantitativt skema med mulighed for kvalitative kommentarer. Det besvares ved at der skal vælges ét kryds ved hvert spørgsmål, således at alle respondenterne er nødsaget til at tage stilling til alle spørgsmålene. Det er samtidig kun muligt at svare én gang på hvert spørgsmål, således undgås forvirring omkring enkelte respondents holdning til de enkelte spørgsmål. Disse lukkede svarkategorier er ligeledes nemmere at håndtere, kategorisere og siden hen analysere. Der er ved hvert spørgsmål 4-5 svarmuligheder, hvoraf det ene er neutralt, således at respondenterne vil have mulighed for at svare på alle spørgsmål, uden at tage stilling til om han er for eller i mod et givent udsagn. Ulempen ved denne skala er, at respondenterne ikke er nødsaget til at tage stilling til alle spørgsmålene, men kan nøjes med at klikke af i ”ved ikke” feltet.

¹⁵⁴ Revisorerne og virksomhederne

De indledende spørgsmål har fokus på respondenterne, med det formål at skabe øget interesse¹⁵⁵. Gyldigheden af besvarelsene kan være problematiske i det respondenternes individuelle opfattelse og forståelse for påvirkningerne i deres hverdag vil være forskellige. Endvidere er der mulighed for at respondenterne opfatter formuleringerne af spørgsmålene forskelligt. Fordelen ved at udsende spørgeskemaer er at respondenterne har mulighed for at svare i ro og mag og på den måde fundere over hvad der spørges ind til. Risikoen for misforståelser er dog større ved brugen af spørgeskemaer end ved eksempelvis interviews, da kropssprog er en vigtig part af kommunikationen.

Opbygning af spørgeskema

Udarbejdelsen af spørgeskemaet er foretaget med udgangspunkt i retningslinierne for udarbejdelse af postspørgeskemaer, også kendt som enguëtes-metoden¹⁵⁶. Der er udformet forskellige antal af spørgsmål i de to spørgeskemaer. Antallet af spørgsmål i skemaet er forsøgt begrænset, da der ifølge Ib Andersen er erfaring for, at alt over 30 spørgsmål medfører at viljen til at besvare falder væsentligt.

Der udsendes spørgeskemaer til to respondentgrupper med forskellige forudsætninger for at besvare disse, hvorfor spørgsmålene er tilpasset de to respondentgrupper. Modtagerne i de to respondentgrupper som består af henholdsvis revisorer og virksomheder er endvidere specielt udvalgte.

De revisorer der er udvalgt til at modtage spørgeskemaerne er valgt med udgangspunkt i deres uddannelse, således at der kun sendes ud til statsautoriserede og registrerede revisorer. Dette skyldes at min analyse undersøger revisionspligten på et hypotetisk plan, som ikke er relevant for en ansat revisor at tage stilling til. Virksomhederne er udvalgt med det udgangspunkt at de alle indgår som værende regnskabsklasse B-virksomheder, for hvem lempelsen før eller siden vil blive aktuel for.

¹⁵⁵ Kilde: Andersen, I., s. 209-213, 1999

¹⁵⁶ Andersen, I., s. 209-213, 1999

Revisor besvarelser

1. Hvilken uddannelse har du?

Statsautoriseret revisor 15

Registreret revisor 3

2. Hvor meget vil en lempelse af revisionspligten betyde for revisors arbejde?

Ingenting 3

Begrænset omfang 13

Stor betydning 0

Andet 1

Ved ikke 1

~~~ KOMMENTARER ~~~

vi laver meget lidt rigtig revision

Ydes ikke meget revision til B selskaber - hovedaktionærselskaber

Lavere erstatningsrisiko

Men afhænger dog af lempelsens omfang.

Med vores type af kunder vil vi fortsat fungere som "regnskabs- og økonomichef" for dem

Afhængig af porteføljesammensætning

Forudsat klienterne stadig benytter revisor

3. Forventer du, at Danmark vil følge de øvrige EU lande, hvor lempelsen omfatter alle B-virksomheder?

Ja 4

Ja, på kort sigt 3

Ja, på lang sigt 10

Nej, aldrig 1

Ved ikke 0

~~~ KOMMENTARER ~~~

Er politisk meldt ud, at dette forventes gennemført

4. Har du tænkt over hvilken indflydelse en lempelse vil have for revisors arbejde?

Ja 11

Nej 5

Ved ikke 2

~~~ KOMMENTARER ~~~

begrænset indflydelse, da vi ikke laver meget revision

Lavere erstatningsrisiko

I mange mindre virksomheder vil det ikke betyde den store forskel - under forudsætning af, at revisor stadig skal assistere/reviewe

mere fokus på rådgivning

Vores ansvarsområde bliver mere realistisk i.f.t. vores udførte arbejde

Afhængig af porteføljesammensætning

Lavere erklæringsrisiko:

De mindre klienter vil spare honorar

Jeg forventer at en lempelse får meget begrænset indflydelse for revisors arbejde.

5. Hvor stor konsekvens vil en lempelse få i din hverdag?

Ingenting	2
Begrænset omfang	15
Stor betydning	0
Andet	0
Ved ikke	1

Ingen har kommenteret

6. Hvordan mener du at revisionsfirmaerne bør imødekomme lempelsen af revisionspligten?

Fortsætte som tidligere	0
Satse mere på rådgivning	5
Sælge pakkeløsninger	0
Oplyse om mulige konsekvenser	5
Oplyse om lempelsens fordele og ulemper	8
Andet	0

Ingen har kommenteret

7. Hvor meget tror du en klient vil forstå i forskellen på en revideret og en "ikke-revideret" årsrapport?

Alting	0
Meget	1
Lidt	12
Ingenting	5
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

8. Hvordan bør revisor "sælge" varen?

Fortsætte som tidligere	1
Satse mere på rådgivning	3
Sælge pakkeløsninger	1
Oplyse om mulige konsekvenser	6
Oplyse om lempelsens fordele og ulemper	7
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

9. Nævn evt. alternativer til en revisor

Alle kan kalde sig revisor, så der er mange ! Der er ingen reelle alternativer til godkendte revisorer
Regnskabskonsulenter Bogholdere Skattekonsulenter
Dem der i dag kalder sig "bogholdere" vil nok overtage en del af de mindre selskaber, da en del er meget fokuseret på prisen, men dog stadig ikke selv kan udarbejde en årsrapport.
bogføringsfirmaer - overtager de mindre klienter
Avisbud, fårehyrde (andet kan de ikke finde ud af)
Køkkenbordsrevisorer og bogføringsbureauer med tilsvarende lavere kvalitet i leverede vare
Ingen med relevant uddannelse

---

10. Hvilke konsekvenser vil et fravalg af revisionen betyde over for revisors rolle?

Ingenting	4
Stor betydning	0
Mindre betydning	13
Ved ikke	1
Andet	0

Ingen har kommenteret

**11. Hvilke konsekvenser vil et fravalg få overfor eksterne interessenter?
- Overfor Banken?**

Ingenting	0
Stor betydning	10
Mindre betydning	8
Ved ikke	0
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

12. -Overfor SKAT

Ingenting	3
Stor betydning	5
Mindre betydning	9
Ved ikke	1
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

13. -Overfor kreditorer og samarbejdspartnere

Ingenting	1
Stor betydning	3
Mindre betydning	14
Ved ikke	0
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

14. -Overfor medarbejderne

Ingenting	10
Stor betydning	0
Mindre betydning	8
Ved ikke	0
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

15. - Overfor øvrige interessenter

Ingenting	5
Stor betydning	0
Mindre betydning	10
Ved ikke	3
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

16. Forventer du at man vil se flere review i fremtiden, hvor revisor afgiver en mindre grad af sikkerhed?

Ja, i høj grad	8
Ja, i mindre grad	10
Uændret	0
Nej, kun i mindre grad	0
Ved ikke	0

Ingen har kommenteret

---

17. Tror du at en mindre grad af sikkerhed vil betyde større kontrol hos SKAT?

- Ja, i høj grad 4
- Ja, i mindre grad 7
- Uændret 4
- Nej, kun i mindre grad 3
- Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

---

18. Tror du at en mindre grad af sikkerhed vil medføre mindre troværdighed over for eks. banker og kreditværdigheden?

- Ja, i høj grad 6
- Ja, i mindre grad 8
- Uændret 2
- Nej, kun i mindre grad 2
- Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

---

19. Hvad er din forventning til fremtiden?

- Uændret 0
- Lempelse som nu 1
- Større lempelse 8
- Fuld lempelse af B-virksomhederne 9
- Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

Virksomheds besvarelser

---

1. Hvor mange ansatte har i?

0-5	2
6-20	3
21-30	0
31-40	1
41-50	2
50 og derover	4

2. Hvor stor er jeres årlige omsætning?

0 - 100.000	0
100.001 - 500.000	1
500.001 - 1.000.000	1
1.000.001 - 5.000.000	0
5.000.001 - 20.000.000	3
20.000.001 - 100.000.000	6
100.000.001 og derover	1

3. Kender jeres virksomhed til muligheden for lempelse af revisionen af årsrapporten?

Ja, kender vi alt til	1
Ja, lidt	6
Ja, fra vores revisor	2
Ja, fra medierne	2
Nej, slet ikke	0
Nej, kun meget lidt	1
Ingenting	0

~~~ KOMMENTARER ~~~

revisor siger ikke aktuelt for os

4. Har jeres virksomhed taget stilling til hvad en lempelse af revisionspligten medfører?

Ja, i høj grad	0
Ja, i lille grad	3
Nej	9
Ved ikke	0

Ingen har kommenteret

5. Hvad er jeres holdning til på sigt at kunne vælge at fravælge revision?

Positiv	2
Neutral	3
Negativ	3
Ikke taget stilling	4
Andet	0

~~~ KOMMENTARER ~~~

Vi bruger revisor til en betydelig grad af rådgivning også.

---

6. Hvor ofte benytter I jeres revisor?

Kun i forbindelse med revisionen - 1 gang årligt	1
2 - 5 gange årligt	8
6 - 10 gange årligt	2
Hver måned	0
Flere gange om måneden	1
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

7. Vil I overveje et alternativ til revisionen, hvis det blev en mulighed?

Ja	2
Nej	4
Afhænger af mulighederne	6
Ved ikke	0

Ingen har kommenteret

---

8. Hvilken forventning har I til jeres revisor?

At årsrapporten bliver korrekt	3
At I modtager den nødvendige rådgivning	3
At jeres revisor kommer med optimale forslag	4
At I kan få den rådgivning i måtte søge	2
Andet	0

~~~ KOMMENTARER ~~~

Alle ovenstående

Vi forventer alle 4 svar

vi forventer at revisor agerer på alle de første fire spørgsmål

9. Hvad bruger I jeres revisor til?

Revision	1
Rådgivning	1
Revision og rådgivning	10
Skattemæssige problemstillinger	0
Øvrigt	0

~~~ KOMMENTARER ~~~

+ moms
+ skattemæssige problemstillinger
samt skat

---

10. Hvilken rolle spiller revisor i jeres hverdag?

Ingen	3
Stor rolle i det daglige	0
Stor rolle i perioder	9
Andet	0

Ingen har kommenteret

---

11. Hvad er revisors rolle i samfundet efter jeres opfattelse?

~~~ KOMMENTARER ~~~

At sikre troværdige og korrekte årsrapporter og skattegrundlag.
Myndighedernes forlængede arm ind i virksomhederne.
Rådgivning omkring regnskab og økonomi
Sikre at Erhvervslivet fungerer retfærdigt
At efterse at lovgivningen overholdes af virksomhederne.
Sikre at loven overholdes og der ikke sker misbrug af selskabet økonomi
at sørge for at virksomhederne overholder den gældende lovgivning
At hjælpe borgerne/selskaber med at efterleve den gældende lovgivning omkring regnskabsvæsen,
herunder skattemæssige problemstillinger.
Vagthund

12. Hvad er revisors rolle over for virksomheden?

At sikrer korrekt aflæggelse af årsrapporter og optimal skatteplanlægning.
Har faglig kompetence vi ikke har repræsenteret i virksomheden. Sikrer relevante love og regler er virksomheden bekendt.
det samme som ovenstående
Gør at Skat og Jeg som hovedaktionær har mere tillid til hvad vi siger
Rådgive virksomhederne om skattemæssige dispositioner
Fremad rettet udvikling og rådgivning
at sørge for at virksomheden overholder den gældende lovgivning på en måde som er optimal for virksomheden og dens ejere
ditto.
Rådgiver

13. Hvad ville en lempelse betyde for jer?

Ingenting	4
Muligheder for besparelse	5
Ved ikke	3

Ingen har kommenteret

14. Hvad anvender I jeres årsrapport til?

Ingenting	0
Kreditvurdering	6
Samarbejdsaftaler	1
Internt i virksomheden	4
Andet	1

Ingen har kommenteret

15. Hvad er jeres forventning til jeres årsrapport?

At den er retvisende	3
At den blot skal laves	0
At den er brugbar over for interessenterne	4
At den giver mulighed overfor jeres kreditvurdering	2
At den giver tryghed hos jeres kreditorer	2
At den gør jeres virksomhed til en mere attraktiv arbejdsplads	0
Andet	1

~~~ KOMMENTARER ~~~

den skal opfylde samtlige ovenstående behov

---

16. Vil der være konsekvenser ved valg af andre alternativer til revisionen?

Ja	4
Nej	3
Ved ikke	5

~~~ KOMMENTARER ~~~

Vi skal bruge et officielt dokument

17. Nævn fordele og ulemper ved brug af en revisor?

FORDELE: At få korrekte opgørelser og optimal rådgivning. ULEMPER: Ofte meget dyrt
 FORDELE: Bidrager til troværdigheden af virksomhedens informationer. Bidrager med kompetencer vi ikke har i virksomheden. ULEMPER: Ingen
 FORDELE: Officielt dokument opdatering af regler vedr. regnskab + skat + moms
 Dyre honorar Det kan ikke fravælges
 FORDELE: Skatterådgivning, hjælp ved virksomhedskøb. ULEMPER: Ingen
 FORDELE: Kompetencer
 FORDELE: undgår bøvl med told & skat samt forhåbentlig en optimering af virksomhedens indtjening ULEMPER: lidt dyrt

FORDELE: Regnskab er efter gældende lovgivning Udarbejdelse af skatteregnskab Vi har ikke selv kompetence til regnskabsopstilling. ULEMPER: Kun at det koster penge

FORDELE: Godkendelse fra "uafhængig" part. ULEMPER: Ekstra arbejde ifm. årsafslutningen

FORDELE: adgang til opdateret viden, samt sparring

18. Hvad vil forskellen være hvis jeres årsrapport ikke "gennemgår" en revision i forhold til nu?

Stor negativ forskel 1
 Stor positiv forskel 3
 Lille negativ forskel 1
 Lille positiv forskel 3
 Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

Forventer I at en "ikke-revideret" årsrapport vil få konsekvenser overfor?

19. Bank (kreditværdighed)

Ja 9
 Nej 3
 Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

20. SKAT (gennemgang/udtagelse)

Ja 8
 Nej 3
 Ved ikke 1

Ingen har kommenteret

21. Værdiansættelse (overfor omverdenen)

Ja 10
 Nej 2
 Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

22. Konkurrenter (rating og samhandel)

Ja 7
 Nej 5
 Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

23. Medarbejdere (arbejdsplads)

Ja 2
 Nej 10
 Ved ikke 0

Ingen har kommenteret

24. Øvrige konsekvenser

Ja 1
Nej 4
Ved ikke 6

25. Hvad forstår I ved revisors påtegning og dermed grader af sikkerhed?

Ingenting 0
Væsentligt 10
Ikke væsentligt 1
Ved ikke 0

26. Hvor meget vægter I revisors grad af sikkerhed?

Meget 7
Middel 4
Lidt 1
Ingenting 0
Ved ikke 0

27. Hvor meget vægter en mulig økonomisk besparelse angående en lempelse?

Meget 2
Middel 4
Lidt 4
Ingenting 2
Ved ikke 0

28. Hvordan vægter jeres virksomhed besparelsen kontra sikkerheden bag den udførte revision?

Meget 1
Middel 4
Lidt 3
Ingenting 3
Ved ikke 1

29. Hvilken forventning har jeres virksomhed til fremtiden?

Uændret 3
Mindre revision 4
Mere revision 3
Mindre review 0
Mere review 2
Ved ikke 0

Bank interviews

Karl-Johan, tareget manager, Nordea

Erik Særmark hos SydBank på Kgs. Nytorv

Henrik L. Bak, bankrådgiver Jyske Bank, Hellerup

1. Hvor stor betydning har jeres kendskab til virksomheden for jeres samarbejde?

Det har naturligvis en meget stor betydning. Først og fremmest en betalingsevnevurdering og en vurdering af deres kreditværdighed det har en stor indflydelse på samarbejdet. Ved erhvervsmæssige virksomheder har regnskabet en væsentlig betydning, men selvfølgelig har det personlige kendskab også en stor betydning. Det kan man ikke svare entydigt på, det kommer lidt an på hvad situationen er. Eksempelvis på nystartede virksomheder der jo ikke har noget regnskab, der er det selvfølgelig personkendskabet men også troværdigheden de fremlægger. Det er ikke bare ved kreditværdighed at kigge bagud, det er også at kigge fremad. Det drejer sig om personegenskaber, personlighed, lederegenskaber, fremsynethed og dynamik det spiller en stor rolle. Vi ser endvidere på budgetter – så godt som vi nu kan – og ser om de ser realistiske ud og om vi tror på dem ud fra det kendskab vi nu har til den pågældende branche

Det betyder selvfølgelig meget, det er altid nemmere for en bestående kunde at få en kredit/et engagement end fra en der kommer ude fra gaden. Kendskabet spiller selvfølgelig meget ind, især i denne her tid spiller det meget ind, da der går en masse lykkeriddere rundt som kommer ind og skal have nye kreditter.

Tider hvor vi kæmper om at få kunderne går vi også aktivt ud. Vi vil hellere selv finde kunderne end kunderne kommer til os. Så sætter vi os ind i den slags kunder som vi ønsker at have og sætter os ind i deres økonomi så vi lærer dem at kende. Så kendskabet spiller selvfølgelig meget ind så vi ved hvilke mennesker vi har med at gøre.

Det er afgørende, det har meget stor betydning. Det er næsten alfa omega kan man sige. Da Jyske Bank er blevet kategoriseret som en avanceret bank, går vi ud på baggrund af at vi ved hvordan kunderne er og med udgangspunkt i deres regnskaber, så har vi en karaktergivning på vores kunder. Som betyder –

alt afhængigt hvor god en karakter vi har givet vores kunder – at vores kapitalomkostninger bliver vægtet ud fra denne karaktergivning. En hovedparameter herfor er regnskabet.

Ved en dårlig karakter bliver kreditgivningen sværere, lidt op af bakke og dette vil da smitte af på renten.

2. Betyder revisionen af årsrapporten noget for jeres kreditvurdering?

Ja, det gør den, den har en stor rolle. Fordi i og med at bankernes lovgivning med et regelsæt omkring bankernes kapitalforhold, som blev ændret for et par år siden vedrørende Basel 2 regler. Det er ændret således at den reserve/egenkapitalsprocent som banken skal have som sikkerhed ved det enkelte udlån, nu er afhængig af den enkelte kundes kreditværdighed. Førhen skulle banken blot sikre sig at have en egenkapitalsprocent på 8% af udlånet. Det kommer nu an på en rating af den enkelte kunde, som igen er afhængig af hvilken model banken ønsker at anvende. Basel 2 modellen gælder for alle store danske banker – Nordea, Danske Bank, Jyske Bank og SydBank. De vil bruge en individuel vurdering af en virksomhed som grundlag for at kunne promovere kreditværdigheden samt vurdere hvor stor en andel af egenkapitalen skal reservere for den pågældende virksomhed. Det betyder derfor en utrolig stor rolle at regnskabet er retvisende. Dette gælder for de store virksomheder, for de helt små virksomheder vil det ikke have en stor betydning. Her kræves også for stort et arbejde i forhold til udbyttet heraf.

Folketingets udspil og de forventede nye grænser er meget afhængigt om disse kolliderer med det regelsæt som bankerne opererer med og har mulighed for at rate ud fra.

Ja, det gør den helt klart.

Ja, det er alfa omega for vores beregning af vores kunder. Vi skal jo være sikre på at de tal vi kreditvurderer ud fra er korrekte. Det kan vi jo kun hvis det er revisor udarbejdet. Så er der også en forsikring der dækker hvis tingene ikke er korrekte. Vi ser også tit at kunderne selv laver balancer som bliver korrigeret når de kommer ind i årsregnskabet. Så vi kan jo ikke have tillid til de ting der bliver indleveret uden de har været forbi en revisor, så det bliver troværdigt og retvisende.

3. Hvad er bankens syn på revisionspåtegningen?

Der lægges stor vægt herpå, da vi her kan se om der er kontinuitet. Det er da det første man skal læse hvis man er en ordentlig kreditmand. Det er det eneste sted man kan se om der er kontinuitet. Om man endvidere ændrer de anvendte regnskabsprincipper, det er også væsentligt at få med og det kan man ikke vide hvis ikke man læser de der revisionsrapporter. Årsrapporter anvendes jo både til beholdningsopgørelser men også opgørelser af indtjeningen.

Det er lidt svært at sige, for det er jo ikke alle der i dag laver et revisionsprotokollat og påtegningen i regnskabet er i mange henseender alt for teoretisk. Man er bange for at udtrykke noget negativt fra revisorens side, men det vil sige at vi selvfølgelig skal læse den og vi skal prøve at forstå hvad der ligger bag ved den. Men det er jo stort set kun hvis der har været manglende bogføring eller ulovligt aktionær lån at revisoren skriver noget om det i deres påtegning. Det skal virkelig være slemt før end der står noget om det i revisionspåtegningen, så jeg synes at revisionspåtegningen i dag er blevet alt for teoretisk og alt for meget afskrift efter de standarder som der bliver fastsat.

Pakker alt for ofte problemerne ind så kunderne ikke bliver sure på revisor over at de sender et forkert signal.

Ja, det er stort set kun de principper der er lagt til grund for regnskabet udarbejdelse at vi kan bruge til noget.

Hvad gør I så, beder I så om andre ting?

Det kan vi godt finde på hvis der er nogle situationer hvor vi er usikre over noget og jeg har da også bedt om et revisionsprotokollat. Det er dog ofte at vi ser at dette ikke bliver lavet mere hvorfor dette ikke altid er muligt for at få og nogle gange ønsker kunden ikke at udlevere det til os.

Hvad med hensyn til budgetter?

Det bruger vi meget, rigtig meget. Om de er reviderede kommer an på hvad situationen er og hvor stort engagementet er. Om hvis det er en kredit der primært hviler på budgetterne, så vil vi bede om at det er revisor der udarbejder disse. Hvis det er en mindre kredit hvor det hviler på kendskab til kunden, hvor det hviler regnskabet så vil vi ikke bede om det bliver revideret, fordi

vi kender kunden og ved de kan lave regnskabet selv. Det er da klart at i forbindelse med årsmødet når vi har fået regnskabet så kigger vi på udsvinget mellem de faktiske resultater og de budgetterede resultater og vender det med kunden. Hvis det viser sig at budgettet kun er lavet for at lukke munden på bankmanden så kan jeg ikke bruge det til noget. Det skal være realistisk og hvis der afviges fra budgettet forventes det også at kunden fortæller os dette undervejs. Vi forlanger den type af budgetter og er meget konsekvente med det på både små og store engagementer. Hvis vi f.eks. har nogle kunder der tidligere har haft likviditetsproblemer og de nu beslutter sig for at nu kører det, så kan det godt være at vi lige ved bede om at revisor lige kigger på det. Men det bliver jo ikke bedre af det, det er jo stadigvæk kundens tal, som revisor blot omformulerer. Det hvor det har den største betydning at revisor har været inde over det er i forbindelse med likviditeten. Der er revisor skarpere til at finde sammenhængen end hvis det er kunden selv. Kunden kan jo sagtens lave et resultatbudget og det kan revisor ikke gøre noget ved, men han kan sikre sig at resultatbudgettet er rigtig udtrykt likviditetsmæssigt, så vi kan finde den rigtige likviditet til kunden.

Jamen den skal være i orden. Det er klart hvis der står en anmærkning omkring eks. bogholderiet, så skal det selvfølgelig rettes op. Det vil vi så til hver en tid følge op på.

Jyske Bank er ved at få etableret en intern regnskabsfunktion som skal lægge alle vores regnskaber ind, så der bliver analyseret på disse på samme vis. Gennemgangen skal da foretages af specielt uddannede folk.

4. Såfremt et regnskab ikke har en blank revisionspåtegning, foretager I da yderligere handlinger?

Ja, som udgangspunkt ja. Afhængigt af hvor kreditværdig kunden er. Hvis kreditværdigheden og dermed egenkapitalsprocenten er høj og indtjeningen er fornuftig så er det måske ikke det vi lægger mest vægt på, men det er klart at når der er behov for yderligere lånekapital og indtjeningen ikke er i top, så er det præcis her vi er ekstraopmærksomme her på.

Der er et bredt spektrum af virksomheder med forskellige kapitalforhold. For godt kørende virksomheder bladrer vi måske bare årsrapporten igennem og så er det det. (trækker lidt på om forholdet til revisor er afgørende). Vi ser mere på om egenkapitalsprocenten er høj så er det ikke der man lægger kræfterne.

Vi undersøger ved kritiske og almindelige kunder hvorfor der ikke er givet en blank påtegning. For at undersøge hvad konsekvenserne heraf er.

Det kommer så an på hvad revisionspåtegningen siger og om det er noget der har betydning for os og for samarbejdet. I og med at 97-98% af revisionspåtegningerne er anmærkelsesfri er det meget sjældent at vi ser dette. Men når det sker er det typisk når der er tale om ulovligt aktionærlån. Det accepterer vi ikke, så bliver kunden bedt om at redegøre hvorfor og hvad der ligger til grund herfor. I nogle situationer har jeg selv sagt til kunden at du har præcis et år til at få det ulovlige aktionærlån væk og hvis det er der om et år er vi ikke sikre på at vi har råd til at samarbejde med dig længere. Selvfølgelig skal vi også vide hvorfor der er en anmærkning, det søger vi også at få en forklaring på.

Det er helt afhængigt af hvad der står i påtegningen og hvor graverende dette er. Vi følger op herpå ved at revisor f.eks. giver en erklæring på at tingene siden hen er rettet til.

5. Vægter I forskel i hvorvidt en revisionspåtegning er givet med forbehold eller supplerende oplysninger?

Bankerne reagerer uanset hvad, da ikke alle ved lige præcis hvad forskellen er. Det er ikke sort på hvidt men en gradbøjning med rigtig mange grader.

Nej, det tror jeg ikke vi gør. Vi vil falde over de afvigelser der er i forhold til standarden. Ser på den enkelte situation i forhold til kunden. Netop fordi vi er vant til at se den blanke påtegning, kommer der så et forbehold eller en supplerende oplysning så tror jeg at vi for vores vedkommende herinde vil de fleste medarbejdere falde over denne fordi den netop stikker af fra hvad vi er vant til at se. Så vil man spørge kunden på vores årsmøde/samarbejds møde. Det møde har vi hvert år, hvor alle engagementer bliver genforhandlet, typisk når regnskabet er aflagt. Så vil vi spørge indtil hvorfor ens revisor har skrevet sådan her.

Kan I godt finde på at tage kontakt til virksomhedens revisor?

Ja, men ikke bag om ryggen på kunden. Vi vil sige til kunden at dette her forstår vi ikke rigtig og kunden vil sige jamen det er revisoren der er skudt i hovedet, så siger vi okay jamen så ringer vi lige til revisoren og får en forklaring på det.

Det er mere et spørgsmål om hvilke forhold der gør sig gældende. Det er derfor mere et spørgsmål om hvor graverende er de ting der ligger til grund.

Det jeg synes der er vigtig er for eksempel omkring debitorerne, at der ikke ligger en masse dubiøse debitorer. Det er der vigtig at vurdere hvor mange pengebindinger den enkelte virksomhed har og hvor gode de er til at indkræve disse. Her spiller revisors vurdering også meget ind.

6. Beder I ofte om revisionsprotokollatet?

Beder vi tit om at få. Det er ikke standard, da hvis man beder om det så kræver det også at man læser dem. Så derfor er det unødigt at få dem hvis vi ikke har i sinde at bruge dem. Afhængigt af hvor kreditværdig kunden er jo større spørgsmålstegn man kan sætte ved egenkapitalsopgørelsen jo mere detaljerede oplysninger vil vi selvfølgelig bede om at få, herunder revisionsprotokollen. De viser noget om nøjagtigheden og rigtigheden i regnskabet og den bagvedliggende bogføring. Om det er troværdigt og om kontrolsystemerne fungerer. Det er vigtigt.

Ifølge bankens politik og forretningsgang så skal vi bede om det hver gang, men det er ikke altid at vi får det. Igen når vi har siddet med den samme kunde i rigtig mange år og vi ved at tingene sker på samme måde og der er orden i tingene så behøver vi det ikke.

Plus at I vel også kender revisoren?

Jo, vi kender både revisoren og kunden godt og vi er vant til at holde møde ude ved kunden og kan se at der er orden på det. I øvrigt har jeg indtryk af at hvis jeg kender kunden og de har styr og orden på det, jamen så kan det godt være at der er en ting, hvor der er en bemærkning i protokollatet vi kunne være interesseret i, men så ved vi samtidig at kunden er så ordentlig og seriøst at vi ved at de selv har taget action i det. Det kunne f.eks. være noget med en forsikring som revisor har fundet ikke er tegnet eller bør forøges eller der har været noget i forbindelse med en kontrolprocedure, så er det fint nok, så ved vi at der følges op på det.

Det afhænger lidt af hvor store virksomhederne er. Men altså vi vil jo gerne se det. Men ved et mindre engagement er det spørgsmål om det er værd at bruge ressourcer på at se det.

7. Hvor meget betyder det for jeres tillid til virksomheden at revisor er inde over?

Det betyder da utroligt meget. Uanset om der er revisor på eller ej så skal regnskabet afgives i henhold til regnskabslovene osv. men der er altså forskel på om der er revisor eller ej. Fordi en virksomhed uden videre kendskab til lovgivningen har ikke de samme forudsætningen for at aflægge en årsrapport som revisor har. Dette påvirker også at vi kræver for dem hvor der ikke er revisionspligt at revisor kommer ind over.

Det kommer an på hvem der er revisor. Det er ikke bare morsomt, hvor det er faktisk afgørende hvem der er revisor, for vi skal også have tillid til revisoren. I nogle situationer kan man fristes til at sige at vi har større tillid til kunden end vi har til revisoren.

Kan I da ikke sige det til jeres kunder eller anbefale dem at finde en anden revisor?

Jo, men så kan der så være årsager til hvorfor en kunde vælger at fastholde sin revisor. Så ønsker det heller at sætte en specialist på hvis de skal have lavet en særskilt opgave. Men det er da klart at der er meget meget stor forskel på revisoren og i nogle tilfælde synes vi det er en fordel at revisor er tæt på og i andre henseender vil vi sige at det er kunden vi kan li.

Hvad så hvis en kunde vælger at fravælge revisionen, vil I da godt kunne bevare tilliden til kunden uden at revisor et inde over?

Den type kunder laver nemlig ikke selv regnskabet, det er dem der har en regnskabsrevisor inde over. De laver regnskabet og sikre at regnskabet udarbejdes og stilles fornuftigt op. Men der ikke nogen skatterådgiver inde over, der er ikke nogen specialist inde over, de har ikke drøftet generationsskifte med kunden. Man tager ikke stilling til noget overordnet og den type af kunder har brug for en regnskabs revisor. Det er typisk mindre virksomheder men deres engagementer kan sagtens være store. Jeg har selv en mindre kunde som har et engagement hos os på 12-15 mio kr. hvor jeg flere gange har sagt til ham, helt ærlig kan du så se at få skiftet den der revisor. Der er for mange fejl i det. Kunden er her seriøs og tallene ser fornuftige ud, men skal have en revisor til at stille regnskabet op og det er her i tillid til at revisor er pæn og ordentlig der leverer det han skal, der bruger vi de hvor står vi rent regnskabsmæssigt. Det er her et spørgsmål til revisors egen selvkritik at han kan lave så mange fejl. Nogle af de store revisionskontorer også manglende selvkritik.

Så er vi sikre på at de tal vi får udleveret også er korrekte. Pga. vores tætte samarbejde med mange af revisorerne, kan vi jo også ringe til revisorerne afhængigt af vores tillidsforhold til kunderne. Dette kunne vi også sagtens finde på hvis der f.eks. ikke er givet en "blank" påtegning.

8. Er det din erfaring at de virksomheder der allerede i dag har muligheden for at fravælge revisionen benytter sig af denne?

Det ved jeg ikke – sidder ikke med det til hverdag.

Nej, det gør de ikke nej, det synes jeg ikke. Det man fravælger er måske mere omfanget af revisionen. Men vi får ofte er regnskab af revisor alligevel.

Er det så på review basis med en mindre grad af sikkerhed fra revisor?

Så er det på overblikbilledet ja – review.

Men jeg også at bankerne ikke er til sinds at slippe revisionen. Det tror jeg også at revisorerne i et vist omfang skal være glade for og at bankerne stadigvæk politisk set ønsker at få de regnskaber som de beder om at få revideret. I nogle situationer hvor der er lidt mere tynde engagementer hvorimod ved de mere sunde engagementer tager det mere afslappet. Det kommer an på hvordan vi er dækket af.

Men relevant for din opgave det er vores nye kapitalkrav i bankerne, hvor at flere af de største danske banker kører Basel reglerne, Basel 2 reglerne. Der laver vi en individuel rating af alle kunderne og der indgår regnskabsanalysen som et væsentligt punkt så hvis bankerne ønsker at følge Basel reglerne om kapitalkravsdekning så skal der foreligge et revideret regnskab. For at sikre sig at bankerne for ratet deres kunder mest optimalt og hvis så vil det reviderede regnskab indgå som et væsentligt element i ratingen. Gælder alle virksomheder så det kommer ikke an på om det er en stor eller en lille virksomhed. Det afhænger af kundens evne til at agere markedet. Det giver sig så udtryk i form af regnskabsanalysen og i form af en styrkeprofil i form af hvordan kontoforholdet er passet. Så jeg kan sagtens have en lille kunde med et lille engagement som er højt ratet. Og modsat en større virksomhed med et stort engagement som er lavere ratet.

Alt sammen til internt brug for banken.

Generelt ser vi kun reviderede årsrapporter, så hvem der fravælger revisionen kender vi ikke så meget til. Vi ser det kun ved rent indlån.

Jeg tror ikke fremadrettet på at man vil fravælge det – det tror jeg ikke! For dem der allerede har aftalt lån, vil jo fortsat forlange at se de regnskaber. Det er for stor en risiko at løbe hvis grundlaget ikke er revisorudarbejdet.

9. Hvordan forventer du at banken vil ændre sine forretningsgange som følge af lempelsen?

Jeg tror ikke vi vil ændre vores forretningsgange fordi jeg tror vi vil foretage det vi hele tiden har gjort. Vi skal fortsat leve op til Basel 2 kravene. Det er Finanstilsynet der i sidste ende skal godkende vores måde at foretage en kreditværdighed af vores kunder. Basel 2 er relativt nyt (første år i år). Det er en glidende overgang/en indkørselsfase og det er først når Finanstilsynet har været på besøg at de enkelte banker vurderes. Det kræves at der ligger noget ordentligt materiale til grund for rating modellerne for eller kan de ikke anvendes.

Banken har ikke i sinde at lempe kravene til deres kunder og samarbejdspartnere. De ønsker ingen politiske signaler. Såfremt en virksomhed ikke vil lade sig revidere så vil banken som udgangspunkt kræve at kunderne skal stille mere til sikkerhed overfor banken og derved hæfte personligt, hvilket de færreste ønsker at gøre. Vi har i sinde at bede dem udfylde en kautionserklæring som får de fleste til at vælge revisionen frem for dette. Så vi forventer ikke at ændre vores procedure, det er op til kunden selv hvordan vi skal gribe det an. Og dette afhænger igen til vores tillid til såvel kunden som den tilknyttede revisor.

Umiddelbart tror jeg ikke at banken vil ændre vores krav om at vi skal have revisor arbejdet regnskab. Det samme gælder så vi ser nye tiltag fra kunderne, jamen så beder vi om at det er revisor udarbejdet. Så kan vi også bedre se at der er sammenhæng i tingene osv.

Vi er godkendt som avanceret bank og det betyder at vi følger Basel II reglerne, hvor der er et hav af punkter der skal opfyldes, herunder en revideret årsrapport.

10. Har jeres bank en strategi for hvordan I vil kreditvurdere en regnskabsklasse B-virksomhed i fremtiden, såfremt denne kan fravælge revisionen?

Bankerne må gerne opstille et regelsæt til at imødekomme lempelsen, som Finanstilsynet så skal ind og godkende og ellers kunne man forestille sig at de spiller ud med tilpassede retningslinier såfremt dette bliver aktuelt. Bl.a. angående hvor meget vægt man må og bør lægge på et regnskab der ikke er godkendt af revisor. De kommer med gode råd og anbefalinger. Vi anvender Basel 2 som dokumentation over for Finanstilsynet således at vi kan vurderes virksomheder med en egenkapitalprocent under 8% med udgangspunkt i årsrapporten.

Nej, forventer ikke det bliver aktuelt.

Vi kræver et decideret erhvervssamarbejde med vores kunder, vi tillader ikke blot at oprette en transaktionskonto, da vi så ikke har nogen form for sikkerhedsstillelse.

Idet vi er under Basel reglerne vil jeg tro at vi fortsat skal fastholde en revideret årsrapport som grundlag. Dog kan engagementet være så lille at det er fuldstændigt afdækket af private aktiver.

Vi beder allerede i dag på næsten samtlige af vores selskaber om at de skal hæfte personligt. Så udtrykker de ligeledes for os at de tror på projektet, når de selv er med til at hæfte. Det giver os en vis form for sikkerhed. Vi gør det allerede i meget stor grad. Vi har en fælles hæftelse.

11. Vil lånevilkårene ændres som såfremt en virksomhed fravælger revisionen?

Ja, man kan forestille sig at man kan kræve lidt mere i rente eller at man som sikkerhed over for bank kautionerer personligt såfremt man ikke kan forelægge den nødvendige dokumentation. Så enten sikkerhed ellers andre priser.

Kommer igen helt an på vores kendskab til kunden og om de er villige til at hæfte personligt og stille sikkerhed overfor banken som en garanti.

De fastsættes allerede på baggrund af den karaktergivning vi giver den enkelte virksomhed. Rentesatsen afhænger ligeledes heraf.

12. Er jeres kreditvurdering branchebestemt?

Ja, da vores nøgletals beregninger er branchebestemt. Således er vores vurdering branchebestemt.

Ja, vi siger som hovedregel nej til ejendomme. Uanset markedet så tager vi kun en lille del af ejendomme ind, da det er alt for risikofyldt. Vi modtager løbende branche analyser og vurderer hvor nuværende og kommende kunder ud fra sådan en betragtning.

Ja, men ikke i forhold til nogle bestemte brancher.

13. Kan man forestille sig at I vil kræve revision, selvom dette ikke er lovpligtigt?

Ja, det gør vi allerede ved selvstændig erhvervsdrivende. Det gør vi især når det begynder at knibe, ved manglende indtjening og egenkapitalen går ned, så begynder vi at stramme til og stille krav. Dem har vi en del af og de er jo helt unden for kategori i forhold til revisionspligten. Dette kan eksempelvis være et større landbrug hvis vi forlanger revision.

Dette vil også gælde for de større virksomheder på sigt såfremt disse lempes for pligten til revision.

Sagtens!

Ja, helt bestemt.

14. Er du enig i lovgivers beslutning om at lempe revisionspligten yderligere?

Nej. En yderligere lempelse vil for det første betyde mere arbejde for bankerne og for det andet gøre udlånene mere usikre.

Nej.

Nej

15. Hvad ser du som alternativ til revisionen? Er review et muligt alternativ?

Kun i en vis udstrækning. Man må som långiver skaffe så meget materiale som man kan og forsøge at få en overbevisning og ellers søge supplerende i form af budgetter eller udtalelser og årsrapporter.

Hvad er dit syn på besvigelser som følge af lempelsen af revisionspligten?

Virksomheder i knibe vil benytte muligheden for at male et pænere billede. Man skal her ind og vurdere fortigelse i forhold til løgn og se på om forskellige poster er opgjort korrekt. Jeg har ikke noget entydigt svar andet en at uden kontrol vil vi opleve mere snyd.

Jeg ser umiddelbart ikke noget alternativ. Men kunne forstille mig at der kom et form for et tilsyn som kontrollerede at alt foregik på rigtig vis lidt lige som Finanstilsynet.

Allerede som vi ser det i dag er den eksterne regnskabslæser dårligt stillet, da regnskabet ofte ikke viser den hele sandhed og poster nemt kan skjules under andre poster.

De bankansatte har også meget forskellige regnskabs kendskab og erfaring med hvordan man læser dette, hvorfor grundlaget sommetider ikke er fungerende.

Jeg ser ingen alternativer, jeg ser kun at vi fastholder revisionen for at opnå det bedste grundlag og overbevisning.

SKAT interview**1. Hvad er SKAT's syn på lempelsen som vi ser den i Danmark i dag?**

Vi har den holdning, at vi fortsætter ud fra det grundlag der er, fra revisors side, således at vi arbejder i forlængelse af det grundlag der foreligger alt afhængigt af om der er foretaget revision eller ej. Er der foretaget revision fortsætter vi som følge af dette, er der ikke foretaget revision må vi grave et spadestik dybere. Så skall vi bruge lidt flere ressourcer, som Folketinget må sørge for, hvis de vil lempe pligten til revision yderligere. De må give hvad der skal til, hvis de ønsker den samme effekt af vores indsats.

Denne betragtning er der allerede arbejdet med, idet den første lempelse til at starte med lagde op til at man dengang foreslog at lempe alle B-virksomheder i første huk. Det blev i 2005 diskuteret hvorvidt man turde tage det fulde step og man regnede på hvor meget dette ville koste. Dengang bestod arbejdsgruppen af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, SKAT, Politiet, Brancherådet mv. Rapporten fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fra 2005 blevet skrevet af denne arbejdsgruppe ud fra de tanker der lå bag diskussionen og argumenterne for og imod.

(Eva Jochimsen har sammen med Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skrevet kapitel 8 i denne rapport som omhandler SKAT)

2. Hvorledes er SKAT's procedurer ændret som følge af denne lempelse?

Vi er vant til at håndtere virksomheder der ikke er reviderede, så derfor har vi allerede procedurer for ikke-reviderede virksomheder. Nu er vi lige i en skæring hvor vi samtidig har ændret strategi, hvilket gør at det er svært at se sammenligning mellem tiden før og tiden nu. Idet vi nu arbejder fortrinsvist med forebyggelse frem for opdagelse. Tidligere foretog vi en traditionel skatterevision, hvor vi valgte ud og kontrollerede for at lave resultater herudfra. Den nye strategi er simpelthen at vi først og fremmest skal undgå at der bliver lavet fejl. Dette gøres ved vejledninger til virksomhederne og ved i høj grad at prøve at fortælle dem om reglerne. Endvidere arbejder vi sammen med brancher og revisorerne for at finde frem til hvor fejlene sker, så vi sammen bedre undgår disse. Således kan de virksomheder som kan læse og forstå reglerne lave nogle rigtige selvangivelser. De virksomheder der har brug for hjælp får hjælp og de virksomheder der ikke kan og ikke vil, det er de virksomheder vi bruger vores kræfter på.

3. Er du enig i lovgivers beslutning om at lempe revisionspligten yderligere?

Vi er ikke i mod at give lempelser. Det man må gøre sig klar er de konsekvenser det medfører. Hvorledes det spiller ind over for det provenu vi kan levere sikre..

Det er ikke noget odiøst i, at der ikke er foretaget revision for vores arbejde. Det kan selvfølgelig være en indikator, der gør, at den virksomhed lige får det til at vippe frem for en anden. Revisionen kan gøre en forskel, men kun som en faktor blandt mange!

4. Hvor meget vægt lægger SKAT på revisoroplysningerne i selvangivelsen?

Vi udvælger i højere grad ud fra regnskabsoplysningerne i selvangivelsen. Her er blandt andet spørgsmål omkring revision og hvordan revisor har forestået revisionen. Spørgsmålet om hvorvidt revisor har revideret regnskabet, dette vægter kun i forholdet ca. 1:60i vores samlede vurdering. Det skal ses samlet i forholdet til de øvrige faktorer der spiller ind. Det vægtes som en del blandt flere faktorer, det er et helhedsbillede - en samlet risikovurdering.

5. Hvad foretager I såfremt der ikke er givet bistand fra revisor i selvangivelsen?

Det der er vigtigt hos os er, at nystartede virksomheder kommer godt fra start. Vi ved godt at det kan være svært at drive virksomhed med mange regler. Derfor prøver vi at tage kontakt til nystartede virksomheder, da det er svært at vurdere om den enkelte virksomhed har kontrol over opgaven eller de har brug for hjælp. Erfaringer viser at det er godt at have en revisor. Det lægger vi ikke skjul på, det kan være en stor hjælp. Med lempelserne, vil de fleste nystartede virksomheder ikke have pligt til revision.

6. Skelner I her mellem statsautoriseret og registreret revisor – hvorfor?

Tillid betyder meget og vi vurderer den enkelte revisor og revisionsfirmaet, som vedkommende repræsenterer. SKAT har kendskab til størstedelen af disse på et eller andet stadie. Der kan både være en dygtig og en dårlig statsautoriseret revisor. Vi får et indtryk når vi dykker ned i materialet og ser hvor stor tillid vi kan vægte ud fra den påtegning der er.

Vi skal prøve at fortsætte ud fra revisors arbejde og derfor er vi nødt til at se på hvor god en revisor, der har været på.

7. Såfremt et regnskab ikke har en blank revisionspåtegning, foretager I da yderligere handlinger?

Det er klart at der er flere karakterer af denne i forhold til en blank påtegning, som da vægter mere i det samlede helhedsbillede. Den vægter forsat 1 til 60, uden at man kan sige at alle faktorer vægter lige meget, da det afhænger af hvordan de enkelte forhold vejes samlet set.

8. Vægter I forskel i hvorvidt en revisionspåtegning er givet med forbehold eller supplerende oplysninger?

Det er selvfølgelig også med i nøglerne. Supplerende oplysninger er jo ikke et forbehold. Problemet hos SKAT er at revisorerne ikke altid er ret dygtige til at sætte krydset i den rigtige rubrik i selvangivelsen. Det ses at de skriver forbehold uden der er noget forbehold. Det er ikke så smart. Der skabes unødigt opmærksomhed omkring virksomheden, hvis man sætter krydset forkert. Vi er begyndt at teste hvor dygtig man er til at afkrydse. Men det er ikke den eneste faktor, selvom vi selvfølgelig skal teste brugen af rubrikkerne, så arbejdet på sigt kan optimeres.

9. Beder I ofte om revisionsprotokollatet?

Ja, det er faktisk ret almindeligt at vi gør det, men først når man er udvalgt. Det er for at teste omkring hvad der ligger til grund i forhold til ledelsen og bogføringen.

10. Læner I jer 100% op af oplysningerne i selvangivelsen eller hvor ofte foretager I stikprøver til årsrapporten?

Vi vurderer ud fra en række faktorer og vurderer således virksomhedens risikoprofil. Vi vurderer blandt andet på om de indberetter og betaler skatter og afgifter til tiden. Endvidere ser vi på regnskaber, moms, afgifter, indkomstskatter og kontrolresultater 3 år tilbage i tiden og vurderer således risikoen som summen af problemer. Der foretages på baggrund heraf en overordnet risikovurdering for samtlige virksomheder. Disse tager udgangspunkt i regnskabsoplysningerne på selvangivelsen. Dem der så ikke skal udfylde disse, der har vi stadigvæk momstal mv. herpå.

11. Hvor meget betyder det for jeres tillid til virksomheden at revisor er inde over?

Der er større tillid til grundlaget, når der er foretaget revision. Dette letter vores arbejde, så det er en andet grundlag vi skal tage udgangspunkt i, hvis revisor ikke er inde over.

12. Er det din erfaring at de virksomheder der allerede i dag har muligheden for at fravælge revisionen benytter sig af denne?

Mange har beholdt revisionen uden de behøver den efter loven. Vores indtryk er at en professionel bestyrelse vil foretrække revision, da de derved frasiger sig ansvaret. Jeg ser og hører endvidere, at kunderne sommetider ikke forstår, at hvis man fravælger revision, så behøver man ikke at fravælge assistance og rådgivning. Kunder har svært ved at skelne. Revisoren bør derfor være bedre til at tydeliggøre hvad assistance og review kontra revision betyder, og ikke mindst hvad et fravalg vil få af konsekvenser.

13. Hvordan forventer du at SKAT vil ændre sine forretningsgange som følge af en yderligere lempelse af revisionspligten?

Sommetider tester vi om det hele nu er som vi tror ifølge risikovurderingen i de forskellige virksomheder. Således tager vi et par stikprøver hos dem hvor vi regner med at det er i orden, for at sikre, at det fortsat er som vi tror. Således sparer vi ressourcer på de virksomheder, som gør det rigtigt.

14. Har SKAT lagt en strategi for hvordan I vil ligne en regnskabsklasse B-virksomhed i fremtiden, såfremt denne kan fravælge revisionen?

Vi ønsker at opnå den samme sikkerhed som hidtil, hvilket uden revision vil kræve ekstra ressourcer. Vi skal ind og vurderer samlet set ud fra virksomhedens adfærd.

15. Vil grundlaget for jeres ligning ændres såfremt en virksomhed fravælger revisionen?

SKAT udgiver en officiel indsatsplan hvor vi beskriver, hvad vi sætter os for på forhånd for det kommende år. Risikovurderingen vil tage højde for de ressourcer der er til rådighed afhængig af hvor meget SKAT skal foretage i fremtiden, og alt efter hvor dybt de skal grave. Formålet med selvangivelsen og udfyldelsen heraf er at overvåge den enkelte virksomhed, men den er ikke det eneste grundlag for SKATs arbejde.

16. Er jeres udvælgelse/stikprøver branchebestemt?

Vores udvælgelse kan suppleres ved at foretage særlige undersøgelser af specifikke brancher, som vi så risikovurderer. Som eksempel kan byggebranchen udtages hvor man lægger vægt på de virksomheder der har underskud år efter år. Så kan vi veje særundersøgelsen sammen med den overordnede risikovurdering.

17. Kan man forestille sig at I vil kræve revision, selvom dette ikke er lovpligtigt?

SKAT kan kræve at der foreligger et grundlag til brug for selvangivelsen.. Således kan SKAT forlange, at en revisor assisterer hertil på kundens regning, såfremt der ikke er udarbejdet et regnskab til grund for selvangivelsen. Regelen har hjemmel i Skattekontrolloven kap. 1 (§3D).

18. Hvad ser du som alternativ til revisionen? Er review et muligt alternativ?

Review er ikke ressourcebesparende for SKAT, da grundlaget ikke er kontrolleret og derfor fortsat skal graves et spadestik dybere.

Indkomståret

Skattemyndighed

Navn og adresse

2008

Selvangivelse for aktieselskaber m.fl.

Blanketløbenr.	CVR-/SE-nr.	
Virksomhedsform	Administrationsselskab CVR-/SE-nr.	
Bilag	KMNR.	SELMNR.
Erhvervsområde		
Sidste indsendelsesfrist	Antal dage for sent	
	010	

Husk TastSelv på www.skat.dk
i Virksomhedssøjlen under TastSelv

Regnskabsperiode:	Forbh. skattemyndigheden	Beløb i kroner	Felt nr.
Skattepligtig indkomst før fradrag af underskud fra tidligere indkomstår			003
Skattemæssigt underskud, fremført fra tidligere indkomstår anvendt i året			016
Skattepligtig indkomst			085
Underskudsaldo ultimo til modregning i fremtidig skattepligtig indkomst			086
Tabssaldo ultimo efter aktieavancebeskatningslovens § 8 og § 9A			087
Tabssaldo ultimo efter ejendomsavancebeskatningslovens § 6			088
Tabssaldo ultimo efter kursgevinstlovens § 31			180
Genbeskatningssaldo, jf. selskabsskattelovens § 31B, stk. 2, jf. § 31A, stk. 10 (International sambeskatning)			181
Genbeskatningssaldo, jf. Lov nr. 426 af den 6. juni 2005 § 15, stk. 8 og 9 (Skyggesambeskatning)			091
Erhvervet dansk udbytte (brutto) uden indeholdelse af udbytteskat i indkomståret*			095
Erhvervet dansk udbytte (brutto) med indeholdelse af 18,48% udbytteskat i indkomståret*			096
Erhvervet dansk udbytte (brutto) med indeholdelse af 16,5% udbytteskat i ind- komståret*			093
Erhvervet dansk udbytte (brutto) med indeholdelse af 28% udbytteskat i indkomståret*			094
Erhvervet udenlandsk udbytte (brutto) i indkomståret			019
Lempelse udenlandsk skat			024
Sumkontrol (forbeholdt skattemyndigheden)			059
Tilhører selskabet kredsen af skattepligtige omfattet af skattekontrollovens § 3 B om kontrollerede transaktioner, jf. vejledningen		☐ Ja	067
Overstiger de samlede kontrollerede transaktioner 5 mio. kr. i indkomståret? Hvis ja skal blanket 05.021 udfyldes		☐ Ja ☐ Nej	068
Har selskabet kontrolleret gæld og overstiger forholdet mellem fremmedkapital og egenkapital 4:1, jf. selskabsskattelovens § 11?		☐ Ja ☐ Nej	037
Selskabets udloddede udbytte på grundlag af indkomståret 2008 inkl. ekstraordinær udlodning	Beløb		038
Heraf udbytte af egne aktier på grundlag af indkomståret 2008 inkl. ekstraordinær udlodning, egne aktier	Beløb		
Selskabet indgår i sambeskatningsforhold, hjælpeskema 05.027 kan hentes på www.skat.dk		☐ Ja	
Attesterede aftaler om medarbejderaktier mv. efter ligningslovens § 7 H		☐ Ja	

* Bemærk, at hele udbyttet (100%) skal selvangives uanset eventuelle forlods tilbagebetalinger jf. selskabsskatteloven § 29D eller § 29E stk. 2. Ved sambeskatning medtages også de sambeskattede datterselskabers udbytte på administrationsskabets selvangivelse, også ved udlodninger indbyrdes.

Opgørelse af skattemæssigt underskud

Beløb i kroner

Ubegrænset fremførelse

Saldo primo

Anvendt i året (beløbet indgår i forsiden, felt 003)

Tilgang (årets underskud fra forsiden, felt 016)

Saldo ultimo (overføres til forsiden, felt 085)

Regnskabsoplysninger (sæt kryds)

Felt nr.

Er selskabet fritaget for at give regnskabsoplysninger, jf. vejledningen	☐ Ja ☐ Nej	100
Begrundelse for fritagelse:		
1__ efter virksomhedstype		
2__ nettoomsætning over 100 mio. kr.		
3__ nettoomsætning under 500.000 kr. – oplysninger om revisorbistand mv. <i>skal</i> besvares		101

Oplysninger om revisorbistand (sæt kryds)

Bistand fra: 1__ statsautoriseret revisor 2__ registreret revisor 3__ anden revisor 4__ ingen revisor		102
Er årsrapporten forsynet med revisorerklæring	☐ Ja ☐ Nej	103
Erklæring om: 1__ revision 2__ gennemgang af regnskab(review) 3__ assistance med regnskabsopstilling 4__ andet		104
Forbehold/supplerende oplysninger i revisorerklæring	☐ Ja ☐ Nej	105
Forbehold/supplerende oplysninger om 1__ overholdelse af skatte- og afgiftslovgivningen 2__ overholdelse af selskabslovgivningen 3__ overholdelse af regnskabslovgivningen 4__ andet		106
Er skattepligtig indkomst opgjort med bistand af revisor	☐ Ja ☐ Nej	107

Oplysninger fra årsrapporten

Beløb i kroner

Nettoomsætning		111
Vareforbrug		112
Regnskabsmæssige afskrivninger		113
Ordinært resultat før finansiering og ekstraordinære poster	(+/-)	115
Årets resultat før skat	(+/-)	116
Skatter	(+/-)	117
Varebeholdninger		120
Anlægsaktiver		121
Egenkapital	(+/-)	123
Balancesum		124
Årets tilgang af materielle og immaterielle anlægsaktiver til købspris		126
Årets afgang af materielle og immaterielle anlægsaktiver til salgspris		127
Er der sket ændringer i regnskabspraksis eller værdiansættelsesprincipper	☐ Ja ☐ Nej	128

Oplysninger om opgørelsen af skattepligtig indkomst	Beløb i kroner	Felt nr.
Visse tilbageførte ikke skattepligtige indtægter (jf. vejledningen)		130
Visse tilbageførte ikke fradragsberettigede udgifter (jf. vejledningen)		131
Skattemæssigt tab på salg af immaterielle aktiver (goodwill mv.)		134
Skattemæssige gevinster ved salg af: 1 ___ aktier 2 ___ fast ejendom 3 ___ immaterielle aktiver (goodwill mv.)		135
Fast ejendom, straksafskrivning/nedrivningsfradrag		140
Fast ejendom, skattemæssige afskrivninger		141
Fast ejendom, genvundne afskrivninger		142
Driftsmidler, skibe og inventar, skattemæssige afskrivninger		143
Straksafskrivning på småaktiver		144
Immaterielle aktiver (goodwill mv.), skattemæssige afskrivninger		145
Tab på debitorer		148
Nedskrivning af varelager for ukurans		149
Fratrukne hensættelser		150
Gevinst eller tab ved indfrielse af kontantlån	(+/-)	156

Oplysninger om specifikke hændelser

Er der opnået akkord/gældseftergivelse/sket konvertering af gæld til aktier, anpartar eller konvertible obligationer	☐ Ja ☐ Nej	161
Er der foretaget skattepligtig eller skattefri omstrukturering eller køb/salg af virksomhed	☐ Ja ☐ Nej	162
Er den skattefri omstrukturering gennemført uden tilladelse	☐ Ja ☐ Nej	164
Er der købt eller solgt immaterielle aktiver (goodwill mv.)	☐ Ja ☐ Nej	163

Hovedaktionærforhold mv.

Selskabets navn	CVR-/SE-nr.

Selskabet har registreret følgende hovedaktionærer. Ved ophørte hovedaktionærforhold skal ophørsdato udfyldes

CPR-/CVR-/SE-nr.	Navn	Ophørsdato:

Nye hovedaktionærer anføres her:

Fra dato	Navn	CPR-/CVR-/SE-nr.
	Adresse	By
	Bopælsland (Udfyldes kun, såfremt aktionær / anpartshaver ikke er skattepligtig til Danmark)	Nom. kapitalandel i kr.
Fra dato	Navn	CPR-/CVR-/SE-nr.
	Adresse	By
	Bopælsland (Udfyldes kun, såfremt aktionær / anpartshaver ikke er skattepligtig til Danmark)	Nom. kapitalandel i kr.
Fra dato	Navn	CPR-/CVR-/SE-nr.
	Adresse	By
	Bopælsland (Udfyldes kun, såfremt aktionær / anpartshaver ikke er skattepligtig til Danmark)	Nom. kapitalandel i kr.

Vejledning

Aktieselskaber, anpartsselskaber m.fl. har pligt til sammen med selv-angivelsen at indsende oplysninger om navn, adresse og CPR-nr. eller CVR-/SE-nr. på aktionærer/anpartshavere, der i løbet af indkomståret har ejet mindst 25 pct. af kapitalen eller rådet over mere end 50 pct- af den samlede stemmeværdi.

Er aktionæren en person, skal hertil medregnes aktier eller anparter, som tilhører aktionærens eller anpartshaverens ægtefælle, forældre, bedsteforældre samt børn og børnebørn og disses ægtefæller, samt aktier eller anparter, som tilhører selskaber, hvorover denne personkreds har bestemmende indflydelse. Aktionæren/anpartshaveren er pligtig at afgive oplysning om navn, adresse, CPR-nr. eller CVR-/SE-nr. til selskabet.

På skemaet er printet de hovedaktionæroplysninger, som selskabet tidligere har oplyst over for skattemyndighederne. Hovedaktionærer, der ikke er skattepligtige til Danmark, vil normalt ikke være printet. Selskabet skal selv hvert år afgive oplysninger herom. Anføres det udenlandske momsnummer eller registreringsnummer vil ejeren være printet næste gang.

Selskabet må ikke videregive oplysninger om personnumre til uvedkommende, herunder til andre aktionærer.

Hvis der tidligere er registreret mere end 6 aktionærer, vil det ikke fremgå af ovenstående. En oversigt over de registrerede aktionærer kan rekvireres hos den skattemyndigheden. **TastSelv kan benyttes.**

Foranstående oplysninger afgives under strafansvar efter reglerne i skattekontrolloven og straffeloven.

Dato	For selskabet	Telefonnummer hvortil evt. henvendelse kan rettes

EU lande

England

England har foretaget gradvis regulering af deres lempelse siden 1994. De har i dag benyttet sig af muligheden for at anvende den maksimale grænse for lempelse i henhold til direktivets grænser. Det vurderes at 900.000 af deres virksomheder har ikke lov til revisionspligt. Heraf er ca. 60-70% lempet for revisionen.

England kræver minoritetsbeskyttelse af aktionærene således, at en aktionær der ejer minimum 10% af virksomhedens aktiekapital til hver en tid kan kræve, at den givne virksomhed skal lade sig revidere. Således kræves der større enighed blandt aktionærene.

Endvidere er det en betingelse for de engelske virksomheder at de ved fravalg af revisionen skal lægge en erklæring ved deres årsrapport, hvori de redegøre for deres fravalg. Derved sikres at virksomheden har gjort op med hvad et fravalg vil betyde netop for deres virksomhed og dennes omverden.

Tyskland

For tyske selskaber i størrelsen svarende til danske anpartsselskaber har der aldrig været revisionspligt. Landet registrerer ikke virksomhederne samlet for hele landet, dette foregår i de enkelte delstater. Men det samlede antal af virksomheder vurderes til 800.000 virksomheder, hvoraf halvdelen er under grænsen for revisionspligt. Tyskland skelner ikke meget mellem det finansielle regnskab og skatteregnskabet, hvorfor skattemyndighederne er de eneste der foretager offentlig kontrol af regnskaberne. Dette ses ligeledes i fordelingen af revisorer i forholdet til skatterådgivere. Tyskland har ca. 10.000 uddannede¹⁵⁷ revisorer¹⁵⁸, mens de har ca. 68.000 skatterådgivere og andre rådgivere. Til sammenligning har Danmark knapt 5.000 uddannede¹⁵⁹ revisorer. Skatterådgiverne har ikke uddannelse i henhold til kravene i det 8. direktiv og kan derfor ikke foretage lovpligtig revision, men de assisterer til opstilling af regnskaber samt til anden økonomisk assistance.

Holland

Holland benytter sig af de maksimale grænser i forhold til det 8. direktiv og har som det eneste land aldrig haft krav til revision af virksomheder i henhold til denne klasse. Ca. 95% af virksomhederne er

¹⁵⁷ I henhold til uddannelseskravene i det 8. direktiv

¹⁵⁸ I forholdet 6.000 statsautoriserede og 4.000 registrerede revisorer

¹⁵⁹ I henhold til uddannelseskravene i det 8. direktiv

omfattet af lempelsen. Holland har endvidere enklere regnskabskrav. De har som et af de få lande indført elektronisk indberetning til myndighederne i forbindelse med regnskabsafslutningen af bogføringen.

Revision har vist sig for ikke at være af betydning med hensyn til skattesnyd, hvorfor lempelsen ikke har økonomisk betydning for samfundet. De vurderer endvidere at kvaliteten af regnskabet er selvregulerende således at dem der snyder ikke vil overleve. Dette vil komme til udtryk i bogføringen.

Finland

Finland har valgt at lade deres små¹⁶⁰ virksomheder lempe for lovpligtig revision. Dette trådte i kraft 1. juli 2007¹⁶¹ De kan nøjes med at lade sig revidere af en såkaldt lægmandsrevisor. Disse har ikke en uddannelse i henhold til det 8. direktivs bestemmelser, men følger den nationale revisorlov, hvor der kræves økonomisk og juridisk forståelse samt kendskab til regnskab. Der har i de sidste år været debat omkring lægmandsrevisorerne og om man burde reducere grænseværdierne for de finske virksomheder, således at flere virksomheder skal lade sig revidere af en uddannet (**Fodnote: i henhold til 8. direktiv**) revisor.

Der er foretaget en undersøgelse af Finlands erfaringer, der viser at 90% af de lempede virksomheder var enkeltmandsvirksomheder uden ansatte. 45% af virksomhederne havde banklån og 70% benyttede sig frivilligt af kvalificerede revisorer. Jo mindre desto mindre behov for revision, da færre banklån. Bankerne kan i Finland kræve valg af revisor som grundlag for et lån endvidere kan de kræve revision.

Irland

Irland indførte lempelse af revisionspligten for de mindre virksomheder i 2000, da de vurderede at revisionens betydning for interessenterne ikke var væsentlig, sammenholdt med de byrder revisionen medførte. Grænserne er siden hen forhøjet i 2003.

Min gennemgang af Sverige og Norge tager udgangspunkt i uprøvede rapporter fra deres version af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Således er der grundlag for at vurdere hvad de har med i deres overvejelser.

¹⁶⁰ Se grænseværdier i bilag 11

¹⁶¹ Svensk rapport sep 2007, www.regeringskansliet.se

Sverige¹⁶²

Sverige er i samme position som Danmark og diskuterer i forskellige rapporter for og imod. Sverige ønsker, at de svenske virksomheder skal ligestilles med andre EU lande og derved have mulighed for international konkurrence.

Sverige har ca. 250.000 aktieselskaber, hvoraf ca. 7.000 ligger over grænsen for revisionspligt i EU. 200.000 af de svenske virksomheder opfylder betegnelsen for mikrovirksomheder og har derved under mio. kr. 3 i nettoomsætning, hvorfor størstedelen af de svenske virksomheder kategoriseres som små virksomheder. Det svare til at 4% af de svenske virksomheder vil have pligt til revision hvis en lempelse vedtages.

Revisionen i Sverige er ens for alle aktieselskaber og Sverige foretager i modsætning til andre EU lande oveni købet forvaltningsrevision for alle virksomheder. En lempelse vil derfor være en ekstra stor omvæltning, da Sveriges holdning er at alle virksomheder skal behandles ens.

Sverige værdsætter interessenternes informationsbehov og deres vurdering er at interessenterne overordnet ønsker revisionen bevaret. EU's har positive erfaringer med lempelsen, styrker Sveriges syn på følgerne af regnskabsmanipulation og skattesnyd. De har ikke noget grundlag for at vurderer dette selv, men ser positivt herpå, da det ikke vurderes som et problem hos de øvrige lande.

Banker vil i lighed med Danmark altid kunne kræve revision som et grundlag for deres långivning.

De svenske rapporter opridser revisionens nytteværdi og finder at den er medvirkede til at højne kvaliteten på de offentlig tilgængelige regnskaber, opdage bedrageri, opdager fejl og mangler i bogføringen, hjælper til intern kontrol, skaber bedre skattegrundlag, bekæmper hvidvaskning af penge, frigør for personligt ansvar mv.

Fordele

Mere varieret udbud
Lavere priser
Bedre konkurrenceevne

Ulemper

Ændre monopolstilling for revisor
Risiko for regnskabsmanipulation
Øget skattefusk og økonomisk kriminalitet

¹⁶² Tager udgangspunkt i 3 svenske rapporter 2007 - 2008

Sverige ønsker at følge den engelske model, hvor der i første omgang lemper de mindste virksomheder, for siden hen at hæve grænserne gradvist. Alternativet hertil vil være at indføre en revisionsstandard der retter sig mod de mindste virksomheder, for på den måde at imødekomme deres omkostninger.

Der opfordres til, at man ved fravalg af revision køber andre ydelser fra revisor for at kompetere herfor og bevare det høje niveau.

Sverige vurderer at en afskaffelse af revisionspligten vil medføre en administrativ lempelse svarende til 2 mia. sek. Sverige har i deres rapporter talt for og imod hvor grænserne skal gå. De har valgt at tage udgangspunkt i den engelske model og har sat følgende grænser:

- Nettoomsætning 1,5 mio. sek.
- Balancesum 3 mio. sek.
- Antal ansatte 3

Til at starte med skal man være under af 2 af de 3 grænser. På sigt overvejer man at lempe så man blot skal være under 1 af grænser, hvormed flere virksomheder får valgfrihed.

Lempelsen forventes at træde i kraft 1. juli 2010, således at virksomheder med regnskabsafslutning 30. juni 2010 og frem vil kunne fravælge revision.

Norge

I Norge gælder at der ikke er revisionspligt for virksomheder med en omsætningen under 5 mio. nkr. 69% af de norske aktieselskaber holder sig under denne grænse. 91% af aktieselskaberne har en omsætning under 25 mio. nkr. 2,8% af virksomhederne har over 50 mio. nkr. i omsætning, hvor der generelt er tale om mindre virksomheder i Norge¹⁶³.

Norge kræver alternativer til yderligere lempelse, da de finder de væsentligt at tilgodese interessenternes behov. Der ønskes særskilte regler for virksomheder der er fritaget og skattemyndighederne eller andre myndigheder foreslås som interessenter med styrke til krav om revision. I Norge skriver revisor nemlig

¹⁶³ Norsk og svensk rapport 2008

under på at virksomheden har betalt og opgjort sine skatter og afgifter korrekt, hvorfor yderligere en sikkerhed vil gå bort ved en yderligere lempelse.

EU landene kan opdeles i to kategorier når det angår revisionspligten. Der er de lande der ønsker en relativ høj kontrol indsats og så er der dem som ikke gør. Frankrig og Tyskland¹⁶⁴ hører til den førstnævnte kategori, dog uden at der afgives en revisionspåtegning i regnskaberne. De fører andre kontrolinstanser i stedet for, som sikrer et korrekt grundlag

¹⁶⁴ kilde: artikel: Revision er et offentligt gode, Erhvervsbladet.dk, af Frederik M. Juel, 2/9 2005

Forhold / Land	England	Tyskland	Holland	Finland	Irland	Grækenland	Østrig	Frankrig	Italien	Portugal	Spanien	Ungarn
Lempet gradvis siden	1994	1984	-	-	2000	-	-	-	-	-	-	-
Lempelse:												
Nettoomsætning (€)	7.300.000+10%	7.300.000	7.300.000	680.000	1.500.000	3.000.000	7.300.000	3.125.000	6.250.000	3.000.000		200.000
Balancesum (€)	3.650.000+10%	3.650.000	3.650.000	340.000	1.903.881	1.500.000	3.650.000	1.500.000	3.125.000	1.500.000		0
Antal ansatte	50	50	50	10	50	50	50	50	50	50	50	0
Op til B-virksomheder	Ca. 900.000	Ca. 400.000	-	Ca. 112.500	-	-	-	-	-	-	-	-
Undlader revision	58%	100%	-	-	-	-	-	-	-	< 50%	-	-
Krav	Offentliggørelse af årsrapporter Aktionærer > 10% ejerskab kan kræve revision Må ikke være moder- eller dattervirksomhed i en koncern over grænsen	Offentliggørelse af årsrapporter		Offentliggørelse af årsrapporter	Offentliggørelse af årsrapporter Aktionærer > 10% ejerskab kan kræve revision Må ikke være moder- eller dattervirksomhed i en koncern over grænsen	Alternativ	Lempelsen omfatter udelukkende hvad der svarer til anparts-selskaber		Virksomheds kapital > 120.000 €	Lempelsen omfatter udelukkende hvad der svarer til anparts-selskaber	Aktionærer > 5% ejerskab kan kræve revision	Må ikke være moder- eller dattervirksomhed i en koncern over grænsen
Betingelse	Virksomheden skal offentliggøre en erklæring i årsrapporten med en begrundelse for fravalget	Virksomheden må ikke selv frit vælge deres anvendte regnskabspraksis		Lægmands-revisoren har økonomisk og juridisk forståelse samt kendskab til regnskab		Personen skal have en universitetsgrad						
Alternativ				Lade sig revidere af en lægmand revisor		Lade sig revidere af en person med universitetsgrad						